

budimex

GRUPA BUDIMEX

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

**sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej**

*(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)***Indeks do skonsolidowanego sprawozdania finansowego**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	10
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	11
1. Informacje ogólne	11
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	11
3. Zmiany zasad sporządzania sprawozdania finansowego	27
4. Zarządzanie ryzykiem finansowym	28
5. Zarządzanie kapitałem	31
6. Ważne oszacowania i założenia	32
7. Działalność zaniechana	33
8. Podmioty wchodzące w skład Grupy Budimex	34
9. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych	36
10. Rzeczowe aktywa trwałe	40
11. Nieruchomości inwestycyjne	42
12. Wartości niematerialne	43
13. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	44
14. Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	45
15. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	46
16. Pozostałe aktywa/ zobowiązania finansowe	47
17. Należności z tytułu umowy koncesyjnej	49
18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	50
19. Zapasy	51
20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	51
21. Kapitały	52
22. Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli	53
23. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	54
24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	55
25. Podatek dochodowy	56
26. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	59
27. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia	62
28. Długoterminowe kontrakty budowlane	62
29. Przychody przyszłych okresów	63
30. Kaucje z tytułu umów o budowę	63
31. Przychody z umów z klientami	64
32. Koszty według rodzaju	66
33. Koszty świadczeń pracowniczych	67
34. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	67
35. Przychody i koszty finansowe	68
36. Zysk / (strata) na akcję	68
37. Dywidenda na akcję	68
38. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	69
39. Aktywa Grupy zabezpieczające zobowiązania	69
40. Płatności w formie akcji	69
41. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	71
42. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne	73
43. Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe)	74

Noty przedstawione na stronach 11-81 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)

44.	Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego	74
45.	Instrumenty finansowe	75
46.	Postępowania sądowe niezakończone na dzień 31 grudnia 2017 roku	78
47.	Zdarzenia po dniu bilansowym	79
48.	Zobowiązania i należności warunkowe	80
49.	Zatrudnienie	81
50.	Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Grupy	81

*(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)***Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej**

AKTYWA	Nota	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	10	162 422	114 674
Nieruchomości inwestycyjne	11	24 623	25 581
Wartości niematerialne	12	30 163	29 926
Wartość firmy jednostek podporządkowanych	13	73 237	73 237
Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	14	39 228	43 427
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	15	9 501	9 396
Kaucje z tytułu umów o budowę	30	30 138	23 333
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	18	39 341	36 256
Należności z tytułu umowy koncesyjnej	17	46 440	46 096
Pozostałe aktywa finansowe	16	67 033	10 035
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25	405 208	444 975
Aktywa trwałe (długoterminowe) ogółem		927 334	856 936
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	19	1 425 100	1 183 649
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	18	689 939	516 720
Kaucje z tytułu umów o budowę	30	27 812	30 818
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	28	483 501	288 456
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		30 298	194
Pozostałe aktywa finansowe	16	286 533	1 758
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	2 126 839	2 715 134
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe) ogółem		5 070 022	4 736 729
SUMA AKTYWÓW		5 997 356	5 593 665

Warszawa, 19 marca 2018 roku

(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (cd.)

KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA	Nota	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	21	145 848	145 848
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	21	87 163	87 163
Pozostałe kapitały rezerwowe	26, 40	2 557	4 725
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych		5 342	5 525
Zyski zatrzymane		640 533	558 116
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		881 443	801 377
Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli	22	685	4 443
Kapitał własny ogółem		882 128	805 820
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	23	92 086	62 333
Kaucje z tytułu umów o budowę	30	203 643	206 147
Rezerwy na zobowiązania długoterminowe i inne obciążenia	27	305 858	247 481
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	26	11 086	7 937
Pozostałe zobowiązania finansowe	16	2 250	1 984
Zobowiązania długoterminowe ogółem		614 923	525 882
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	23	30 324	20 276
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	24	1 697 984	1 475 983
Kaucje z tytułu umów o budowę	30	217 193	186 244
Rezerwy na straty na kontraktach budowlanych	28	243 829	408 455
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	28	783 209	944 184
Przychody przyszłych okresów	29	1 345 267	1 002 017
Rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe i inne obciążenia	27	170 762	169 544
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		3 404	52 820
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	26	1 537	1 422
Pozostałe zobowiązania finansowe	16	6 796	1 018
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		4 500 305	4 261 963
Zobowiązania ogółem		5 115 228	4 787 845
SUMA KAPITAŁU WŁASNEGO I ZOBOWIĄZAŃ		5 997 356	5 593 665

Warszawa, 19 marca 2018 roku

(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia	
		2017 roku	2016 roku
Działalność kontynuowana			
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów	31	6 369 309	5 572 290
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	32	(5 559 485)	(4 821 025)
Zysk brutto ze sprzedaży		809 824	751 265
Koszty sprzedaży	32	(34 016)	(32 671)
Koszty ogólnego zarządu	32	(216 627)	(198 766)
Pozostałe przychody operacyjne	34	61 070	46 451
Pozostałe koszty operacyjne	34	(31 933)	(61 172)
Zysk z działalności operacyjnej		588 318	505 107
Przychody finansowe	35	37 084	43 227
Koszty finansowe	35	(40 771)	(34 657)
Udział w (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	14	(4 199)	(2 272)
Zysk brutto		580 432	511 405
Podatek dochodowy	25	(115 838)	(100 929)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		464 594	410 476
Zysk netto za okres		464 594	410 476
<i>z tego zysk przypadający:</i>			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		464 408	409 851
<i>udziałom niedającym kontroli</i>	22	186	625
<i>Podstawowy i rozwodniony zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję (w złotych)</i>	36	18,19	16,05

Warszawa, 19 marca 2018 roku

*(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)***Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów**

	Rok zakończony 31 grudnia	
	2017 roku	2016 roku
Zysk netto za okres	464 594	410 476
Inne całkowite dochody, które:		
<i>Zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:</i>		
Różnice kursowe z wyceny oddziałów i podmiotów zagranicznych	38	(183)
Podatek odroczony dotyczący składników innych całkowitych dochodów		-
<i>Nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty:</i>		
Zyski/(straty) aktuarialne	26	(2 675)
Podatek odroczony dotyczący składników innych całkowitych dochodów	25	508
Inne całkowite dochody netto	(2 350)	213
Całkowite dochody za okres	462 244	410 689
<i>z tego przypadające:</i>		
akcjonariuszom Jednostki Dominującej	462 057	410 053
<i>udziałom niedającym kontroli</i>	22	187

Warszawa, 19 marca 2018 roku

*(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)***Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym**

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej				Razem	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny ogółem
			Pozostałe kapitały rezerwowe		Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych	Zyski zatrzymane			
			Płatności w formie akcji	Zyski/(straty) aktuarialne					
Stan na 1 stycznia 2017 roku	145 848	87 163	7 171	(2 446)	5 525	558 116	801 377	4 443	805 820
Zysk za okres	-	-	-	-	-	464 408	464 408	186	464 594
Inne całkowite dochody	-	-	-	(2 168)	(183)	-	(2 351)	1	(2 350)
Całkowite dochody za okres	-	-	-	(2 168)	(183)	464 408	462 057	187	462 244
Dywidendy (nota 37)	-	-	-	-	-	(382 696)	(382 696)	-	(382 696)
Zwiększenie udziału w jednostce zależnej (nota 22)	-	-	-	-	-	705	705	(3 945)	(3 240)
Stan na 31 grudnia 2017 roku	145 848	87 163	7 171	(4 614)	5 342	640 533	881 443	685	882 128

Warszawa, 19 marca 2018 roku

*(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)***Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym (cd.)**

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej				Udziały niedające kontroli	Kapitał własny ogółem	
			Pozostałe kapitały rezerwowe		Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych	Zyski zatrzymane			Razem
			Płatności w formie akcji	Zyski/(straty) aktuarialne					
Stan na 1 stycznia 2016 roku	145 848	87 163	7 349	(2 548)	5 425	355 969	599 206	3 918	603 124
Zysk za okres	-	-	-	-	-	409 851	409 851	625	410 476
Inne całkowite dochody	-	-	-	102	100	-	202	11	213
Całkowite dochody za okres	-	-	-	102	100	409 851	410 053	636	410 689
Dywidendy	-	-	-	-	-	(207 815)	(207 815)	-	(207 815)
Płatności w formie akcji	-	-	(178)	-	-	-	(178)	-	(178)
Korekta udziałów niedających kontroli	-	-	-	-	-	111	111	(111)	-
Stan na 31 grudnia 2016 roku	145 848	87 163	7 171	(2 446)	5 525	558 116	801 377	4 443	805 820

Warszawa, 19 marca 2018 roku

(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia	
		2017 roku	2016 roku
PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk netto przed opodatkowaniem		580 432	511 405
Korekty o:			
Amortyzację	32	37 478	25 923
Udział w (zyskach) / stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	14	4 199	2 272
(Zyski) / straty z tytułu różnic kursowych		792	(149)
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		(2 863)	1 620
(Zysk) / strata z działalności inwestycyjnej		(2 659)	1 682
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych	16	(5 461)	(3 503)
Zmiana stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych		60 184	71 062
Inne korekty	38	639	(421)
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym		672 741	609 891
Zmiana stanu należności i kaucji z tytułu umów o budowę		(179 752)	(128 038)
Zmiana stanu zapasów		(241 451)	(277 665)
Zmiana stanu kaucji z tytułu umów o budowę oraz zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów		250 121	387 800
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		343 207	105 569
Zmiana stanu wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych oraz rezerwy na straty na kontraktach budowlanych		(520 646)	(3 994)
Zmiana stanu środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	20	26 111	37 948
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		350 331	731 511
Zapłacony podatek dochodowy		(154 535)	(120 009)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		195 796	611 502
PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		1 048	1 060
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w nieruchomości inwestycyjne		4 619	-
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(32 263)	(42 664)
Likwidacja wspólnego przedsięwzięcia	14	-	47
Nabycie udziałów w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	22	(3 240)	-
Podwyższenie kapitałów w jednostkach niekonsolidowanych	15	(105)	(150)
Nabycie aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	16	(665 619)	-
Wpływy z aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	16	387 610	-
Pożyczki udzielone	16	(51 153)	(9 163)
Dywidendy otrzymane	14, 35	-	22
Odsetki otrzymane	16	2 520	1 918
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO WYKORZYSTANE W DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		(356 583)	(48 930)
PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Splaty kredytów i pożyczek		(1 025)	(900)
Dywidendy wypłacone	37	(382 696)	(207 815)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(12 989)	(11 808)
Odsetki zapłacone		(2 727)	(1 925)
Inne wydatki finansowe		(643)	(652)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO WYKORZYSTANE W DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		(400 080)	(223 100)
PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM			
Różnice kursowe netto od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(1 317)	484
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	20	2 524 033	2 184 077
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	20	1 961 849	2 524 033
Środki pieniężne grup do zbycia		-	-
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY GRUPY OGÓŁEM		1 961 849	2 524 033

Warszawa, 19 marca 2018 roku

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Podmiotem dominującym Grupy Budimex („Grupa”) jest spółka akcyjna Budimex SA („Jednostka Dominująca”, „Spółka Dominująca”, „Spółka”), z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Stawki 40, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 1764.

Podstawowym przedmiotem działalności Jednostki Dominującej są szeroko rozumiane usługi budowlano-montażowe oraz świadczenie usług zarządczych i doradczych na rzecz spółek Grupy Budimex. Sektorem, w którym działa Spółka Dominująca według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie jest budownictwo.

Przedmiotem działalności Grupy są szeroko rozumiane usługi budowlano-montażowe wykonywane w systemie generalnego wykonawstwa w kraju i za granicą, działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami oraz w niewielkim zakresie działalność handlowa, produkcyjna, usługowa i inne. Poza prowadzeniem działalności budowlanej, Budimex SA pełni w Grupie rolę centrum doradczego, zarządzającego i finansowego. Realizacja tych trzech funkcji ma na celu:

- szybki przepływ informacji w ramach struktury Grupy,
- wzmocnienie efektywności gospodarki finansowo-pieniężnej poszczególnych spółek,
- umacnianie pozycji rynkowej Grupy.

Czas trwania Jednostki Dominującej i jednostek z Grupy jest nieograniczony.

Grupa Budimex należy do Grupy Ferrovial, której jednostką dominującą jest Ferrovial SA, z siedzibą w Madrycie, Hiszpania.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 19 marca 2018 roku.

1.1 Założenie kontynuacji działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok 2017 zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Spółki Dominującej nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez istotne jednostki Grupy po dniu bilansowym, na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawione zostały poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, o ile nie podano inaczej.

2.1 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”), obowiązującymi na dzień bilansowy niniejszego sprawozdania finansowego.

Standardy oraz zmiany do standardów zastosowane po raz pierwszy w roku 2017

W okresie objętym raportem Grupa Budimex po raz pierwszy zastosowała MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz Zmiany do MSSF 15: „Data wejścia w życie MSSF 15”. Grupa postanowiła zastosować standard retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania ujętym w dniu pierwszego zastosowania. Według Grupy wcześniejsza aplikacja MSSF 15 nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzane w latach ubiegłych, dlatego też na dzień 31 grudnia 2017 roku nie została dokonana żadna korekta, która miałaby zostać ujęta w wyniku z lat ubiegłych. Szczegóły nowej polityki w zakresie przychodów zostały opisane w notce 2.21.

Poza tym w trakcie roku zakończony 31 grudnia 2017 roku Grupa zastosowała po raz pierwszy następujące zmiany do standardów:

- Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych” – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień,
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat.

Powyższe zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***Standardy oraz zmiany do standardów, jakie zostały już opublikowane, ale jeszcze nie weszły w życie**

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów oraz zmian do standardów, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku, (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 16 „Leasing”, zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku, (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”, zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku, (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji” – Klasyfikacja i wycena płatności w formie akcji, zatwierdzone w UE w dniu 26 lutego 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”, zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku, (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych, zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016) - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa, zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, a zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania MSSF 9. Według bieżących, wstępnych szacunków Grupy, odpis aktualizujący wartość należności z tytułu dostaw i usług, który zostałby utworzony na dzień 31 grudnia 2017 roku, gdyby Grupa zdecydowała się wcześniej zastosować MSSF 9, wyniósłby około 1 000 tysięcy złotych (odpis obliczony w oparciu o koncepcję oczekiwanych strat kredytowych). Tym samym nie miałby istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Grupa nie oszacowała dotychczas wpływu zastosowania MSSF 9 na inne pozycje w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania MSSF 16. Grupa obecnie szacuje, że przyjęcie do stosowania MSSF 16 „Leasing” może w pewnym stopniu zwiększyć zarówno jej aktywa trwałe, jak i zobowiązania finansowe. Jednocześnie oczekuje dodatniego wpływu na wynik z działalności operacyjnej, a ujemnego na wynik z działalności finansowej. Wartość przyszłych (niezdyskontowanych) płatności z tytułu leasingu operacyjnego, która zostałaby ujęta jako aktywa/ zobowiązania finansowe w księgach spółek Grupy zgodnie z założeniami MSSF 16 na dzień 31 grudnia 2017 roku została ujawniona w nocie 44.

Pozostałe wyżej wymienione standardy oraz zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Standardy, zmiany do standardów i interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze nie zatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów oraz interpretacji, które według stanu na dzień sporządzenia sprawozdania nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” – „Opcja przedpłaty z ujemną kompensatą” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Zmiana planu, ograniczenie lub rozliczenie (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017) obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność co do ujęcia podatku dochodowego” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, z wyjątkiem korekty hiperinflacyjnej opisanej w nocie 21 oraz z wyjątkiem niektórych instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości.

Koszt historyczny ustalany jest co do zasady na bazie wartości godziwej dokonanej zapłaty za dobra lub usługi.

Za wartość godziwą uznaje się cenę, którą można uzyskać przy sprzedaży składnika aktywów lub zapłaconą w celu przeniesienia zobowiązania w zwyczajowej transakcji w głównym (lub najkorzystniejszym) rynku w dniu wyceny i na obecnych warunkach rynkowych, niezależnie od tego, czy cena jest bezpośrednio obserwowalna czy oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. W wycenie do wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązania Grupa bierze pod uwagę właściwości danego składnika aktywów lub zobowiązań, jeżeli uczestnicy rynku biorą te cechy pod uwagę przy wycenie aktywów lub zobowiązań na dzień wyceny. Wartość godziwą dla celów wyceny i/lub ujawniania informacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ustala się na w/w podstawie, z wyjątkiem transakcji płatności w formie akcji, które są objęte zakresem MSSF 2, transakcji leasingowych, które są objęte zakresem MSR 17 jak i wycen, które mają pewne podobieństwa do wartości godziwej, ale nie są wartościami godziwymi takimi jak cena sprzedaży netto zgodnie z MSR 2 czy wartość użytkowa zgodnie z MSR 36.

Grupa klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań, do których Grupa ma dostęp w dniu wyceny,
- Poziom 2: dane wsadowe inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (pochodne cen),
- Poziom 3: dane wsadowe dla aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (dane źródłowe nieobserwowalne).

2.2 Zasady konsolidacji

Podmioty zależne

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej oraz sprawozdania jednostek kontrolowanych przez Jednostkę Dominującą sporządzone na dzień bilansowy. Kontrola występuje wówczas, gdy Jednostka Dominująca sprawuje władzę nad jednostką, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe z tytułu swojego zaangażowania w jednostce lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych oraz gdy posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką do wywierania wpływu na wysokość jej wyników finansowych. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejścia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli. Całkowite dochody jednostek zależnych są przypisywane do właścicieli Jednostki Dominującej oraz do udziałów niedających kontroli, nawet jeśli skutkiem tego przypisania będzie ujemne saldo udziałów niedających kontroli.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości.

Procedury konsolidacyjne

Konsolidacja metodą pełną jednostek zależnych dokonana została z zachowaniem następujących zasad:

- wszystkie odpowiednie pozycje aktywów i zobowiązań jednostek zależnych i Jednostki Dominującej zostały zsumowane w pełnej wysokości bez względu na to, w jakiej części Jednostka Dominująca jest właścicielem jednostki zależnej,
- wszystkie odpowiednie pozycje przychodów i kosztów jednostek zależnych i Jednostki Dominującej zostały zsumowane w pełnej wysokości bez względu na to, w jakiej części Jednostka Dominująca jest właścicielem jednostki zależnej,
- po dokonaniu sumowania dokonano korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyłączono:

- kapitały własne jednostek zależnych powstałe przed objęciem kontroli,
- wartość udziałów posiadanych przez Jednostkę Dominującą i inne jednostki objęte konsolidacją w jednostkach zależnych,
- wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją,
- przychody i koszty dotyczące operacji gospodarczych dokonywanych między jednostkami objętymi konsolidacją,
- niezrealizowane, z punktu widzenia Grupy, zyski powstałe na operacjach dokonywanych między jednostkami objętymi konsolidacją, a zawarte w wartości podlegających konsolidacji aktywów i zobowiązań, a także niezrealizowane straty, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów,
- dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne Jednostce Dominującej i innym jednostkom objętym konsolidacją.

Skonsolidowany wynik netto jest przypisywany akcjonariuszom Jednostki Dominującej oraz udziałom niedającym kontroli.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Podmioty stowarzyszone

Podmiotem stowarzyszonym jest jednostka, na którą Jednostka Dominująca wywiera znaczący wpływ i która nie jest ani jednostką zależną od inwestora ani wspólnym ustaleniem umownym. Znaczący wpływ oznacza możliwość uczestniczenia w podejmowaniu decyzji dotyczących polityki finansowej i operacyjnej w danej spółce, niestanowiący jednak kontroli ani współkontroli tej polityki.

Udziały finansowe w podmiotach stowarzyszonych wyceniane są przy wykorzystaniu metody praw własności, z wyjątkiem sytuacji, gdy inwestycja jest klasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Inwestycje w podmiot stowarzyszony są wyceniane według ceny nabycia z uwzględnieniem zmian w udziale Spółki w aktywach netto, jakie wystąpiły do dnia bilansowego, pomniejszych o utratę wartości poszczególnych inwestycji. Straty podmiotów stowarzyszonych przekraczające wartość udziału Grupy w tych podmiotach stowarzyszonych nie są rozpoznawane, o ile Spółka Dominująca nie wzięła na siebie obowiązku pokrycia strat lub dokonania płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nadwyżka ceny nabycia powyżej udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto (z uwzględnieniem zobowiązań warunkowych) podmiotu stowarzyszonego na dzień nabycia jest ujmowana jako wartość firmy, powiększając wartość inwestycji w podmiotach stowarzyszonych. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto (z uwzględnieniem zobowiązań warunkowych) podmiotu stowarzyszonego na dzień nabycia, różnica ujmowana jest jako przychód podczas ustalania udziału inwestora w zysku lub stracie jednostki stowarzyszonej za okres, w którym nastąpiło nabycie.

Wspólne ustalenia umowne

Grupa ujmuje udział we wspólnych ustaleniach umownych w zależności od ich klasyfikacji. W przypadku:

- wspólnego działania – (spółki jawne, cywilne – kiedy wspólnicy mają prawo do swojej części aktywów i zobowiązań spółki) – Grupa ujmuje w księgach swoje aktywa oraz swoje zobowiązania (w tym udział w aktywach i zobowiązaniach posiadanych/zaciągniętych wspólnie), oraz swoją część przychodów i kosztów,
- wspólnego przedsięwzięcia (spółki kapitałowe – kiedy wspólnicy/akcjonariusze mają prawo do aktywów netto spółki) – Grupa ujmuje udział metodą praw własności.

Transakcje z udziałami niedającymi kontroli nieskutkujące zmianami kontroli

Transakcje z udziałami niedającymi kontroli, nieskutkujące zmianami kontroli są księgowane w korespondencji z kapitałem.

Nabycia jednostek niezajdujących się pod wspólną kontrolą

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę, z wyjątkiem nabycia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą, rozlicza się według metody nabycia.

Zapłatę przekazaną w transakcji połączenia jednostek gospodarczych wycenia się w wartości godziwej, obliczonej jako zbiorcza kwota wartości godziwych na dzień przejęcia przekazanych przez Grupę aktywów, zobowiązań zaciągniętych przez Grupę wobec poprzednich właścicieli jednostki przejmowanej oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Koszty związane z przejęciem ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa i zobowiązania wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z następującymi wyjątkami:

- aktywa i zobowiązania wynikające z odroczonego podatku dochodowego lub związane z umowami o świadczenia pracownicze ujmuje się i wycenia zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” i MSR 19 „Świadczenia pracownicze”;
- zobowiązania lub instrumenty kapitałowe związane z programami płatności rozliczanymi na bazie akcji w jednostce przejmowanej lub w Grupie, które mają zastąpić analogiczne umowy obowiązujące w jednostce przejmowanej, wycenia się zgodnie z MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” na dzień przejęcia oraz
- aktywa (lub grupy aktywów) przeznaczone do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” wycenia się zgodnie z wymogami tego standardu.

Wartość firmy wycenia się jako nadwyżkę sumy przekazanej zapłaty, kwoty udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej udziałów poprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą w jednostce przejmowanej nad kwotą wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów i zobowiązań wycenionych na dzień przejęcia. Jeżeli po ponownej weryfikacji wartość netto wycenionych na dzień przejęcia możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przekracza sumę przekazanej zapłaty, wartości udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej udziałów w tej jednostce uprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą, nadwyżkę tę ujmuje się bezpośrednio w wyniku jako zysk na okazyjnym nabyciu.

Udziały niedające kontroli stanowiące część udziałów właścicielskich i uprawniające posiadaczy w przypadku likwidacji jednostki do proporcjonalnego udziału w jej aktywach netto można początkowo wycenić w wartości godziwej lub odpowiednio do proporcji udziałów niedających kontroli w ujętej wartości możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej. Wyboru metody wyceny Grupa dokonuje indywidualnie dla każdej transakcji przejęcia.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Jeżeli zapłata przekazana w transakcji nabycia jednostek gospodarczych obejmuje aktywa lub zobowiązania wynikające z umowy o zapłacie warunkowej, zapłatę tę wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje jako część wynagrodzenia przekazanego w transakcji nabycia jednostek gospodarczych. Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej kwalifikujące się jako korekty za okres objęty wyceną uwzględnia się retrospektywnie, w korespondencji z odpowiednimi korektami wartości firmy. Korekty dotyczące okresu wyceny to takie, które są wynikiem uzyskania dodatkowych informacji dotyczących „okresu objętego wyceną” (który nie może być dłuższy niż jeden rok od dnia przejęcia), dotyczących faktów i okoliczności występujących na dzień przejęcia.

Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej, które nie kwalifikują się jako korekty dotyczące okresu wyceny, rozlicza się w zależności od klasyfikacji zapłaty warunkowej. Warunkowej zapłaty sklasyfikowanej jako kapitał własny nie wycenia się ponownie, a jej późniejsze uregulowanie rozlicza się w ramach kapitału własnego. Zapłata warunkowa zaklasyfikowana jako składnik aktywów lub zobowiązań podlega przeszacowaniu na kolejne dni sprawozdawcze zgodnie z MSR 39 lub MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, a wynikające z przeszacowania zyski lub straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

W przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, uprzednio posiadane przez Grupę udziały w jednostce przejmowanej przeszacowuje się do wartości godziwej na dzień przejęcia, a wynikający stąd zysk lub stratę ujmuje się w rachunku zysków i strat. Kwoty wynikające z posiadania udziałów w jednostce przejmowanej przed datą jej przejęcia, uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach, przenosi się do rachunku zysków i strat, jeżeli takie traktowanie byłoby poprawne w chwili zbycia tych udziałów.

Jeżeli początkowe rozliczenie księgowe połączenia jednostek na koniec okresu sprawozdawczego, w którym połączenie miało miejsce nie jest kompletne, Grupa prezentuje w swoim sprawozdaniu finansowym tymczasowe kwoty dotyczące pozycji, których rozliczenie jest niekompletne. W okresie wyceny Grupa koryguje tymczasowe kwoty ujęte na dzień przejęcia (patrz wyżej) lub ujmuje dodatkowe aktywa albo zobowiązania dla odzwierciedlenia nowych faktów i okoliczności występujących na dzień przejęcia, które, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na ujęcie tych kwot na ten dzień.

Nabycia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą

Połączenia jednostek wynikające z przeniesienia udziałów w jednostkach znajdujących się bezpośrednio lub pośrednio pod kontrolą głównego udziałowca, który jednocześnie kontroluje Grupę Budimex, są ujmowane według metody łączenia udziałów, tzn. jakby nabycie miało miejsce na początku najwcześniejszego okresu porównawczego lub z datą ustanowienia wspólnej kontroli. Nabyte aktywa i zobowiązania są ujmowane według wartości bilansowej po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wyłączeniu podlega wartość kapitałów nabytej spółki, a wszelkie różnice pomiędzy wartością bilansową a ceną nabycia ujmuje się bezpośrednio w kapitałach w pozycji zyski zatrzymane. Wyłączeniu podlegają również wzajemne należności i zobowiązania, przychody i koszty operacji gospodarczych dokonywanych między spółkami, zyski lub straty z operacji gospodarczych dokonanych przed nabyciem zawarte w wartościach aktywów i zobowiązań podlegających konsolidacji. Koszty związane z nabyciem jednostek pod wspólną kontrolą obciążają pozostałą działalność operacyjną okresu, w którym zostały poniesione.

Utrata kontroli

W momencie utraty przez Grupę kontroli nad jednostką zależną Grupa wyłącza aktywa i zobowiązania byłej jednostki zależnej ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz oblicza zysk lub stratę - jako różnicę między:

- sumą wartości godziwej otrzymanej zapłaty oraz wartości godziwej zachowanych udziałów oraz
- wartością bilansową aktywów (z uwzględnieniem wartości firmy) i zobowiązań jednostki zależnej;

oraz ujmuje się w wyniku. W przypadku, gdy aktywa spółki zależnej są wyceniane w kwocie przeszacowanej lub wartości godziwej i wynikający z tego skumulowany zysk lub strata jest ujmowany w pozostałych całkowitych dochodach i odnoszony na kapitał, wartości uprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach i skumulowane w kapitale własnym rozlicza się w taki sposób, jak gdyby Grupa bezpośrednio zbyła odpowiednie składniki aktywów (tj. przenosi się na wynik lub bezpośrednio do zysków zatrzymanych, zgodnie z zasadami odpowiedniego MSSF). Wartość godziwą inwestycji utrzymanej w byłej jednostce zależnej na dzień utraty kontroli uznaje się za wartość godziwą w momencie początkowego ujęcia, rozliczaną następnie zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” lub za koszt w momencie początkowego ujęcia inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub jednostce współkontrolowanej.

2.3 Transakcje i wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy prezentowane jest w złotych polskich, która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Jednostki Dominującej. Dane finansowe podano w zaokrągleniu do pełnych tysięcy złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach podano inaczej.

Transakcje i salda

Transakcje w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej, stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty obcej na walutę funkcjonalną obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Na każdy dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe dotyczące aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny oraz przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, jak również sprzedaży walut, spółki zaliczają odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych. W przypadku pozycji niepieniężnych wycenianych w wartości godziwej, jeśli zyski lub straty z tytułu wyceny do wartości godziwej ujmowane są w kapitale własnym, to różnice kursowe ujmowane są również w kapitale własnym. Z kolei jeśli zyski lub straty z tytułu wyceny do wartości godziwej ujmowane są w rachunku zysków i strat, tak samo ujmuje się różnice kursowe.

Oddziały spółek zależnych oraz udziały w spółkach zależnych o odmiennej walucie funkcjonalnej

Wynik finansowy oraz aktywa, kapitał własny i zobowiązania oddziałów zagranicznych jednostek Grupy, a także spółek zależnych wchodzących w skład Grupy o walucie funkcjonalnej innej niż waluta funkcjonalna Jednostki Dominującej (których waluta funkcjonalna nie jest walutą gospodarki hiperinflacyjnej) przelicza się na złote polskie w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania oddziałów, a także każdego prezentowanego sprawozdania z sytuacji finansowej spółki o odmiennej walucie funkcjonalnej (tj. z uwzględnieniem danych porównawczych) przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na dany dzień bilansowy,
- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat (tj. z uwzględnieniem danych porównawczych) przelicza się według kursu średniego (chyba, że przeliczenie wg kursu średniego odbiegałoby istotnie od wartości otrzymanych przy zastosowaniu kursu obowiązującego na dzień zawarcia transakcji),
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik pozostałych całkowitych dochodów i w wartości skumulowanej w kapitale „różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych”.

W przypadku zbycia jednostki działającej za granicą zakumulowaną kwotę odroczonej różnic kursowych, ujętych w oddzielnej pozycji kapitału własnego, dotyczącej tej jednostki działającej za granicą, ujmuje się w wyniku finansowym w momencie rozpoznania zysku lub straty ze zbycia jednostki.

2.4 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są amortyzowane zgodnie z trybem konsumowania korzyści ekonomicznych płynących ze składnika aktywów metodą liniową, w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową w szacowanym okresie ich użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się, gdy dany składnik rzeczowych aktywów trwałych jest dostępny do użytkowania. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych w Grupie kształtują się następująco:

• prawo wieczystego użytkowania gruntów	77 lat
• budynki i budowle	2 – 67 lat
• urządzenia techniczne, maszyny	2 – 17 lat
• środki transportu	2 – 17 lat
• pozostałe środki trwałe	2 – 14 lat

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik rzeczowych aktywów trwałych tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Pozostałe koszty poniesione po początkowym ujęciu, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione, z wyjątkiem istotnych kosztów generalnych przeglądów, które są ujmowane w wartości bilansowej odpowiedniej pozycji rzeczowych aktywów trwałych.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania rzeczowych aktywów trwałych dokonuje się przynajmniej raz w roku i w razie potrzeby dokonuje ich korekty.

W przypadku, gdy wartość bilansowa składnika rzeczowych aktywów trwałych przewyższa jego oszacowaną wartość odzyskiwalną, wartość bilansową spisuje się natychmiast do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski i straty z tytułu zbycia składnika rzeczowych aktywów trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowania, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy, tj. zanim nie są dostępne do użytkowania.

2.5 Nieruchomości inwestycyjne

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane w księgach według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne, z wyjątkiem gruntów oraz nieruchomości spełniających kryteria zaklasyfikowania ich jako przeznaczonych do sprzedaży, podlegają amortyzacji zgodnie z trybem konsumowania korzyści ekonomicznych płynących ze składnika aktywów (metodą liniową) oraz są korygowane o zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Okresy użytkowania nieruchomości inwestycyjnych w Grupie kształtują się następująco:

• prawo wieczystego użytkowania gruntów	40 – 78 lat
• budynki i budowle	2 – 40 lat
• pozostałe nieruchomości inwestycyjne	2 – 22 lat

2.6 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują wpływ do spółek korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami oraz można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane zgodnie z trybem konsumowania korzyści ekonomicznych płynących ze składnika aktywów (metodą liniową) w szacowanym okresie ich użytkowania. Okresy użytkowania dla wartości niematerialnych Grupy kształtują się następująco:

• patenty i licencje	2 – 10 lat
• oprogramowanie	2 – 10 lat

Oszacowany okres ekonomicznej użyteczności i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji na koniec każdego roku obrotowego, a skutki zmian szacunków rozlicza się prospektywnie.

2.7 Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Do grupy tej zalicza się składniki aktywów trwałych (lub grup do zbycia), jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Wycena składnika aktywów trwałych (lub grup do zbycia) następuje w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Wartość godziwą aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (grup do zbycia) ustala się zgodnie z MSSF 13.

2.8 Wartość firmy

Wartość firmy jest nadwyżką sumy obejmującej:

- wynagrodzenie przekazane, wyceniane na dzień przejęcia według wartości godziwej;
- zapłatę warunkową, wycenioną na dzień przejęcia według wartości godziwej;
- wartość udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej wycenianą w wartości godziwej lub proporcjonalnie do udziałów w zidentyfikowanych aktywach netto;
- w przypadku połączeń jednostek przeprowadzanych etapowo, wycenioną na dzień przejęcia wartość godziwą udziałów uprzednio posiadanych przez przejmującego w jednostce przejmowanej;

nad wartością godziwą możliwych do zidentyfikowania aktywów netto na dzień nabycia, z uwzględnieniem wyjątków wymienionych w MSSF 3.

Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów, nie podlega amortyzacji, lecz przynajmniej raz w roku podlega analizie pod kątem utraty wartości. Ewentualna utrata wartości rozpoznawana jest od razu w rachunku zysków i strat i nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach sprawozdawczych.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Jeżeli działalność wchodząca w skład danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przyporządkowana wartość firmy, zostanie sprzedana, to wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności uwzględniana jest przy ustalaniu zysku lub straty z tytułu zbycia.

Wartość firmy powstała przed datą zmiany zasad na MSSF ujęta została zgodnie z wartością rozpoznaną według wcześniej stosowanych zasad rachunkowości i podlegała testowi na utratę wartości na dzień przejścia na MSSF. Ponadto wartość firmy jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości i wykazywana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływły pieniężne, w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów.

2.9 Koszty finansowania zewnętrznego

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są aktywowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmują się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono.

Dostosowywanymi składnikami aktywów w Grupie Budimex mogą być przede wszystkim zapasy w spółkach deweloperskich a także rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne oraz wartości niematerialne.

2.10 Leasing leasingobiorcy

Spółki Grupy są stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmują obce środki trwałe do odpłatnego używania lub pobierania pożytków przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu finansowego, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały lub inwestycje, według wartości godziwej przedmiotu leasingu lub w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej. Opłaty leasingowe są dzielone między koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Rzeczowe aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu są amortyzowane metodą liniową przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres ich użytkowania lub okres leasingu, jeżeli brak jest wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Koszty finansowe ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat, z uwzględnieniem zasad opisanych w punkcie 2.9.

Spółki Grupy nie są leasingodawcą.

2.11 Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy oceniają, czy istnieją obiektywne dowody wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości składnika bądź grupy aktywów niefinansowych. Jeśli dowody takie istnieją, spółki ustalają szacowaną możliwą do odzyskania wartość składnika aktywów i dokonują odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, w kwocie równej różnicy między wartością możliwą do odzyskania i wartością bilansową. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem, uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym możliwym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne). Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływły pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów. Strata wynikająca z utraty wartości jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub ośrodka generującego przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

tęgo składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów generującego przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysku i strat.

2.12 Zaliczki na poczet zakupu aktywów niefinansowych

Zaliczki na poczet zakupu rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, wartości niematerialnych oraz zapasów („Zaliczki przekazane”) ujmowane są w ramach należności krótkoterminowych.

2.13 Zapasy

Zapasy rzeczowych składników majątku obrotowego stanowią materiały, towary, produkcja w toku oraz wyroby gotowe. Grupa stosuje następujące zasady kwalifikacji zapasów do poszczególnych kategorii:

- Materiały – elementy składowane w miejscach magazynowania, przeznaczone do wykorzystania w procesach produkcyjnych, zwłaszcza do zużycia w działalności budowlanej;
- Produkcja w toku – obejmuje koszty niezakończonych projektów deweloperskich, w tym również grunty wykorzystywane w realizacji tych projektów oraz składowane na terenach budów składniki zapasów o ogólnym przeznaczeniu, niskim stopniu przetworzenia, które mogą w prosty sposób oraz bez ponoszenia istotnych kosztów zostać wykorzystane na innych kontraktach lub sprzedane (w przypadku, gdy okażą się niepotrzebne do realizacji danego kontraktu);
- Towary – składniki zapasów nabyte w celu ich odsprzedaży;
- Wyroby gotowe – wyroby własnej produkcji, których proces przerobu został całkowicie zakończony oraz mieszkania, lokale użytkowe oraz budowle gotowe do sprzedaży.

Składnikami zapasów nie są elementy składowane na terenach budów o przeznaczeniu specyficznym dla danej budowy lub przetworzone we własnym zakresie lub przez podwykonawcę, takie, co do których nie jest pewne, iż w prosty sposób mogą zostać wykorzystane na innych kontraktach lub sprzedane. Takie pozycje odnoszone są bezpośrednio w koszty kontraktu.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości netto możliwej do uzyskania.

Wartość netto możliwa do uzyskania jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Rozchód materiałów wyceniany jest według ceny nabycia, ustalonej jako średnia ważona cen materiałów, rozchód towarów jest wyceniany według ceny nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło – pierwsze wyszło”, natomiast rozchód produkcji w toku oraz wyrobów gotowych według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

2.14 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych pozycja „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty” składa się z gotówki w kasie, depozytów płatnych na żądanie oraz tych lokat, które są łatwo wymienialne na określoną kwotę środków pieniężnych oraz które są narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości (o zapadalności do 12 miesięcy).

Do środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania Grupa zalicza przede wszystkim środki:

- stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych,
- zgromadzone na otwartych mieszkaniowych rachunkach powierniczych,
- środki na rachunkach powierniczych i bieżących w części należnej partnerom realizującym kontrakt budowlany wraz ze spółką z Grupy.

Grupa wykazuje środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ramach środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, natomiast na potrzeby sprawozdania przepływów pieniężnych stan środków pieniężnych na początek i koniec okresu pomniejszany jest o środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, a ich zmiana ujmowana jest w ramach przepływów z działalności operacyjnej.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

2.15 Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy w momencie, gdy Grupa staje się stroną wiążącej umowy. Posiadane instrumenty Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w podziale na następujące kategorie:

- **Aktywa finansowe:** aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, należności oraz pożyczki, aktywa finansowe wykazywane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym pochodne instrumenty finansowe);
- **Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe:** kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kaucje z tytułu umów o budowę, zobowiązania wykazywane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym pochodne instrumenty finansowe).

Klasyfikacja opiera się na kryterium celu nabycia inwestycji lub zaciągnięcia zobowiązania. Zarząd określa klasyfikację do poszczególnych kategorii inwestycji lub zobowiązań przy ich początkowym ujęciu, a następnie poddaje ją weryfikacji na każdy dzień bilansowy.

Aktywa i zobowiązania finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie:

- Aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz
- Aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat.

Składnik aktywów lub zobowiązań finansowych zalicza się do aktywów lub zobowiązań przeznaczonych do obrotu, jeżeli:

- został nabyty lub zaciągnięty przede wszystkim w celu sprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie,
- jest instrumentem pochodnym (poza instrumentami zabezpieczającymi).

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji lub zaciągnięcia lub spłaty zobowiązania ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu. Inwestycje ujmuje się początkowo według wartości godziwej. Koszty transakcyjne dotyczące nabycia ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku.

Należności z tytułu dostaw i usług dotyczące realizowanych kontraktów budowlanych oraz z tytułu udzielonych zaliczek (niezaliczanych jednak do instrumentów finansowych) klasyfikowane są jako należności krótkoterminowe, gdyż oczekuje się, że zostaną uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki.

Należności z tytułu kaucji gwarancyjnych oraz pożyczki, których termin wymagalności jest krótszy niż 12 miesięcy ujmowane są jako aktywa obrotowe. Długoterminowe należności z tytułu kaucji gwarancyjnych podlegają dyskontowaniu do wartości bieżącej według efektywnych stóp procentowych.

Pożyczki i należności handlowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej, a następnie wycenia się je według kosztu zamortyzowanego, pomniejszając je przy tym o odpisy z tytułu utraty wartości. Odpis z tytułu utraty wartości należności tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że Grupa nie będzie w stanie otrzymać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności.

Kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie konta odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności to niepochodne aktywa finansowe, niezaliczone do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu ani do pożyczek i należności, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne; w kolejnych okresach inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu) z uwzględnieniem utraty wartości.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to niepochodne instrumenty finansowe niezaklasyfikowane do żadnej z pozostałych kategorii instrumentów finansowych. Zalicza się je do aktywów trwałych, o ile Grupa nie zamierza zbyć inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. Jeśli istnieją plany zbycia inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego, aktywa te są reklasyfikowane do aktywów obrotowych.

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Aktywa ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne. Aktywa wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej wykazuje się w okresie, w którym powstały. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonej, odnosi się na inne całkowite dochody. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży stanowiących pozycje pieniężne wynikające z różnic kursowych ujmuje się w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży stanowiące pozycje niepieniężne, w przypadku gdy wartość godziwa jest niemożliwa do ustalenia, wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o ewentualną utratę wartości. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” lub utraty przez nie wartości, łączne dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej, ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach i skumulowane w kapitale własnym, wykazuje się w rachunku zysków i strat jako zyski i straty z aktywów finansowych.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych nie utraciły na wartości. W odniesieniu do kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży”, przy ustalaniu, czy aktywa finansowe nie utraciły na wartości bierze się pod uwagę znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej danego aktywa finansowego poniżej jego kosztu. Jeżeli takie dowody występują w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, dla których wycena według wartości godziwej jest możliwa, łączne dotychczasowe straty – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszoną o ewentualne straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat – wyłącza się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat. W przypadku, gdy wycena według wartości godziwej jest niemożliwa, utrata wartości ujmowana jest bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kaucje z tytułu umów o budowę

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na dzień ich powstania są wykazywane w wartości bieżącej przewidywanej zapłaty i ujmowane w okresach późniejszych według zamortyzowanego kosztu.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług dotyczące realizowanych kontraktów budowlanych klasyfikowane są jako zobowiązania krótkoterminowe, gdyż oczekuje się, że zostaną uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki.

Zobowiązania z tytułu kaucji gwarancyjnych, których termin rozliczenia jest krótszy niż 12 miesięcy ujmowane są jako zobowiązania krótkoterminowe. Długoterminowe zobowiązania z tytułu kaucji gwarancyjnych podlegają dyskontowaniu do wartości bieżącej według efektywnych stóp procentowych. Krótkoterminowe kaucje z tytułu umów o budowę na dzień ich powstania są wykazywane w wartości bieżącej przewidywanej zapłaty i ujmowane w okresach późniejszych według zamortyzowanego kosztu.

Kredyty bankowe i pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania

W momencie początkowego ujęcia, kredyty bankowe i pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania są ujmowane według wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika zobowiązań finansowych. Na dzień bilansowy te zobowiązania finansowe wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Instrumenty pochodne

Spółki Grupy zawierają transakcje pochodne w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kursowym oraz ryzykiem stóp procentowych. Reguły obowiązujące przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych zawarte są w polityce zarządzania ryzykiem Grupy zatwierdzonej przez Zarząd, co zostało szczegółowo opisane w nocie 4 „Zarządzanie ryzykiem finansowym”.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa instrumentów pochodnych jest szacowana przy użyciu modelu bazującego między innymi na wartości kursów walutowych (średnie kursy NBP) na dzień bilansowy lub różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowej i bazowej.

Skutki okresowej wyceny walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward i opcji walutowych oraz zyski i straty na dzień ich rozliczenia wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody (koszty) operacyjne” w ramach działalności operacyjnej.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Skutki okresowej wyceny swapów stopy procentowej oraz zyski i straty na dzień ich rozliczenia wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody (koszty) finansowe” w ramach działalności finansowej.

Spółki Grupy nie stosują rachunkowości zabezpieczeń.

Spółki Grupy współpracują, zarówno w ramach transakcji na rynku pieniężnym, kapitałowym, jak i instrumentów pochodnych z bankami o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego.

2.16 Kapitały

Kapitał własny

Kapitał podstawowy obejmuje akcje zwykłe i jest wykazany według wartości nominalnej (zgodnej ze statutem Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego) skorygowanej o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej – to kwota równa nadwyżce cen obejmowania akcji Jednostki Dominującej ponad ich wartość nominalną. Została ona skorygowana o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Pozostałe kapitały rezerwowe obejmują koszty programu płatności w formie akcji przez Ferrovial SA (nota 2.18) oraz zyski/(straty) aktuarialne od zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.

Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych obejmują efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek i oddziałów Grupy z walut obcych na złote polskie.

Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli

Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli stanowi część kapitałów własnych jednostek zależnych objętych konsolidacją pełną, która należy do innych udziałowców (akcjonariuszy) aniżeli jednostki wchodzące w skład Grupy.

Zysk / (strata) netto jednostek zależnych w części należącej do udziałowców (akcjonariuszy) innych niż jednostki wchodzące w skład Grupy stanowi zysk (stratę) udziałów niedających kontroli.

2.17 Świadczenia pracownicze

Jednostki Grupy prowadzą programy wypłaty odpraw emerytalnych i rentowych, w związku z czym tworzą rezerwy na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń. Wypłaty z tytułu powyższego programu odpisywane są w koszty rachunku zysków i strat w sposób umożliwiający rozłożenie kosztów tych świadczeń na cały okres zatrudnienia pracowników w spółkach. Wysokość rezerwy jest ustalana przez niezależnego aktuarium metodą wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zyski i straty aktuarialne z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach i nie będą podlegać przeniesieniu do rachunku zysków i strat.

Grupa nie tworzy odrębnego funduszu gromadzącego wpłaty na przyszłe świadczenia.

2.18 Płatności w formie akcji

Ferrovial SA, spółka dominująca najwyższego stopnia, prowadzi własny program płatności w formie akcji rozliczany w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy Grupy świadczą usługi Jednostce Dominującej oraz jej podmiotom zależnym w zamian za instrumenty kapitałowe Ferrovial SA. Zgodnie z MSSF 2 wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie instrumentów kapitałowych Ferrovial SA w latach 2010 – 2013 była ujmowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako koszt oraz drugostronnie jako zwiększenie kapitału przez okres, w którym spełniane są warunki nabycia (okres nabywania uprawnień). Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników jest określana w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanym instrumentów kapitałowych ustalonej w dniu przyznania instrumentów. Warunki nabycia uprawnień, inne niż warunki rynkowe, są uwzględniane poprzez korektę liczby instrumentów kapitałowych wykorzystanych w wycenie całej transakcji tak, aby ostatecznie wartość kosztu świadczonych usług opierała się na liczbie instrumentów kapitałowych, co do których oczekuje się, iż zostaną do nich nabyte uprawnienia.

Na podstawie umowy zawartej z Ferrovial SA w 2014 roku, Budimex SA zobowiązał się pokrywać koszty programu w odniesieniu do transzy instrumentów przyznanym w roku 2014 i latach kolejnych. Tym samym wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników, związana z instrumentami przyznanymi w roku 2014 i w latach kolejnych została zaklasyfikowana jako zobowiązania (drugostronnie jako koszt).

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

2.19 Rezerwy

Jednostki Grupy tworzą rezerwy na przyszłe zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne. Rezerwy tworzy się wówczas, gdy:

- na jednostce gospodarczej ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Spółki Grupy tworzą rezerwy na koszty przyszłych napraw gwarancyjnych, gdyż w przypadku usług budowlanych są one zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na koszty napraw gwarancyjnych jest związana z poszczególnymi segmentami budownictwa i wynosi od 0,3% do 1,4% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulegać zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Koszty przyszłych napraw gwarancyjnych obciążają koszty wytworzenia sprzedanych produktów.

2.20 Ujmowanie przychodów i kosztów

Przychody ze sprzedaży ujmowane według metod opisanych w punktach 2.21 oraz 2.22.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są, w odniesieniu do głównej kwoty należnej, zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

Zgodnie z zasadą memoriału Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat wszystkie koszty przypadające na dany okres sprawozdawczy niezależnie od okresu ich faktycznego rozliczenia. Koszty poniesione, a nieodnoszące się do danego okresu są ujmowane w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe czynne (ujęte w linii: „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”), natomiast koszty nieponiesione, a przypadające na dany okres, stanowią rozliczenia międzyokresowe bierne (ujęte w linii: „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania”).

2.21 Przychody z umów z klientami

Przychody z umów z klientami są ujmowane, tylko gdy zostały spełnione wszystkie poniższe warunki:

- strony umowy zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- spółka Grupy jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
- spółka Grupy jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
- umowa ma treść ekonomiczną oraz
- jest prawdopodobne, że spółka Grupy otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Spółki Grupy łączą dwie lub więcej umów, które zostały zawarte równocześnie lub niemal równocześnie z tym samym klientem (lub podmiotami powiązаныmi z klientem) i ujmuje je jako jedną umowę, jeżeli:

- umowy są negocjowane jako pakiet i dotyczą tego samego celu handlowego lub
- kwota wynagrodzenia należnego w ramach jednej umowy zależy od ceny lub wykonania innej umowy lub
- dobra lub usługi przyręczone w umowach są pojedynczymi zobowiązaniami do wykonania świadczenia.

Spółki Grupy ujmują zmianę umowy jako oddzielną umowę, jeśli zakres umowy zwiększa się ze względu na dodanie przyręczonej dóbr lub usług, które są uznawane za odrębne oraz jeśli cena określona w umowie zwiększa się o kwotę wynagrodzenia, odzwierciedlającą indywidualne ceny sprzedaży dodatkowych przyręczonej dóbr lub usług.

Spółki Grupy ujmują przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyręczonego dobra lub usługi klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania do wykonania świadczenia.

W momencie zawarcia umowy spółka Grupy dokonuje oceny dóbr lub usług przyręczonej w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyręczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług) lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Spółka Grupy przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeśli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia w miarę jego wykonywania,
- w wyniku wykonania świadczenia powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient,
- w wyniku wykonania świadczenia nie powstaje składnik o alternatywnym zastosowaniu dla spółki Grupy, a przysługuje jej egzekwowlane prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Uznaje się, że w przypadku świadczenia usług budowlanych przez spółki Grupy zasadniczo powstaje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia. Tym samym kwestia przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązania do wykonania świadczenia nie wymaga szacowania.

MSSF 15 wymaga zastosowania jednorodnej metody ujmowania przychodów dla kontraktów i zobowiązań o podobnej charakterystyce. Metodą wybraną przez Grupę jako preferowana do pomiaru wartości dóbr i usług, które się przekazuje klientom w miarę upływu czasu jest metoda obmiaru wykonywanych prac (metoda oparta na wynikach), tak długo jak podczas wykonania umowy można mierzyć postęp wykonanej pracy.

W umowach o świadczenie usług, w których towary i usługi są zasadniczo takie same i są przekazywane na podstawie tego samego wzoru konsumpcji, w taki sposób, że klient korzysta z nich w miarę ich otrzymywania, metoda rozpoznawania przychodów wybrana przez Grupę opiera się na czasie, który upłynął, podczas gdy koszty są rejestrowane zgodnie z zasadą memoriałową.

W związku z powyższym metoda udziału kosztów poniesionych do dnia ustalenia przychodów w całkowitych kosztach świadczenia (metoda oparta na nakładach) jest stosowana tylko w tych przypadkach, w których postępu prac nie można wiarygodnie zmierzyć za pomocą metody opartej na wynikach.

Jeżeli nie można racjonalnie zmierzyć wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów, których odzyskania spółka z Grupy oczekuje.

Jeśli zobowiązanie do wykonania świadczenia nie jest spełniane w czasie, uznaje się, że spółka Grupy spełnia je w określonym momencie.

Przychody ze sprzedaży spółek deweloperskich rozpoznawane są w momencie przekazania na finalnego odbiorcę kontroli, wszystkich znaczących ryzyk oraz korzyści wynikających z posiadania nieruchomości. Grupa uznaje, że transfer ryzyk, kontroli i korzyści następuje w chwili podpisania aktu notarialnego przenoszącego własność do nabywanej nieruchomości.

Spółki deweloperskie prowadzą ewidencję pozwalającą na ustalenie kosztów dotyczących poszczególnych elementów składowych projektu, które mogą być przedmiotem oddzielnego zbycia. W momencie rozpoznania przychodów ze sprzedaży Spółka ujmuje koszty wytworzenia danej powierzchni, pomniejszając wyroby gotowe w proporcji udziału sprzedawanego lokalu w łącznym metrażu danego typu lokali.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37 przewidywana strata (nadwyżka kosztów nad przychodami) obciąża koszty operacyjne oraz drugostronnie tworzona jest rezerwa na umowy rodzące obciążenia (rezerwa na straty na kontraktach).

Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem ujmuje się jako koszt danego okresu sprawozdawczego ze względu na brak pewności ich odzyskania.

Umowy zawierane przez spółki grupy nie zawierają istotnego elementu finansowania. Udzielane przez inwestora zaliczki w przypadku kontraktów budowlanych konsumowane są przez wydatki czynione w pierwszych etapach każdej budowy, tak więc nie występuje długoterminowe finansowanie prowadzonej budowy otrzymaną zaliczką.

W spółkach Grupy nie ma umów, które zawierałyby wynagrodzenie zmienne.

Grupa prezentuje w aktywach pozycję „wycena długoterminowych kontraktów budowlanych” z tytułu prac wynikających z umowy, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których rozpoznane przychody przewyższają należności wynikające z faktur częściowych. Nieuregulowane kwoty naliczone i zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy prezentowane są w pozycji „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”, natomiast kwoty zatrzymane przez odbiorców – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę”.

Grupa prezentuje w zobowiązaniach pozycję „wycena długoterminowych kontraktów budowlanych”, w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają rozpoznane przychody. W pozycji „rezerwy na straty na kontraktach budowlanych” ujmowane są z kolei rezerwy na straty na kontraktach. Nieuregulowane kwoty należne dostawcom, na które Grupa otrzymała faktury, prezentowane są w pozycji „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania”, natomiast kwoty zatrzymane dostawcom – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę”.

Otrzymane wynagrodzenia za niedostarczone towary oraz niezakończone usługi (zaliczki) są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przychody przyszłych okresów.

Zgodnie z zasadą memoriału Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat wszystkie koszty przypadające na dany okres sprawozdawczy niezależnie od okresu ich faktycznego rozliczenia. Koszty poniesione, a nieodnoszące się do danego okresu są ujmowane w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe czynne (ujęte w linii: „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”), natomiast koszty nieponiesione, a przypadające na dany okres, stanowią zobowiązania z tytułu niezafakturowanych kosztów (ujęte w linii: „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania”).

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

2.22 Przychody i koszty z tytułu umowy koncesyjnej

Spółki Grupy są stroną umów koncesyjnych, które polegają na wybudowaniu, eksploatacji i zarządzaniu obiektów użyteczności publicznej przez określony czas, za co spółki otrzymują zapłatę przez okres obowiązywania umowy. Kontrakty takie zawierane są z podmiotami sektora publicznego, które kontrolują lub regulują, jakie usługi koncesjonariusz musi świadczyć z wykorzystaniem danej infrastruktury, na rzecz kogo oraz po jakiej cenie. W tego typu umowach koncesjonariusz kontroluje również znaczące wartości rezydualne infrastruktury na koniec obowiązywania umowy. Skutki finansowe takich umów Grupa ujmuje zgodnie z KIMSF 12 „Umowy na usługi koncesjonowane”.

Koncesjonariusz ujmuje i wycenia przychody i koszty z tytułu wykonanych usług budowlanych oraz przychody i koszty z tytułu usługi zarządzania/eksploatacji zgodnie z MSSF 15.

Wynagrodzenie za usługi budowlane może być ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik aktywów finansowych (wariant 1), jako wartość niematerialna (wariant 2) lub jako model mieszany (wariant 3).

Wariant 1: Wartość gwarantowanego wynagrodzenia dla całego okresu umowy w wartościach bieżących jest wyższa niż wartość godziwa przychodów z tytułu usługi budowlanej - w takim przypadku wykazuje się aktywa finansowe w wysokości równej wartości godziwej przychodów z tytułu usługi budowlanej.

Wariant 2: Koncesjonariusz nie otrzymuje gwarantowanego wynagrodzenia, lecz prawo (licencję) do nakładania opłat na użytkowników danej usługi użyteczności publicznej, których łączna wartość jest uzależniona od tego, w jakim zakresie społeczeństwo korzysta z danej usługi – w takim przypadku wykazuje się wartość niematerialną w wysokości równej wartości godziwej przychodów z tytułu usługi budowlanej, przy założeniu, że oczekuje się pokrycia tej różnicy z tytułu wpływów ze sprzedaży usług.

Wariant 3: Wartość gwarantowanego wynagrodzenia dla całego okresu umowy w wartościach bieżących jest niższa niż wartość godziwa przychodów z tytułu usługi budowlanej - w takim przypadku wykazuje się aktywa finansowe do wysokości równej wartości bieżącej gwarantowanego wynagrodzenia oraz wartość niematerialną w wysokości różnicy pomiędzy wartością godziwą przychodów z tytułu usługi budowlanej a rozpoznanym aktywem finansowym, przy założeniu, że oczekuje się pokrycia tej różnicy z tytułu wpływów ze sprzedaży usług.

Aby określić charakter należnego wynagrodzenia i wysokość, w jakiej powinno ono zostać wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, na dzień zawarcia umowy przeprowadzany jest test, mający na celu potwierdzenie, w jakim stopniu gwarantowane wpływy z tytułu umowy koncesyjnej są w stanie pokryć wyrażone w wartości godziwej wynagrodzenie z tytułu usługi budowlanej.

Dla celów wycenienia wartości bieżącej wartości gwarantowanego wynagrodzenia przyjmuje się stopę dyskontową odzwierciedlającą średnioważony koszt kapitału koncesjonariusza.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2017 roku spółki Grupy były stroną tylko jednej umowy koncesyjnej, dla której przeprowadzony test wykazał, że wartość gwarantowanego wynagrodzenia dla całego okresu umowy w wartościach bieżących jest wyższa niż wartość godziwa należności z tytułu usługi budowlanej. W związku z tym należności z tytułu usługi budowlanej ujęto zgodnie z wariantem 1, tj. jako aktywa finansowe.

Aktywa ujmowane są w linii „Należności z tytułu umowy koncesyjnej” w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ zgodnie z MSR 39 zostały zakwalifikowane do kategorii pożyczek i należności. Aktywa wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Związane z tym zwiększenia aktywów wynikające z odzwierciedlenia wartości pieniądza w czasie odnoszone są w pozycję „Przychody finansowe” w rachunku zysków i strat.

Dodatkowo, na koniec każdego okresu rozliczeniowego, aktywa pomniejszane są o wpływy gwarantowanego wynagrodzenia alokowanego dla każdego z tych okresów proporcjonalnie do udziału wynagrodzenia z tytułu usługi budowlanej w całości gwarantowanego wynagrodzenia przewidzianego umową.

Powyższe aktywa na każdy dzień bilansowy poddawane są testowi na utratę wartości.

Przychody z nakładania opłat na użytkowników usługi użyteczności publicznej, będące nadwyżką nad gwarantowanym wynagrodzeniem, rozpoznawane są w przychodach z tytułu zarządzania/eksploatacji w momencie świadczenia usługi.

W przypadku, gdy na koncesjonariuszu spoczywają zobowiązania umowne dotyczące utrzymania bądź przywrócenia stanu infrastruktury (z wyłączeniem elementu modernizacyjnego), ujmowane są one zgodnie z MSR 37 jako rezerwy.

Zgodnie z MSR 23 związane z umową koncesyjną koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako wydatek w okresie ich poniesienia, chyba że koncesjonariusz posiada określone w umowie prawo do uzyskania wartości niematerialnej. W takim przypadku związane z umową koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane w trakcie fazy budowy infrastruktury zgodnie z tym standardem. W zawartej umowie koncesyjnej Grupa rozpoznała aktywa finansowe, dlatego też koszty finansowania odnoszone są w rachunek zysków i strat w pozycję koszty finansowe.

2.23 Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży

Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży to różnica pomiędzy:

- przychodami ze sprzedaży produkcji podstawowej i innych usług realizowanych w ramach działalności podstawowej jednostek Grupy oraz towarów i materiałów a
- kosztami wytworzenia sprzedanych produktów i usług oraz zakupu sprzedanych towarów i materiałów.

2.24 Zysk / (strata) z działalności operacyjnej

Zysk / (strata) z działalności operacyjnej obejmuje przychody i koszty z działalności operacyjnej bez uwzględnienia kosztów i przychodów finansowych, do których zaliczane są przede wszystkim odsetki, różnice kursowe oraz koszty prowizji i gwarancji bankowych.

2.25 Podatek dochodowy (w tym odroczony podatek dochodowy)

Pozycja „podatek dochodowy” w rachunku zysków i strat obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych w kraju obliczany jest zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi, natomiast dochody jednostek prowadzących działalność za granicą podlegają opodatkowaniu według lokalnych przepisów, uwzględniając umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, spółki Grupy tworzą rezerwy i ustalają aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia.

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie ujmuje się, jeżeli różnice wynikają z wartości firmy lub z początkowego ujęcia (poza połączeniem jednostek) innych aktywów i zobowiązań w transakcji, która nie wpływa na zysk podatkowy ani księgowy.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek bieżący i odroczony ujmuje się w rachunku zysków i strat, z wyjątkiem przypadków dotyczących pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym. W takiej sytuacji podatek bieżący i odroczony ujmuje się również odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym. Jeżeli podatek bieżący lub odroczony wynika z początkowego rozliczenia połączenia jednostek gospodarczych, efekt podatkowy uwzględnia się w dalszych rozliczeniach tego połączenia.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie w ramach poszczególnych spółek Grupy.

Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie spółki Grupy jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, spółka Grupy określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli spółka Grupy stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście spółki do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas spółka odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych. Spółka Grupy odzwierciedla ten efekt określając najbardziej prawdopodobny scenariusz – jest to pojedyncza kwota spośród możliwych wyników.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***Podatek od towarów i usług**

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

2.26 Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Organizacja i zarządzanie Grupy odbywają się w podziale na segmenty.

Grupa Budimex działa w obszarze dwóch głównych segmentów operacyjnych:

- działalność budowlana,
- działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami.

Inne obszary działalności, które nie spełniają warunków, aby zostały uznane za segmenty sprawozdawcze, obejmują spółki prowadzące między innymi działalność produkcyjną, usługową i handlową.

Podział działalności na poszczególne segmenty został dokonany poprzez kwalifikację poszczególnych podmiotów według ich podstawowej, statutowej działalności oraz znaczenia działalności spółek na rzecz segmentu. Taki podział odpowiada rozłożeniu zasadniczych ryzyk oraz zwrotów z poniesionych nakładów.

Grupa stosuje jednolitą politykę rachunkowości dla wszystkich segmentów. Transakcje pomiędzy poszczególnymi segmentami dokonywane są na warunkach rynkowych.

Udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności zostały zakwalifikowane do właściwego segmentu ze względu na przedmiot działalności wycenianej tą metodą jednostki.

3. Zmiany zasad sporządzania sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na 31 grudnia 2016 roku oraz skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku uległy zmianie ze względu na inną prezentację rezerw w działalności deweloperskiej. W poprzednich okresach rezerwy były prezentowane jako koszty niezafakturowane w ramach zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz innych zobowiązań. Jednak ze względu na ich charakter zdecydowano się przeklasyfikować je do rezerw.

Dodatkowo wydzielono rezerwy na straty na kontraktach budowlanych do osobnej linii w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz zmieniono nazwy pozycji, gdzie prezentowana jest wycena długoterminowych kontraktów budowlanych zarówno po stronie aktywów, jak i zobowiązań. Reklasyfikacja ta nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.

Zmiany te nie miały wpływu na podstawowy i rozwodniony zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję.

Zmiany prezentuje poniższa tabela (pozycje, w których nie zaszła zmiana, zostały pominięte):

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	31 grudnia 2016		
	po zmianach	przed zmianami	różnica
Aktywa obrotowe			
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	288 456	-	288 456
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę	-	288 456	(288 456)
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwy na zobowiązania długoterminowe i inne obciążenia	247 481	210 303	37 178
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	1 475 983	1 520 870	(44 887)
Rezerwy na straty na kontraktach budowlanych	408 455	-	408 455
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	944 184	-	944 184
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę	-	1 352 639	(1 352 639)
Rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe i inne obciążenia	169 544	161 835	7 709

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	1 stycznia 2016		
	po zmianach	przed zmianami	różnica
Aktywa obrotowe			
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	171 763	-	171 763
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę	-	171 763	(171 763)
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwy na zobowiązania długoterminowe i inne obciążenia	200 026	181 691	18 335
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	1 106 696	1 135 894	(29 198)
Rezerwy na straty na kontraktach budowlanych	629 689	-	629 689
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	610 251	-	610 251
Kwoty należne odbiorcom z tytułu umów o budowę	-	1 239 940	(1 239 940)
Rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe i inne obciążenia	146 428	135 565	10 863

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku		
	po zmianach	przed zmianami	różnica
Zmiana stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	71 062	55 373	15 689
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym	609 891	594 202	15 689
Zmiana stanu kaucji z tytułu umów o budowę oraz zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	387 800	403 489	(15 689)
Środki pieniężne z działalności operacyjnej	731 511	731 511	-
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	611 502	611 502	-

4. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa Budimex należą:

- kredyty bankowe, pożyczki, leasing finansowy, których celem jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy,
- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania, a także środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe, które powstają w toku bieżącej działalności Grupy,
- krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez emitentów o wysokim ratingu kupowane jako alternatywa dla depozytów bankowych,
- instrumenty pochodne, do których należą walutowe kontrakty terminowe typu forward oraz opcje walutowe, których celem jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w wyniku zawierania kontraktów budowlanych w walutach obcych oraz instrumenty typu swap stopy procentowej, których celem jest zamiana zmiennej stopy procentowej na stopę stałą.

Grupa Budimex w toku prowadzonej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko utraty płynności. Zarząd weryfikuje i ustala zasady zarządzania każdym z wyżej wymienionych ryzyk.

Ryzyko walutowe

W ramach podstawowej działalności operacyjnej spółki Grupy zawierają kontrakty budowlane oraz umowy z podwykonawcami i dostawcami w walutach obcych. Przyjęta przez Zarząd polityka zarządzania ryzykiem walutowym polega na zabezpieczeniu przyszłych przepływów pieniężnych na tych kontraktach w celu ograniczenia wpływu zmienności kursów walut na wyniki Grupy. Zgodnie z tą polityką spółki Grupy dokonują zabezpieczania ryzyka walutowego występującego w każdej umowie budowlanej, której wartość płatności (wpływów lub wydatków) w walutach obcych zostanie uznana za istotną. Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym odbywa się poprzez wykorzystanie instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowych kontraktów terminowych (fx forward) oraz opcji walutowych, lub też, o ile to jest możliwe, poprzez mechanizm zabezpieczenia naturalnego, polegającego na zawieraniu umów z dostawcami lub podwykonawcami w określonej walucie.

Zgodnie z polityką Grupy ekspozycja na ryzyko walutowe jest systematycznie mierzona zarówno dla poszczególnych kontraktów budowlanych (poprzez analizę wpływów i wydatków w walucie obcej w ramach kontraktów zawieranych w walucie obcej oraz poprzez analizę wydatków w walucie obcej w ramach kontraktów zawieranych w walucie krajowej), jak i dla wszystkich kontraktów łącznie. Polityką Zarządu jest zabezpieczenie ekspozycji walutowej netto na poszczególnych kontraktach. Na dzień 31 grudnia 2017 roku ekspozycja Grupy na ryzyko kursowe dotycząca kontraktów budowlanych była zabezpieczona w około 99%. Spółki z Grupy są także narażone na ryzyko kursowe z tytułu planowanych przyszłych płatności w walutach obcych, wynikających z zawartych umów dotyczących zakupów środków trwałych, które to płatności nie zostały zabezpieczone przed ryzykiem kursowym. Po uwzględnieniu tych dodatkowych planowanych przyszłych płatności w walutach obcych na dzień 31 grudnia 2017 roku poziom zabezpieczenia ryzyka kursowego w Grupie wyniósł 87%.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany**

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany kursów walut, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany kursów walut, które są „realnie możliwe”, oszacowane zostały na poziomie -10% / +10% na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego netto na racjonalnie możliwe zmiany kursów walutowych przy założeniu niezmiennych innych czynników (wpływ na aktywa netto jest identyczny).

	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2017 roku	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
		+10%	-10%
Kontrakty forward			
– EUR	70 397	(4 830)	4 830
– USD	977	308	(308)
– CZK	191 859	3 120	(3 120)
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	15 989	6 669	(6 669)
– USD	(389)	(135)	135
– CZK	22 560	368	(368)
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		5 500	(5 500)
Podatek odroczony		(1 045)	1 045
Łącznie		4 455	(4 455)

	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2016 roku	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
		+10%	-10%
Kontrakty forward/ opcje walutowe:			
– EUR	60 016	(9 753)	9 753
– USD	2 547	877	(877)
– GBP	122	(63)	63
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	11 550	5 110	(5 110)
– USD	(1 139)	(476)	476
– GBP	(30)	(15)	15
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		(4 320)	4 320
Podatek odroczony		821	(821)
Łącznie		(3 499)	3 499

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych występuje głównie w związku z korzystaniem przez spółki Grupy z kredytów bankowych, pożyczek i leasingu finansowego. Powyższe instrumenty finansowe oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych.

Ryzyko stóp procentowych związane z istniejącym zadłużeniem zostało uznane jako relatywnie niskie z punktu widzenia wpływu na wyniki Grupy. W obecnej chwili zarządzanie tym ryzykiem obejmuje zarówno bieżące monitorowanie sytuacji rynkowej i zadłużenia, jak również zabezpieczanie się przed ryzykiem wahań rynkowych stóp procentowych poprzez zawieranie transakcji zamiany stopy procentowej ze zmiennej na stałą.

Ryzyko stóp procentowych – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych, zmiany stóp procentowych, które są „racjonalnie możliwe”, oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku na poziomie -0,5 / +0,5 punktu procentowego dla złotego, -0,25 / +0,25 punktu procentowego dla euro oraz -0,75 / +0,75 punktu procentowego dla dolara amerykańskiego. „Racjonalnie

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

możliwe” zmiany stóp procentowych dla funta brytyjskiego na dzień 31 grudnia 2016 roku zostało ocenione na poziomie -0,25 / +0,25 punktu procentowego (na dzień 31 grudnia 2017 roku ekspozycja wobec funta brytyjskiego nie występowała). Z kolei „racjonalnie możliwe” zmiany stóp procentowych dla korony czeskiej na dzień 31 grudnia 2017 roku zostało ocenione na poziomie -0,5 / +0,5 punktu procentowego (na dzień 31 grudnia 2016 roku ekspozycja wobec korony czeskiej nie występowała). Jednocześnie założono równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych na potrzeby kalkulacji wrażliwości dyskonta na zmiany stóp procentowych.

Poniżej podano wpływ na wynik netto i aktywa netto według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku:

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2017 roku	
		+50 pb (PLN, CZK)	-50 pb (PLN, CZK)
		+25 pb (EUR)	-25 pb (EUR)
		+75 pb (USD)	-75 pb (USD)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość godziwa)	2 126 809	10 449	(10 449)
Instrumenty pochodne – swap stopy procentowej			
– ujęte w aktywach (wartość godziwa)	32	651	(32)
– ujęte w zobowiązaniach (wartość godziwa)	(2 172)	777	(1 487)
Pożyczki udzielone	62 451	312	(312)
Kredyty bankowe i pożyczki (kapitał)	(39 551)	(176)	176
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (wartość bieżąca)	(82 855)	(414)	414
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		11 599	(11 690)
Podatek odroczoney		(2 204)	2 221
Łącznie		9 395	(9 469)

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2016 roku	
		+50 pb (PLN)	-50 pb (PLN)
		+25 pb (EUR, GBP)	-25 pb (EUR, GBP)
		+75 pb (USD)	-75 pb (USD)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość godziwa)	2 715 093	13 439	(13 439)
Instrumenty pochodne – swap stopy procentowej			
– ujęte w aktywach (wartość godziwa)	68	229	(68)
– ujęte w zobowiązaniach (wartość godziwa)	(2 608)	872	(1 096)
Pożyczki udzielone	9 163	46	(46)
Kredyty bankowe i pożyczki (kapitał)	(41 043)	(182)	182
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (wartość bieżąca)	(41 561)	(208)	208
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		14 196	(14 259)
Podatek odroczoney		(2 697)	2 709
Łącznie		11 499	(11 550)

W kalkulacji wrażliwości na zmiany stóp procentowych pominięte zostały środki pieniężne w kasie.

Wycena kontraktów forward nie wykazuje wrażliwości na równoległe zmiany stóp procentowych przy niezmiennych kursach walutowych.

Ryzyko cenowe

Grupa narażona jest na ryzyko cenowe związane ze wzrostem cen najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, takich jak: wyroby stalowe m.in. pręty zbrojeniowe, szyny i inne wyroby hutnicze, kruszywa i beton, a także materiałów ropopochodnych takich jak: benzyna, olej napędowy, asfalty oraz olej opałowy. Ryzyko cenowe materiałów nabywanych na rynku krajowym ocenia się jako umiarkowane, natomiast ryzyko cenowe związane z materiałami ropopochodnymi oraz wyrobami stalowymi szacuje się jako wysokie. W wyniku zmian cen materiałów oraz kosztów pracy mogą ulec zmianie ceny usług świadczonych na rzecz Grupy przez firmy podwykonawcze. Ceny w umowach zawartych z inwestorami są stałe przez cały okres realizacji kontraktu – najczęściej od 6 – 36 miesięcy, z kolei umowy z podwykonawcami zawierane są w terminach późniejszych, w miarę postępu poszczególnych prac. Największe ryzyko zmienności (wzrostu) cen materiałów występuje przy zamówieniach publicznych z uwagi na relatywnie długi proces wyboru generalnego wykonawcy. Dotyczy to okresu od momentu złożenia oferty do momentu wyboru i podpisania umowy przez Grupę, kiedy nie zawsze można zawierać dalsze zobowiązania i zabezpieczyć ceny.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

W celu ograniczenia ryzyka cenowego Grupa Budimex na bieżąco monitoruje ceny najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, a podpisywane umowy mają odpowiednio dopasowane parametry, dotyczące między innymi czasu trwania kontraktu oraz wartości umowy do sytuacji rynkowej. W ramach Grupy Budimex funkcjonuje Biuro Zakupów Centralnych, które bazując na planach robót budowlanych negocjuje ramowe umowy z dostawcami podstawowych materiałów budowlanych.

Ryzyko kredytowe

Spółki Grupy współpracują, zarówno w ramach transakcji pieniężnych, jak i kapitałowych z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego. Jednocześnie Grupa stosuje politykę ograniczającą zaangażowanie wobec poszczególnych instytucji finansowych oraz emitentów papierów dłużnych, które są nabywane w ramach lokowania okresowych nadwyżek środków pieniężnych.

Aktywami finansowymi Grupy narażonymi na podwyższone ryzyko kredytowe są należności z tytułu dostaw i usług. W Grupie Budimex funkcjonuje polityka oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego związanego ze wszystkimi kontraktami, zarówno na etapie przedofertowym, jak i w trakcie realizacji.

Każdy kontrahent, przed podpisaniem umowy, jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych. W przypadku negatywnej oceny zdolności płatniczych kontrahenta, przystąpienie do kontraktu jest uzależnione od ustanowienia adekwatnych zabezpieczeń finansowych lub majątkowych. Ponadto, w umowach z inwestorami zawierane są klauzule przewidujące prawo do wstrzymania realizacji robót, jeżeli występuje opóźnienie w uregulowaniu należności za wykonane usługi.

W Grupie nie istnieje istotna koncentracja ryzyka kredytowego, uwzględniając fakt, iż główny odbiorca jest urzędem administracji rządowej.

Grupa nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta ani grupy kontrahentów o podobnych cechach. Ryzyko kredytowe dotyczące środków płynnych i pochodnych instrumentów finansowych jest ograniczone, ponieważ kontrahentami Grupy są banki o wysokim ratingu kredytowym przyznanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Z wyjątkiem danych przedstawionych w nocie 48, wartość aktywów finansowych wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przed uwzględnieniem strat, odpowiada maksymalnej ekspozycji Grupy na ryzyko kredytowe bez uwzględniania wartości otrzymanych zabezpieczeń.

Ryzyko utraty płynności

W celu ograniczenia ryzyka utraty płynności, spółki Grupy utrzymują odpowiednią ilość środków pieniężnych oraz zbywalnych papierów wartościowych, a także zawierają umowy o linie kredytowe, które służą jako dodatkowe zabezpieczenie płynności. Do finansowania zakupów inwestycyjnych Grupa wykorzystuje środki własne lub długoterminowe umowy leasingu finansowego, zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest obowiązującym systemem raportowania prognoz płynności przez spółki Grupy.

Struktura zapadalności zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i innych zewnętrznych źródeł finansowania przedstawiona została w nocie 23. Struktura zapadalności pozostałych zobowiązań finansowych została przedstawiona w odpowiednich dla nich notach.

Obecna dobra sytuacja finansowa Grupy Budimex w zakresie płynności i dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania nie stwarza zagrożeń dla finansowania działalności Grupy.

5. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej modyfikacje. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zwrócić kapitał akcjonariuszom, wyemitować nowe akcje, jak również wypłacić dywidendę. W roku 2017 oraz 2016 nie wprowadzono żadnych zmian w odniesieniu do celów i zasad procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki oraz inne zewnętrzne źródła finansowania, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania (z wyłączeniem międzyokresowych rozliczeń kosztów), kaucje z tytułu umów o budowę, wycenę długoterminowych kontraktów budowlanych, rezerwy na straty na kontraktach budowlanych, przychody przyszłych okresów (z wyjątkiem pozostałych rozliczeń międzyokresowych przychodów) oraz zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych oraz o krótkoterminowe papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Oprocentowane kredyty i pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	122 410	82 609
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	4 243 361	4 046 358
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(2 126 839)	(2 715 134)
Minus krótkoterminowe papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	(278 972)	-
Zadłużenie netto	1 959 960	1 413 833
Kapitał własny	882 128	805 820
Kapitał i zadłużenie netto	2 842 088	2 219 653
Wskaźnik dźwigni	68,96%	63,70%

6. Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywać co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

6.1 Ważne oszacowania księgowo

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości, które znajdują odzwierciedlenie w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Rzeczywiste wyniki mogą się różnić od tych szacunków. Szacunki Grupy dotyczą między innymi utworzonych rezerw, wyceny kontraktów budowlanych, odpisów aktualizujących wartość aktywów, rozliczeń międzyokresowych oraz przyjętych stawek amortyzacyjnych. Istotne założenia, nieopisane w niniejszym punkcie, przyjęte przy szacowaniu powyższych wartości zostały przedstawione w nocie 2 „Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości”.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

W przypadku usług budowlanych, spółki Grupy Budimex są zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na koszty napraw gwarancyjnych jest związana z poszczególnymi segmentami budownictwa i wynosi od 0,3% do 1,4% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega jednak indywidualnej analizie i może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Kwoty rezerw na naprawy gwarancyjne zaprezentowane zostały w nocie 27.

Spółki nieprowadzące działalności budowlanej na dzień bilansowy szacują ryzyko związane z udzielaniem gwarancji na swoje produkty lub usługi na podstawie danych historycznych oraz bieżących szacunków.

Niefakturowane usługi

Spółki Grupy realizują większość kontraktów budowlanych jako generalny wykonawca, korzystając w szerokim zakresie z usług podwykonawców. Wykonane prace budowlane podlegają zatwierdzeniu przez zlecającego w procesie odbioru robót poprzez podpisanie odpowiedniego protokołu oraz wystawienie faktury. Na każdy dzień bilansowy istnieje pewna część wykonanych, ale niepotwierdzonych i niefakturowanych prac przez podwykonawców, które spółki Grupy ujmują jako koszty kontraktu zgodnie z zasadą memoriałową. Wysokość kosztów z tytułu wykonanych, ale niefakturowanych prac jest określana przez służby techniczne na podstawie fizycznego obmiaru wykonanych robót i mogłaby się różnić od wartości określonej w formalnym procesie odbioru robót budowlanych.

Rozliczenia podatkowe

W Polsce obowiązują liczne regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego, podatku dochodowego od osób prawnych i składek na ubezpieczenia społeczne. Przepisy dotyczące tych podatków podlegają częstym zmianom, co powoduje występowanie w nich niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i podatkami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład kontroli celnej czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat. Odpowiednie władze kontrolne uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Istnieje ryzyko, że odpowiednie władze zajmą odmienne niż spółki Grupy stanowisko w zakresie interpretacji przepisów, co mogłoby mieć znaczący wpływ na zobowiązania podatkowe Grupy.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych stworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiąganym. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Rezerwy na sprawy sporne

Spółki Grupy są stronami postępowań sądowych. Departamenty prawne oraz zarządy spółek Grupy dokonują szczegółowej analizy potencjalnych ryzyk związanych z prowadzonymi sprawami i na tej podstawie podejmują decyzje o konieczności ujęcia skutków tych postępowań w księgach spółek Grupy oraz wysokości rezerwy.

6.2 Ważne osądy przy stosowaniu zasad rachunkowości

Rozpoznawanie sprzedaży oraz strat na kontraktach budowlanych

Zgodnie z opisem zamieszczonym w punkcie 2.21 preferowanym przez Grupę sposobem pomiaru wartości dóbr i usług, które są przekazywane klientom w miarę upływu czasu jest metoda obmiaru wykonywanych prac (metoda oparta na wynikach). Metoda ta wymaga dokonywania fizycznych pomiarów wykonanych prac budowlanych oraz przyporządkowania cen sprzedaży i kosztów jednostkowych do poszczególnych elementów, wytwarzanych w ramach umowy.

Metoda udziału kosztów poniesionych do dnia ustalenia przychodów w całkowitych kosztach świadczenia (metoda oparta na nakładach) jest stosowana tylko w tych przypadkach, w których postępu prac nie można wiarygodnie zmierzyć za pomocą metody opartej na wynikach. W przypadku tej metody przychody z wykonania kontraktów budowlanych, w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach obrotowych – ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania, mierzonego udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi.

Niezależnie od stosowanej metody pomiaru stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia podstawowym elementem umożliwiającym wycenę przychodów ze sprzedaży są budżety poszczególnych kontraktów. Budżety podlegają dwukrotnie w ciągu roku formalnemu procesowi aktualizacji (rewizji) w oparciu o bieżące informacje i są zatwierdzane przez Zarząd. W przypadku zaistnienia zdarzeń pomiędzy oficjalnymi rewizjami budżetu, które w istotny sposób wpływają na wynik kontraktu wartość całkowitych przychodów lub kosztów kontraktu może zostać zaktualizowana wcześniej.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty związane z realizacją kontraktu budowlanego przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37 przewidywana strata (nadwyżka kosztów nad przychodami) obciąża koszty operacyjne oraz drugostronnie tworzona jest rezerwa na umowy rodzące obciążenia (rezerwa na straty na kontraktach). Wysokość przewidywanej straty jest również aktualizowana podczas rewizji budżetów i jest najlepszym szacunkiem kosztów, które spółki Grupy będą musiały ponieść, by ukończyć dany kontrakt budowlany.

7. Działalność zaniechana

W 2017 oraz 2016 roku nie wystąpiła działalność zaniechana w rozumieniu MSSF 5.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

8. Podmioty wchodzące w skład Grupy BudimexWykaz podmiotów **zależnych** wchodzących w skład Grupy Budimex:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)		Metoda konsolidacji	
		31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Konsolidowane					
Mostostal Kraków SA	Kraków / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Mostostal Kraków Energetyka Sp. z o.o. ¹	Kraków / Polska	100,00%	-	pełna	-
Budimex Bau GmbH	Kolonia / Niemcy	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Budownictwo Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
SPV-PIM1 Sp. z o.o. ²	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Kolejnictwo SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Elektromontaż Poznań SA ³	Poznań / Polska	98,95%	92,31%	pełna	pełna
Elektromontaż Import Sp. z o.o. ³	Warszawa / Polska	98,95%	92,31%	pełna	pełna
Instal Polska Sp. z o.o. ³	Poznań / Polska	98,95%	92,31%	pełna	pełna
Elektromontaż Warszawa SA ³	Warszawa / Polska	98,95%	92,31%	pełna	pełna
Niekonsolidowane					
Budimex Autostrada SA (w likwidacji) ⁴	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex Most Wschodni SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex Autostrada A-1 SA (w likwidacji)	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex A Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex C Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex D Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex F Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex H Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex I Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex J Sp. z o.o. ⁵	Warszawa / Polska	100,00%	-	niekonsolidowana	-
Budimex PPP SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex Inwestycje „Grunwald” SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
MK Logistic Sp. z o.o. (w likwidacji)	Zabrze / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Dromex Oil Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa / Polska	97,93%	97,93%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
PKZ Budimex GmbH	Kolonia / Niemcy	50,00%	50,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana

¹⁾ Spółka Mostostal Kraków Energetyka Sp. z o.o. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 11 sierpnia 2017 roku.²⁾ Spółka SPV-BN 1 Sp. z o.o. zmieniła nazwę na SPV-PIM1 Sp. z o.o. w dniu 11 grudnia 2017 roku.³⁾ Spółki Grupy Budimex dokupiły w trakcie 2017 roku 6,64% akcji spółki Elektromontaż Poznań SA od akcjonariuszy mniejszościowych.⁴⁾ 1 lutego 2017 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Budimex Autostrada SA podjęło uchwałę o likwidacji spółki.⁵⁾ Spółka Budimex J Sp. z o.o. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 kwietnia 2017 roku.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)*Wykaz podmiotów **współkontrolowanych** wchodzących w skład Grupy Budimex:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)		Metoda ujęcia w sprawozdaniu finansowym	
		31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Wspólne działania					
Budimex SA - Budimex Budownictwo Sp. z o.o. s.c.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex SA Energetyka 1 Sp.j.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%		
Budimex SA Ferrovia Agroman SA s.c.	Warszawa / Polska	99,98%	99,98%	udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach	udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach
Budimex SA Ferrovia Agroman SA 2 s.c.	Warszawa / Polska	95,00%	95,00%		
Budimex SA Sygnity SA Sp. j.	Warszawa / Polska	67,00%	67,00%		
Budimex SA – Cadagua SA III s.c.	Warszawa / Polska	60,00%	60,00%		
Budimex SA – Cadagua SA IV s.c.	Warszawa / Polska	60,00%	60,00%		
Budimex SA – Cadagua SA V s.c.	Warszawa / Polska	60,00%	60,00%		
Budimex SA Ferrovia Agroman SA Sp. j.	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%		
Budimex SA Tecnicas Reunidas SA Turów s.c.	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%		
Budimex SA – Cadagua II SA s.c.	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%		
Budimex SA Energetyka 2 Sp.j.	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%		
Budimex SA Energetyka 3 Sp.j.	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%		

Podstawowym obszarem działalności jednostek współkontrolowanych przez Grupę Budimex jest działalność budowlana.

W 2017 roku wystąpiły **następujące zmiany struktury Grupy Budimex**:**W dniu 1 lutego 2017 roku** Walne Zgromadzenie spółki Budimex Autostrada SA (spółka zależna od Budimex SA) podjęło uchwałę o likwidacji spółki.**W pierwszym kwartale 2017 roku** Budimex SA skupił od udziałowców mniejszościowych 282 484 akcje (5,22%) spółki Elektromontaż Poznań SA. Wykup akcji odbył się w ramach 623 transakcji. Łączna cena za akcje zadeklarowana przez Budimex SA wyniosła 2 418 tysięcy złotych.**W dniu 28 kwietnia 2017 roku** spółka Budimex J Sp. z o.o. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym. Budimex PPP SA, spółka w 100% zależna od Budimex SA, posiada 100% udziałów w tej spółce.**W dniu 10 lipca 2017 roku** Budimex Budownictwo Sp. z o.o., spółka w 100% zależna od Budimex SA, nabyła od Skarbu Państwa 77 043 akcje spółki Elektromontaż Poznań SA, które łącznie stanowią udział 1,42% w kapitale zakładowym i w głosach na WZA spółki. Łączna cena za zakupione akcje wyniosła 822 tysiące złotych. W dniu 31 sierpnia 2017 roku Budimex SA odkupił od Budimex Budownictwo Sp. z o.o. w/w akcje za 831 tysięcy złotych.**W dniu 11 sierpnia 2017 roku** spółka Mostostal Kraków Energetyka Sp. z o.o. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym. Mostostal Kraków SA posiada 100% udziałów w tej spółce.

W okresie objętym raportem nie zaniechano istotnej działalności, ani nie istnieją formalne plany zaniechania istotnej działalności.

9. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych

Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych Grupa została podzielona na segmenty w oparciu o oferowane produkty i usługi. Grupa prowadzi działalność w ramach następujących segmentów operacyjnych:

- działalność budowlana
- działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami.

Działalność budowlana obejmuje świadczenie szeroko rozumianych usług budowlano-montażowych wykonywanych w kraju i za granicą i jest prowadzona przez następujące spółki Grupy:

- Budimex SA
- Mostostal Kraków SA
- Mostostal Kraków Energetyka Sp. z o.o.
- Budimex Bau GmbH
- Budimex Budownictwo Sp. z o.o.
- Budimex Kolejnictwo SA

Segment działalności deweloperskiej i zarządzania nieruchomościami obejmuje przygotowywanie gruntów pod inwestycje, prowadzenie projektów inwestycyjnych w zakresie budownictwa mieszkaniowego, sprzedaż mieszkań oraz wynajem i obsługę nieruchomości na własny rachunek. Do tego segmentu zakwalifikowano poniższe podmioty:

- Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.
- SPV-PIM1 Sp. z o.o. (dawniej SPV-BN 1 Sp. z o.o.)
- Budimex SA w części dotyczącej działalności deweloperskiej, w wyniku połączenia z Budimeksem Inwestycje Sp. z o.o. dnia 13 sierpnia 2009 roku.

Ocena wyników segmentów dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, zysku (straty) brutto ze sprzedaży, zysku (straty) z działalności operacyjnej oraz zysku (straty) netto.

Inne obszary działalności nie spełniają warunków, aby zostały uznane za segmenty sprawozdawcze. W ramach pozostałej działalności ujęto pozostałe podmioty wchodzące w skład Grupy, które prowadzą między innymi działalność produkcyjną, usługową i handlową oraz w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wyniki segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność developerska	Pozostała działalność	Wyłączenia	Wartość skonsolidowana
Przychody ze sprzedaży na zewnątrz	5 756 124	498 012	115 173	-	6 369 309
Przychody ze sprzedaży innym segmentom	313 553	639	38 698	(352 890)	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	6 069 677	498 651	153 871	(352 890)	6 369 309
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów na zewnątrz	(5 086 755)	(378 456)	(94 274)	-	(5 559 485)
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów innym segmentom	(293 887)	(18 157)	(38 370)	350 414	-
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów ogółem	(5 380 642)	(396 613)	(132 644)	350 414	(5 559 485)
Zysk brutto ze sprzedaży	689 035	102 038	21 227	(2 476)	809 824
Koszty sprzedaży	(10 551)	(18 147)	(5 333)	15	(34 016)
Koszty ogólnego zarządu	(200 453)	(22 822)	(5 699)	12 347	(216 627)
Pozostałe przychody operacyjne netto	28 401	3 564	1 905	(4 733)	29 137
Zysk z działalności operacyjnej	506 432	64 633	12 100	5 153	588 318
Przychody / (koszty) finansowe netto, w tym:	(8 355)	3 356	1 582	(270)	(3 687)
- przychody z tytułu odsetek	29 467	3 180	756	(538)	32 865
- koszty z tytułu odsetek	(3 883)	(617)	(1 326)	259	(5 567)
Udział w stratach jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	(4 199)	-	(4 199)
Podatek dochodowy	(98 874)	(13 599)	(2 440)	(925)	(115 838)
Zysk netto	399 203	54 390	7 043	3 958	464 594

W 2017 roku przychody netto ze sprzedaży dla jednego odbiorcy wyniosły 2 471 324 tysiące złotych i w całości dotyczyły segmentu budowlanego.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wyniki segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wyłączenia	Wartość skonsolidowana
Przychody ze sprzedaży na zewnątrz	5 079 431	348 469	144 390	-	5 572 290
Przychody ze sprzedaży innym segmentom	312 022	1 117	18 625	(331 764)	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	5 391 453	349 586	163 015	(331 764)	5 572 290
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów na zewnątrz	(4 439 707)	(258 522)	(122 796)	-	(4 821 025)
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów innym segmentom	(288 760)	(9 156)	(19 501)	317 417	-
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów ogółem	(4 728 467)	(267 678)	(142 297)	317 417	(4 821 025)
Zysk brutto ze sprzedaży	662 986	81 908	20 718	(14 347)	751 265
Koszty sprzedaży	(11 680)	(15 809)	(5 235)	53	(32 671)
Koszty ogólnego zarządu	(184 238)	(18 364)	(5 657)	9 493	(198 766)
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	(14 183)	(1 000)	462	-	(14 721)
Zysk z działalności operacyjnej	452 885	46 735	10 288	(4 801)	505 107
Przychody finansowe netto, w tym:	1 917	4 288	2 365	-	8 570
- przychody z tytułu odsetek	33 162	4 521	655	(301)	38 037
- koszty z tytułu odsetek	(1 960)	(588)	(1 401)	301	(3 648)
Udział w stratach jednostek wycenianych metodą praw własności	(8)	-	(2 264)	-	(2 272)
Podatek dochodowy	(89 983)	(9 738)	(2 121)	913	(100 929)
Zysk netto	364 811	41 285	8 268	(3 888)	410 476

W 2016 roku przychody netto ze sprzedaży dla jednego odbiorcy wyniosły 2 823 863 tysiące złotych i w całości dotyczyły segmentu budowlanego.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)*Pozostałe pozycje dotyczące segmentów ujęte w rachunku zysków i strat oraz nakłady inwestycyjne **za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku** to:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wartość skonsolidowana
Amortyzacja (nota 32)	(35 863)	(915)	(700)	(37 478)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących należności (nota 18)	1 478	(15)	72	1 535
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących zapasy (nota 19)	68	94	19	181
Inne przychody / (koszty) niepieniężne*	93 138	(9 361)	505	84 282
Nakłady inwestycyjne	84 025	1 058	669	85 752

Pozostałe pozycje dotyczące segmentów ujęte w rachunku zysków i strat oraz nakłady inwestycyjne **za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku** to:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Pozostała działalność	Wartość skonsolidowana
Amortyzacja (nota 32)	(24 218)	(933)	(772)	(25 923)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących należności (nota 18)	(10 506)	(3)	242	(10 267)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących zapasy (nota 19)	(776)	(1 332)	(1)	(2 109)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe (nota 10)	(1 677)	-	(114)	(1 791)
Inne przychody / (koszty) niepieniężne*	153 817	(4 373)	(5 022)	144 422
Nakłady inwestycyjne	69 644	889	365	70 898

*) Inne przychody / (koszty) niepieniężne obejmują rozwiązanie / (zawiązanie) rezerw na straty na kontraktach oraz na naprawy gwarancyjne.

Nakłady inwestycyjne obejmują zwiększenia rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych.

Informacje geograficzne

Grupa Budimex prowadzi działalność na rynku krajowym, jak również na rynkach zagranicznych. Do pozostałych rynków zaliczane są pozostałe kraje UE, Ukraina i Rosja.

Informacje geograficzne na temat przychodów ze sprzedaży zostały zaprezentowane w nocie 31.

Aktywa trwałe

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Rynek krajowy	307 999	255 972
Rynek niemiecki	618	461
Pozostałe rynki	94	-
Ogółem	308 711	256 433

Nakłady inwestycyjne

	2017	2016
Rynek krajowy	85 335	70 720
Rynek niemiecki	323	178
Pozostałe rynki	94	-
Ogółem	85 752	70 898

Aktywa trwałe obejmują rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne, wartości niematerialne, wartość firmy jednostek podporządkowanych oraz długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Podział łącznej kwoty aktywów trwałych oraz wydatków inwestycyjnych odpowiada lokalizacji oddziałów oraz podmiotów zagranicznych wchodzących w skład Grupy.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

10. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2017 roku	3 027	30 754	230 964	25 679	33 974	8 540	332 938
Zwiększenia:	250	1 631	50 034	22 718	6 230	1 266	82 129
– zakup (w tym: przyjęcie w leasing)	9	1 435	43 450	21 083	6 109	-	72 086
– przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	17	6 582	1 635	121	(8 355)	-
– zwiększenie środków trwałych w budowie	-	-	-	-	-	9 621	9 621
– przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych (nota 11)	241	22	-	-	-	-	263
– inne zwiększenia	-	157	2	-	-	-	159
Zmniejszenia:	(96)	(2 710)	(7 907)	(932)	(775)	-	(12 420)
– sprzedaż	(51)	(1 712)	(4 538)	(890)	(254)	-	(7 445)
– przeniesienie na zapasy	-	(20)	-	-	-	-	(20)
– likwidacja, złomowanie	-	(972)	(3 351)	(41)	(451)	-	(4 815)
– różnice kursowe	-	-	(17)	(1)	(70)	-	(88)
– inne zmniejszenia	(45)	(6)	(1)	-	-	-	(52)
Wartość brutto na 31 grudnia 2017 roku	3 181	29 675	273 091	47 465	39 429	9 806	402 647
Umorzenie na 1 stycznia 2017 roku	(41)	(11 593)	(165 869)	(18 237)	(19 356)	-	(215 096)
Zmiany za okres:	(59)	(829)	(15 037)	(1 291)	(4 745)	-	(21 961)
– amortyzacja bieżąca (nota 32)	(44)	(1 666)	(22 881)	(2 219)	(5 383)	-	(32 193)
– sprzedaż	12	531	4 526	885	169	-	6 123
– przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych (nota 11)	(33)	(14)	-	-	-	-	(47)
– przeniesienie na zapasy	-	9	-	-	-	-	9
– likwidacja, złomowanie	-	331	3 309	41	419	-	4 100
– różnice kursowe	-	-	12	2	50	-	64
– inne	6	(20)	(3)	-	-	-	(17)
Umorzenie na 31 grudnia 2017 roku	(100)	(12 422)	(180 906)	(19 528)	(24 101)	-	(237 057)
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1 stycznia 2017 roku	(1 677)	(1 377)	(114)	-	-	-	(3 168)
– (zwiększenia)/zmniejszenia (nota 34)	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2017 roku	(1 677)	(1 377)	(114)	-	-	-	(3 168)
Wartość netto na 1 stycznia 2017 roku	1 309	17 784	64 981	7 442	14 618	8 540	114 674
Wartość netto na 31 grudnia 2017 roku	1 404	15 876	92 071	27 937	15 328	9 806	162 422

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2016 roku	3 026	29 586	204 575	22 213	23 674	1 150	284 224
Zwiększenia:	1	1 300	32 591	4 073	11 268	7 390	56 623
– zakup (w tym: przyjęcie w leasing)	-	1 259	32 044	3 957	10 898	-	48 158
– przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	41	541	113	329	(1 024)	-
– zwiększenie środków trwałych w budowie	-	-	-	-	-	8 414	8 414
– inne zwiększenia	1	-	6	3	41	-	51
Zmniejszenia:	-	(132)	(6 202)	(607)	(968)	-	(7 909)
– sprzedaż	-	(23)	(3 714)	(484)	(341)	-	(4 562)
– likwidacja, złomowanie	-	(109)	(2 488)	(123)	(627)	-	(3 347)
Wartość brutto na 31 grudnia 2016 roku	3 027	30 754	230 964	25 679	33 974	8 540	332 938
Umorzenie na 1 stycznia 2016 roku	(28)	(10 430)	(154 953)	(17 583)	(16 605)	-	(199 599)
Zmiany za okres:	(13)	(1 163)	(10 916)	(654)	(2 751)	-	(15 497)
– amortyzacja bieżąca (nota 32)	(20)	(1 230)	(17 020)	(1 238)	(3 540)	-	(23 048)
– sprzedaż	-	6	3 698	484	202	-	4 390
– likwidacja, złomowanie	-	61	2 408	103	627	-	3 199
– inne	7	-	(2)	(3)	(40)	-	(38)
Umorzenie na 31 grudnia 2016 roku	(41)	(11 593)	(165 869)	(18 237)	(19 356)	-	(215 096)
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1 stycznia 2016 roku	-	(1 377)	-	-	-	-	(1 377)
– (zwiększenia)/zmniejszenia (nota 34)	(1 677)	-	(114)	-	-	-	(1 791)
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2016 roku	(1 677)	(1 377)	(114)	-	-	-	(3 168)
Wartość netto na 1 stycznia 2016 roku	2 998	17 779	49 622	4 630	7 069	1 150	83 248
Wartość netto na 31 grudnia 2016 roku	1 309	17 784	64 981	7 442	14 618	8 540	114 674

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2017	2016
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	30 185	21 473
Koszty ogólnego zarządu	1 391	1 115
Inne koszty	617	460
Ogółem (nota 32)	32 193	23 048

Grupa jako leasingobiorca używa na podstawie umów leasingu finansowego następujące rzeczowe aktywa trwałe:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Wartość początkowa – aktywowany leasing finansowy	Wartość bilansowa netto	Wartość początkowa – aktywowany leasing finansowy	Wartość bilansowa netto
Urządzenia techniczne i maszyny	95 770	70 506	60 774	44 265
Środki transportu	22 003	20 537	2 414	1 542
Inne środki trwałe	461	336	126	56
Ogółem	118 234	91 379	63 314	45 863

Wartość zabezpieczeń ustanowionych na rzeczowych aktywach trwałych została opisana w nocie 39.

Łączna kwota otrzymanych bądź należnych odszkodowań w odniesieniu do tych środków trwałych, które straciły na wartości lub zostały utracone w 2017 roku wynosi 134 tysiące złotych (w 2016 roku: 305 tysięcy złotych).

11. Nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	460	749
Budynki i budowle	24 057	24 717
Inne nieruchomości	106	115
Nieruchomości inwestycyjne ogółem	24 623	25 581
<i>Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych</i>	<i>25 105</i>	<i>29 541</i>

Zmiany nieruchomości inwestycyjnych w 2017 oraz 2016 roku przedstawiały się następująco:

	2017	2016
Stan na początek okresu		
Wartość brutto	29 074	65 926
Umorzenie (w tym skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości)	(3 493)	(2 516)
Wartość netto na początek okresu	25 581	63 410
Zmiany w ciągu roku		
Ulepszenia	-	9
Sprzedaż	(533)	-
Przeniesienie do rzeczowych aktywów trwałych (nota 10)	(216)	-
Przeniesienie na zapasy	-	(38 403)
Amortyzacja (nota 32)	(118)	(334)
Inne	(91)	899
Stan na koniec okresu		
Wartość brutto	27 898	29 074
Umorzenie (w tym skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości)	(3 275)	(3 493)
Wartość netto	24 623	25 581

Wartość zabezpieczeń ustanowionych na nieruchomościach inwestycyjnych została opisana w nocie 39.

Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych za rok 2017 i 2016 została ujęta w rachunku zysków i strat w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów i usług.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały dokonane wyceny części nieruchomości inwestycyjnych na kwotę 22 392 tysiące złotych (wartość księgowa nieruchomości inwestycyjnych objętych wyceną wynosiła 21 693 tysiące złotych). Wyceny te potwierdziły, iż nie nastąpiła utrata wartości tej części nieruchomości inwestycyjnych posiadanych przez Grupę. Pomiar wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych sklasyfikowano na poziomie 2 hierarchii wartości godziwej wg MSSF 13. W 2017 roku nie nastąpiły przesunięcia między poziomami hierarchii wartości godziwej. Nieruchomości wyceniono metodą dochodową, korzystając z obserwowalnych stawek czynszów na lokalnych rynkach nieruchomości podobnych do nieruchomości wycenianych. Ze względu na fakt, że w trakcie 2017 roku Grupa dokonała kilku transakcji sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych, z których osiągnęła zysk oraz tym samym mało prawdopodobną utratę wartości pozostałych nieruchomości, zrezygnowano z ich wyceny.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały dokonane wyceny części nieruchomości inwestycyjnych na kwotę 25 242 tysiące złotych. Wyceny te potwierdziły, iż nie nastąpiła utrata wartości tej części nieruchomości inwestycyjnych posiadanych przez Grupę. Pomiar wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych sklasyfikowano na poziomie 2 hierarchii wartości godziwej wg MSSF 13. W 2016 roku nie nastąpiły przesunięcia między poziomami hierarchii wartości godziwej. Nieruchomości wyceniono metodą dochodową, korzystając z obserwowalnych stawek czynszów na lokalnych rynkach nieruchomości podobnych do nieruchomości wycenianych. Ze względu na nieznaczne wahania cen na rynku oraz tym samym mało prawdopodobną utratę wartości nieruchomości, zrezygnowano z wyceny pozostałych nieruchomości inwestycyjnych.

Spółki Grupy ujęły w rachunku zysków i strat następujące kwoty przychodów i kosztów związanych z nieruchomościami inwestycyjnymi:

	2017	2016
Przychody z opłat czynszowych	5 594	5 758
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które przyniosły przychody z opłat czynszowych	3 743	3 848
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które nie przyniosły przychodów z opłat czynszowych	-	-

12. Wartości niematerialne

	Oprogramowanie komputerowe	Nabyte koncesje, patenty, licencje	Pozostałe	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2017 roku	56 890	953	2 049	59 892
Zwiększenia:	5 378	39	-	5 417
– zakup	4 006	39	-	4 045
– rozliczenie zaliczek	1 372	-	-	1 372
Zmniejszenia:	(3 904)	(3)	(1 245)	(5 152)
– likwidacja	(3 892)	(3)	(1 127)	(5 022)
– różnice kursowe	(12)	-	-	(12)
– inne	-	-	(118)	(118)
Wartość brutto na 31 grudnia 2017 roku	58 364	989	804	60 157
Umorzenie na 1 stycznia 2017 roku	(27 054)	(891)	(2 021)	(29 966)
Zmiany za okres:	(1 238)	(27)	1 237	(28)
– amortyzacja bieżąca (nota 32)	(5 129)	(30)	(8)	(5 167)
– likwidacja	3 881	3	1 127	5 011
– różnice kursowe	9	-	-	9
– inne	1	-	118	119
Umorzenie na 31 grudnia 2017 roku	(28 292)	(918)	(784)	(29 994)
Wartość netto na 1 stycznia 2017 roku	29 836	62	28	29 926
Wartość netto na 31 grudnia 2017 roku	30 072	71	20	30 163

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Oprogramowanie komputerowe	Nabyte koncesje, patenty, licencje	Pozostałe	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2016 roku	28 428	969	3 336	32 733
Zwiększenia:	28 465	8	-	28 473
– zakup	14 309	8	-	14 317
– rozliczenie zaliczek	14 149	-	-	14 149
– inne	7	-	-	7
Zmniejszenia:	(3)	(24)	(1 287)	(1 314)
– likwidacja	(3)	(24)	(1 287)	(1 314)
Wartość brutto na 31 grudnia 2016 roku	56 890	953	2 049	59 892
Umorzenie na 1 stycznia 2016 roku	(24 563)	(869)	(3 301)	(28 733)
Zmiany za okres:	(2 491)	(22)	1 280	(1 233)
– amortyzacja bieżąca (nota 32)	(2 488)	(46)	(7)	(2 541)
– likwidacja	3	24	1 287	1 314
– inne	(6)	-	-	(6)
Umorzenie na 31 grudnia 2016 roku	(27 054)	(891)	(2 021)	(29 966)
Wartość netto na 1 stycznia 2016 roku	3 865	100	35	4 000
Wartość netto na 31 grudnia 2016 roku	29 836	62	28	29 926

Amortyzacja wartości niematerialnych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2017	2016
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	4 401	708
Koszty ogólnego zarządu	737	1 809
Inne koszty	29	24
Ogółem	5 167	2 541

Grupa nie posiada istotnych wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku jednostki wchodzące w skład Grupy nie posiadały istotnych obciążeń wartości niematerialnych o charakterze prawno rzeczowym i obligacyjnym.

W 2017 oraz 2016 roku nie dokonywano odpisów aktualizujących wartości niematerialne.

13. Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Wartość firmy wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku w kwocie 73 237 tysięcy złotych składa się z wartości firmy w całości dotyczącej spółki Budimex Dromex SA, która została połączona z Budimeksem SA w dniu 16 listopada 2009 roku.

Test na utratę wartości firmy

Wartość firmy przyporządkowuje się do ośrodków Grupy wypracowujących środki pieniężne. Dla wartości firmy powstałej przy nabyciu akcji Budimeksu Dromeksu SA przez Budimex SA przyjmuje się, że ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne jest część segmentu budowlanego dotycząca krajowego budownictwa ogólnego i infrastruktury.

Wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustala się na podstawie wyliczeń wartości użytkowej. Wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych w okresie pięcioletnim. Przepływy pieniężne wykraczające poza okres pięcioletni oszacowano na stałym poziomie. Stopa wzrostu nie przewyższa długoterminowej przeciętnej stopy wzrostu dla branży budowlanej, w której funkcjonuje ośrodek wypracowujący środki pieniężne. W wyliczeniach przyjęto marżę brutto na poziomie pomiędzy 7,9% a 9,4%, natomiast wykorzystana stopa dyskontowa wyniosła 10% (po zaokrągleniu i ubruttowieniu). Zarząd ustalił budżetowaną marżę brutto na podstawie wyników historycznych oraz swoich przewidywań co do rozwoju rynku. Średnie ważone przeciętne stopy wzrostu zgodne są z prognozami przedstawionymi w raportach branżowych. Zastosowana stopa dyskonta to stopa przed opodatkowaniem, odzwierciedlająca konkretne zagrożenia dotyczące poszczególnych segmentów. Żadna racjonalna zmiana założeń testu nie spowodowałaby utraty wartości firmy.

Na podstawie testu na utratę wartości przez wartość firmy, który został przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2017 roku, Zarząd stwierdził, że nie ma potrzeby dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

14. Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności

	2017	2016
Stan na początek okresu	43 427	45 762
– w tym wartość firmy	-	-
Likwidacja jednostki stowarzyszonej/ wspólnego przedsięwzięcia	-	(47)
Udział w zyskach / (stratach)*	(4 199)	(2 272)
Wypłaty dywidendy przez jednostki stowarzyszone/wspólne przedsięwzięcia	-	(15)
Inne	-	(1)
Stan na koniec okresu	39 228	43 427
– w tym wartość firmy	-	-

*) Udział w zyskach/(stratach) za okres obejmuje również część wyniku za rok poprzedni, która nie została skonsolidowana w roku, którego dotyczy. Skonsolidowane sprawozdania Grupy Budimex oparte były na wstępnych danych finansowych spółek stowarzyszonych/wspólnych przedsięwzięć za dany okres sprawozdawczy, a sprawozdania finansowe tych spółek uległy zmianie po opublikowaniu sprawozdania skonsolidowanego przez Grupę. W 2017 roku udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności został skorygowany o kwotę 362 tysiące złotych. W 2016 roku udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności został skorygowany o kwotę (18) tysięcy złotych.

Wykaz podmiotów stowarzyszonych/ wspólnych przedsięwzięć na dzień 31 grudnia 2017 oraz 31 grudnia 2016 roku:

Nazwa jednostki	Rodzaj	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)	
			31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
PPHU Promos Sp. z o.o.	jednostka stowarzyszona	Kraków / Polska	26,31%	26,31%
FBSerwis SA	jednostka stowarzyszona	Warszawa / Polska	49,00%	49,00%

Wybrane dane finansowe jednostki stowarzyszonej Grupy FBSerwis SA przedstawiały się w sposób następujący:

Grupa FBSerwis SA	2017	2016
Aktywa trwałe	325 760	183 488
Aktywa obrotowe	91 700	64 372
Udziały niedające kontroli	(9 313)	(9 297)
Zobowiązania długoterminowe	(223 968)	(67 227)
Zobowiązania krótkoterminowe	(108 144)	(86 690)
Przychody	261 241	178 875
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	(9 402)	(4 649)
Zysk (strata) z działalności zaniechanej po opodatkowaniu	-	-
Inne całkowite dochody	-	-
Całkowite dochody za okres	(9 402)	(4 649)
Otrzymane dywidendy od jednostki stowarzyszonej	-	-

Uzgodnienie powyższych informacji finansowych do wartości bilansowej udziałów w Grupie FBSerwis SA ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

Grupa FBSerwis SA	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Aktywa netto	76 035	84 646
Udział Grupy w jednostce stowarzyszonej	49,00%	49,00%
Pozostałe korekty	-	-
Wartość bilansowa udziałów Grupy w jednostce stowarzyszonej	37 257	41 477

Wybrane dane finansowe jednostki stowarzyszonej PPHU Promos Sp. z o.o. przedstawiały się w sposób następujący:

PPHU Promos Sp. z o.o.	2017	2016
Aktywa trwałe	10 183	9 729
Aktywa obrotowe	2 567	2 014
Zobowiązania długoterminowe	(2 512)	(2 750)
Zobowiązania krótkoterminowe	(2 709)	(1 616)

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Przychody	10 418	8 479
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	174	123
Zysk (strata) z działalności zaniechanej po opodatkowaniu	-	-
Inne całkowite dochody	-	-
Całkowite dochody za okres	174	123
Otrzymane dywidendy od jednostki stowarzyszonej	-	15

Uzgodnienie powyższych informacji finansowych do wartości bilansowej udziałów w spółce PPHU Promos Sp. z o.o. ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

PPHU Promos Sp. z o.o.	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Aktywa netto	7 529	7 377
Udział Grupy w jednostce stowarzyszonej	26,31%	26,31%
Pozostałe korekty	(10)	9
Wartość bilansowa udziałów Grupy w jednostce stowarzyszonej	1 971	1 950

Udział Grupy w wynikach jednostek stowarzyszonych/wspólnych przedsięwzięć przedstawiał się następująco:

	2017	2016
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych/ wspólnych przedsięwzięć	21	27
Udział w stratach jednostek stowarzyszonych/ wspólnych przedsięwzięć	(4 220)	(2 299)
Ogółem	(4 199)	(2 272)

Udział Grupy w innych całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych wyniósł w 2017 roku zero złotych (w 2016 roku również zero złotych).

Zarząd Budimex SA dokonał testu na utratę wartości inwestycji w FBSerwis SA. Wartość odzyskiwalna FBSerwis została ustalona na podstawie przepływów finansowych przedstawionych przez zarząd spółki FBSerwis SA. Prognozy zostały przedstawione w podziale na poszczególne ośrodki wypracowujące środki pieniężne tj. oddzielnie dla FBSerwis SA oraz dla poszczególnych operacyjnych spółek zależnych FBSerwis SA. Przepływy pieniężne zostały wyliczone w okresie dziewięcioletnim dla ośrodków o nieskończonym okresie funkcjonowania. W przypadku ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne w ograniczonym horyzoncie czasowym (składowiska odpadów) przepływy zostały oszacowane dla całego okresu życia (który w każdym przypadku wykracza poza rok 2040). Prognozy zostały sporządzone na podstawie wyników historycznych oraz przewidywań zarządu FBSerwis SA co do rozwoju rynku na którym funkcjonuje spółka oraz jej spółki zależne. Zastosowana stopa dyskonta to stopa przed opodatkowaniem, która odzwierciedlająca specyfikę działalności FBSerwis SA oraz konkretne szanse i zagrożenia dotyczące poszczególnych segmentów jej działalności. Na podstawie opisanego powyżej testu na utratę wartości Zarząd stwierdził, że nie ma potrzeby dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa Budimex nie posiadała udziału w zobowiązaniach warunkowych spółek stowarzyszonych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku udział Grupy Budimex w należnościach warunkowych spółek stowarzyszonych wyniósł 2 814 tysięcy złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2016 roku udział ten wynosił 5 037 tysięcy złotych.

Jednostki stowarzyszone prowadzą szeroko rozumianą działalność w zakresie zarządzania infrastrukturą, nieruchomościami użytku publicznego oraz usług komunalnych.

15. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	2017	2016
Stan na początek okresu	9 396	9 247
Zwiększenia:	105	150
– nabycie	105	150
Zmniejszenia	-	(1)
– inne	-	(1)
Stan na koniec okresu	9 501	9 396
<i>w tym:</i>		
– długoterminowe	9 501	9 396
– krótkoterminowe	-	-

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży obejmują wyłącznie akcje i udziały w spółkach.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wartość bilansowa długoterminowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku była równa cenie nabycia tych aktywów. Wartość godziwa tych aktywów nie jest możliwa do ustalenia z uwagi na fakt, iż nie istnieje dla nich aktywny rynek.

W ciągu najbliższych 12 miesięcy Grupa nie zamierza zbyć aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

16. Pozostałe aktywa / zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Pozostałe aktywa finansowe – część długoterminowa	67 033	10 035
Pochodne instrumenty finansowe	4 582	872
– od 1 do 2 lat	4 550	774
– od 2 do 5 lat	-	30
– powyżej 5 lat	32	68
Pożyczki udzielone	62 451	9 163
– od 2 do 5 lat	62 451	9 163
Pozostałe aktywa finansowe – część krótkoterminowa	286 533	1 758
Pochodne instrumenty finansowe	7 518	1 758
Obligacje emitowane przez banki	278 972	-
Inne – świadectwa efektywności energetycznej	43	-
Pozostałe aktywa finansowe - ogółem	353 566	11 793
Pozostałe zobowiązania – część długoterminowa	2 250	1 984
Pochodne instrumenty finansowe	2 250	1 984
– od 1 do 2 lat	1 192	574
– od 2 do 5 lat	751	990
– powyżej 5 lat	307	420
Pozostałe zobowiązania – część krótkoterminowa	6 796	1 018
Pochodne instrumenty finansowe	6 796	1 018
Pozostałe zobowiązania – ogółem	9 046	3 002

16.1 Instrumenty pochodne

Reguły obowiązujące przy wykorzystywaniu instrumentów pochodnych zawarte są w polityce zarządzania ryzykiem Grupy zatwierdzonej przez Zarząd.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa transakcji forward jest szacowana przy użyciu modelu bazującego na wartości kursów walutowych (średnie kursy NBP) na dzień bilansowy oraz różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowej i bazowej. Wartość godziwa swapów stopy procentowej jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne w ramach wymiany odsetek. Do dyskonta stosuje się krzywą stóp procentowych IRS z dnia bilansowego.

Skutki okresowej wyceny i rozliczenia walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward oraz opcji walutowych ujmowane są w ramach działalności operacyjnej, a skutki okresowej wyceny i rozliczenia swapów stopy procentowej ujmowane są w ramach działalności finansowej.

	2017	2016
Zysk / (strata) z wyceny instrumentów pochodnych Fx forward	5 060	2 273
Zysk / (strata) z tytułu realizacji instrumentów pochodnych Fx forward oraz opcji walutowych	(1 169)	(2 600)
Ogółem zysk / (strata) z instrumentów pochodnych ujęta w działalności operacyjnej (nota 34)	3 891	(327)
Zysk / (strata) z wyceny instrumentów pochodnych IRS	401	1 230
Zysk / (strata) z tytułu realizacji instrumentów pochodnych IRS	(643)	(652)
Ogółem zysk / (strata) z instrumentów pochodnych ujęta w działalności finansowej (nota 35)	(242)	578

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wartość godziwa transakcji zawartych przez spółki Grupy, otwartych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku przedstawia tabela zamieszczona poniżej:

	Aktywa finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych		Zobowiązania finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	
	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Walutowe kontrakty terminowe typu FX Forward oraz opcje walutowe	12 068	2 562	6 874	394
Swap stopy procentowej	32	68	2 172	2 608

Łączna nominalna wartość walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 70 397 tysięcy euro, 977 tysięcy dolarów amerykańskich oraz 191 859 tysięcy koron czeskich, a na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 56 002 tysięcy euro, 2 547 tysięcy dolarów amerykańskich oraz 122 tysiące funtów brytyjskich.

Kursy forward sprzedaży/kupna dla transakcji otwartych na dzień 31 grudnia 2017 roku, zawartych w euro, zawierały się w przedziale 4,2105 - 4,7035 euro/złoty (na dzień 31 grudnia 2016 roku zawierały się w przedziale: 4,3163 - 4,7035 euro/złoty). Termin pozostały do rozliczenia otwartych transakcji terminowych zawartych w euro na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił od 25 do 711 dni (na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił od 26 do 1 034 dni).

Dla transakcji w dolarze amerykańskim otwartych na dzień 31 grudnia 2017 roku kursy forward sprzedaży/kupna zawierały się w przedziale 3,5349 – 4,0927 dolar/złoty (na dzień 31 grudnia 2016 roku zawierały się w przedziale: 3,8202 – 4,1970 dolar/złoty). Termin pozostały do rozliczenia otwartych transakcji terminowych zawartych w dolarze amerykańskim na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił od 25 do 270 dni (na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił od 26 do 180 dni).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała otwartych transakcji forward w funtach brytyjskich. Kurs forward sprzedaży/kupna dla transakcji otwartych na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 5,3244 funt/złoty. Z kolei termin pozostały do rozliczenia otwartych transakcji terminowych zawartych w funtach brytyjskich na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 26 dni.

Kursy forward sprzedaży/kupna dla transakcji otwartych na dzień 31 grudnia 2017 roku, zawartych w koronach czeskich, zawierały się w przedziale 0,1667 – 0,1732 korona czeska/złoty. Termin pozostały do rozliczenia otwartych transakcji terminowych zawartych w koronach czeskich na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił od 25 do 606 dni.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała aktywnych opcji walutowych, a na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość kupionych opcji walutowych wynosiła 4 014 tysięcy euro. Na 31 grudnia 2016 roku kurs realizacji kupionych opcji walutowych (opcje call on call) wynosił 4,53 euro/złoty.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała zawarte transakcje zamiany stóp procentowych IRS, w ramach których Grupa będzie płacić stałą stopę, a otrzymywać zmienną stawkę 3M WIBOR. Wartość nominalna poszczególnych transakcji IRS nie przekraczała 10 000 tysięcy złotych. Najdłuższy termin zapadalności spośród tych transakcji to 30 września 2030 roku.

16.2 Pożyczki udzielone

W latach 2015 - 2017 Grupa udzieliła spółce stowarzyszonej FBSerwis SA 3 linii pożyczkowych:

1. Pożyczka na podstawie umowy z dnia 24 marca 2015 roku do kwoty 3 969 tysięcy złotych. Wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 302 tysiące złotych (brak wypłaconych transz na dzień 31 grudnia 2016 roku). Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2017 roku wyniosło 5,73% (2016: 5,71%). Pożyczka została udzielona do dnia 24 marca 2020 roku.

2. Pożyczka na podstawie umowy z dnia 4 stycznia 2016 roku do kwoty 13 720 tysięcy złotych. Wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 11 081 tysięcy złotych (9 163 tysiące złotych na 31 grudnia 2016 roku). Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2017 roku wyniosło 5,73% (2016: 5,71%). Pożyczka została udzielona do dnia 4 stycznia 2021 roku.

3. Pożyczka na podstawie umowy z dnia 30 maja 2017 roku do kwoty 78 400 tysięcy złotych. Wartość wypłaconych transz z tytułu pożyczki na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 51 068 tysięcy złotych. Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2017 roku wyniosło 5,73%. Pożyczka została udzielona do dnia 26 maja 2020 roku.

Wartość godziwa pożyczek udzielonych odpowiada w przybliżeniu ich wartości bilansowej.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	2017	2016
Stan na początek okresu	9 163	1 549
– udzielenie pożyczki	51 153	9 163
– naliczone odsetki (nota 35)	2 264*	369
– spłaty pożyczek	-	-
– spłaty odsetek	(129)	(1 918)
Stan na koniec okresu	62 451	9 163
<i>w tym:</i>		
– długoterminowe	62 451	9 163
– krótkoterminowe	-	-

*odsetki niespłacone na 31.12.2017 w kwocie 2 135 tysięcy złotych podlegały kapitalizacji.

16.3 Obligacje emitowane przez banki

W trakcie 2017 roku Grupa zakupiła krótkoterminowe nienotowane obligacje polskich banków hipotecznych (posiadających długoterminowy rating inwestycyjny) o łącznej wartości 665 619 tysięcy złotych. Jednocześnie do 31 grudnia 2017 roku emitenci tych obligacji dokonali ich wykupu na kwotę 387 610 tysięcy złotych, placąc spółkom Grupy odsetki w wysokości 2 391 tysięcy złotych. Wartość obligacji posiadanych przez Grupę na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 278 972 tysiące złotych (w tym: 963 tysiące złotych odsetek naliczonych). Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych wyniosła 2,05% p.a. Przeciętny termin ich zapadalności na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 119 dni.

Obligacje zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe utrzymywane do terminu ich wymagalności. Ich wartość godziwa zbliżona jest do wartości prezentowanej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ są to instrumenty krótkoterminowe.

17. Należności z tytułu umowy koncesyjnej

Spółka z Grupy (koncesjonariusz) zawarła z podmiotem sektora publicznego umowę na opracowanie dokumentacji projektowej oraz wybudowanie parkingu podziemnego wraz z częścią naziemną we Wrocławiu. Jako wynagrodzenie przyznano jej prawo do odpłatnego wyłącznego korzystania z parkingu oraz do pobierania pożytków w formie opłat parkingowych od użytkowników parkingu. Umowa koncesyjna została zawarta na 30 lat i 4 miesiące. Umowa nakłada na koncesjonariusza obowiązek utrzymywania poziomu usługi na niezmiennym poziomie, przez okres jej trwania. Umowa określa również gwarantowany poziom przychodów, na jaki koncesjonariusz może liczyć w przypadku, jeśli poziom uzyskanych wpływów z opłat parkingowych różnił się od określonego w umowie przychodu bazowego na dany rok. Cena za świadczenie usług (tj. za postój na parkingu) została określona w umowie. Koncesjonariusz ma prawo do zmiany tej ceny, co najmniej raz w roku, o co najmniej indeksację.

Na dzień zawarcia umowy przeprowadzono test, który wykazał, że gwarantowane wpływy z tytułu umowy koncesyjnej pokrywają wyrażone w wartości godziwej wynagrodzenie z tytułu usługi budowlanej. Tym samym przychody z tytułu usługi budowlanej ujęto w całości jako aktywa finansowe.

Wartość godziwa należności z tytułu umowy koncesyjnej odpowiada w przybliżeniu wartości bilansowej.

Tabela ruchu należności z tytułu umowy koncesyjnej

	2017	2016
Stan na początek okresu	46 096	45 688
Zwiększenia:	2 931	2 907
– wycena aktywa finansowego wg zamortyzowanego kosztu (nota 35)	2 931	2 907
Zmniejszenia	(2 587)	(2 499)
– spłaty	(2 587)	(2 499)
Stan na koniec okresu	46 440	46 096
<i>w tym:</i>		
– długoterminowe	46 440	46 096
– krótkoterminowe	-	-

W roku 2017 i 2016 przychody oraz zysk/(strata) z usług budowlanych w ramach realizowanej umowy koncesyjnej nie wystąpiły, ponieważ budowa parkingu podziemnego została zakończona w 2014 roku i parking został oddany do użytkowania.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		
Rozliczenia międzyokresowe	18 266	13 015
Inne należności	21 075	23 241
Długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności netto	39 341	36 256
Odpis aktualizujący wartość należności długoterminowych	96	106
Długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	39 437	36 362
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		
Należności z tytułu dostaw i usług	596 648	442 597
Zaliczki przekazane	36 814	35 006
Należności z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	2 100	13 523
Rozliczenia międzyokresowe	24 643	17 449
Inne należności	29 734	8 145
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności netto	689 939	516 720
Odpis aktualizujący wartość należności	132 566	137 173
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	822 505	653 893
Razem należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe netto	729 280	552 976

Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, uwzględniając fakt, iż głównym klientem Grupy jest urząd administracji rządowej.

Wartość godziwa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności odpowiada w przybliżeniu ich wartości bilansowej. Na dzień 31 grudnia 2017 roku ani na dzień 31 grudnia 2016 roku nie zostały ustanowione żadne zabezpieczenia na tych aktywach.

Odpisy aktualizujące wartość długo- i krótkoterminowych należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	2017	2016
Odpisy aktualizujące wartość należności na początek okresu	137 279	130 826
Utworzone w pozostałe koszty operacyjne (nota 34)	2 870	14 524
Odwrócone w pozostałe przychody operacyjne (nota 34)	(4 405)	(4 257)
Wykorzystane	(2 454)	(4 593)
Różnice kursowe	(628)	482
Inne	-	297
Odpisy aktualizujące wartość należności na koniec okresu	132 662	137 279

Struktura wiekowa przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług

Poniższa tabela prezentuje analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług, które są przeterminowane na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości. Spółki Grupy zdecydowały się nie tworzyć odpisów na te należności, ponieważ mają możliwość drugostronnego potrącenia swoich zobowiązań lub otrzymały od swoich kontrahentów zabezpieczenia w postaci poręczeń lub gwarancji.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły przeterminowane pozostałe należności, dla których nie dokonano odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	71 322	58 246
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 536	2 849
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 701	4 883
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	3 153	1 134
– powyżej 1 roku	29 785	28 199
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem	113 497	95 311

Należności, które nie zostały objęte odpisem aktualizującym i nie są przeterminowane, nie wykazują wysokiego ryzyka kredytowego.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

19. Zapasy

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Materiały	238 877	158 384
Półprodukty i produkty w toku	516 087	546 436
Produkty gotowe	137 279	36 501
Towary	532 857	442 328
Wartość netto zapasów na koniec okresu	1 425 100	1 183 649
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	54 461	69 012
Wartość brutto zapasów na koniec okresu	1 479 561	1 252 661

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	2017	2016
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na początek okresu	69 012	73 856
Utworzone w pozostałe koszty operacyjne (nota 34)	3 070	4 067
Odwrócone w pozostałe przychody operacyjne (nota 34)	(3 251)	(1 958)
Wykorzystane	(14 370)	(6 953)
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na koniec okresu	54 461	69 012

Przyczyny odwrócenia odpisów aktualizujących zapasy zostały zaprezentowane poniżej:

	2017	2016
Sprzedaż zapasów	68	975
Wzrost wartości odzyskiwalnej	3 164	983
Złomowanie	19	-
Ogółem	3 251	1 958

Wartość zabezpieczeń ustanowionych na zapasach została opisana w nocie 39.

W latach 2016 - 2017 roku zapasy nie były finansowane kredytami spoza Grupy, tym samym na poziomie skonsolidowanym spółki Grupy nie skapitalizowały na zapasach w tym czasie żadnych odsetek, a łączna wartość odsetek skapitalizowanych w zapasach Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 0 tysięcy złotych.

Wartość zapasów, których wykorzystania / sprzedania oczekuje się w okresie przekraczającym 12 miesięcy na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 768 126 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 698 005 tysięcy złotych.

Zapasy o wartości 1 177 741 tysięcy złotych dotyczą nakładów poniesionych w związku z realizowanymi projektami budowy mieszkań w celu ich późniejszej sprzedaży. W związku z ogólną sytuacją na rynku mieszkaniowym Grupa jest narażona na ryzyko zmian cen sprzedaży lokali mieszkalnych i usługowych. W stosunku do mieszkań, które zostały sprzedane na podstawie przedwstępnych umów sprzedaży, ryzyko zmiany ceny sprzedaży zostało ograniczone. W przypadku projektów inwestycyjnych, dla których budowa nie została jeszcze rozpoczęta, Grupa nie podpisała wiążących umów o wykonanie robót budowlanych.

W celu weryfikacji wartości rynkowej posiadanych aktywów Zarząd zlecił wycenę części zapasów firmie zewnętrznej – Savills Sp. z o.o. Wartość rynkowa zapasów na 31 grudnia 2017 roku ustalona na podstawie wycen dokonanych przez rzeczoznawcę oraz na podstawie wycen przygotowanych wewnętrznie przekracza wartość bilansową wycenianych zapasów. Na podstawie powyższych wycen Zarząd stwierdził, iż nie są konieczne korekty z tytułu utraty wartości zapasów inne niż zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym. Jednakże biorąc pod uwagę niestabilność rynku nieruchomości, nie można wykluczyć, że przyszłe ceny sprzedaży mogą się różnić od cen przyjętych przez Grupę i niezależnego rzeczoznawcę do testu na utratę wartości i konieczne mogą się okazać dalsze odpisy bądź ich odwrócenie.

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne zdarzenia, które należałoby uwzględnić w formie korekty lub ujawnienia w sprawozdaniu finansowym.

20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Środki pieniężne w kasie	30	41
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	2 126 809	2 715 093
Środki pieniężne, razem	2 126 839	2 715 134
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty o ograniczonej możliwości dysponowania	(164 990)	(191 101)
Środki pieniężne dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych	1 961 849	2 524 033

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o ograniczonej możliwości dysponowania Grupa zaliczyła:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Środki pieniężne konsorcjów w części przypadającej na współkonsorcjantów	42 412	32 156
Rachunki powiernicze w spółkach deweloperskich	62 083	33 821
Zablokowane rachunki projektów deweloperskich	58 643	123 530
Środki stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych (nota 39)	-	115
Środki stanowiące zabezpieczenie spłaty kredytu (nota 39)	1 021	1 018
Inne	831	461
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania ogółem	164 990	191 101

Krótkoterminowe lokaty bankowe oraz inwestycje o wysokim stopniu płynności zaliczane do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów to przede wszystkim: lokaty typu „overnight” oraz krótkoterminowe depozyty o okresie zapadalności od 2 do 365 dni, o średniej efektywnej stopie procentowej wynoszącej na dzień 31 grudnia 2017 roku 1,51% p.a. dla depozytów w PLN (31 grudnia 2016 roku: 1,50% p.a. dla depozytów w PLN). Przeciętny termin zapadalności tych depozytów wynosi 45 dni (31 grudnia 2016 roku: 82 dni).

W 2017 roku Grupa przejęła środki pieniężne w wysokości 8 395 tysięcy złotych w wyniku realizacji gwarancji (w 2016: 1 322 tysiące złotych).

21. Kapitały

Na dzień przejścia na MSSF Grupa skorygowała wartość kapitału podstawowego oraz nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej za okres, w którym gospodarka polska należała do hiperinflacyjnych. Skutki przeliczenia oraz uzgodnienie wartości wykazanych w księgach oraz dokumentach korporacyjnych jednostek grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku do wartości wykazanych w sprawozdaniu finansowym ujęte zostały w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Akcje zwykłe	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Akcje zwykłe	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej
Kapitał wg ewidencji	127 650	85 083	127 650	85 083
Przeliczenie kapitałów w związku z hiperinflacją	18 198	2 080	18 198	2 080
Wartość wykazana w sprawozdaniu finansowym	145 848	87 163	145 848	87 163

Wartość, o jaką kapitał podstawowy oraz nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej zostały skorygowane w związku z hiperinflacją została ujęta w pozycji „zysk (strata) z lat ubiegłych” w kapitale własnym.

Kapitał akcyjny Jednostki Dominującej składa się z 25 530 098 akcji o łącznej wartości 127 650 tysięcy złotych. Struktura kapitału zakładowego Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej
A	zwykłe/ imienne	Brak	Brak	2 250	11
A	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 997 750	14 989
B	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 000
C	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 900 285	9 501
D	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 725 072	8 625
E	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 001
F	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	5 312 678	26 563
G	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 217 549	11 088
H	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 448 554	7 243
I	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	186 250	931
K	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 484 693	7 423
L	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	4 255 017	21 275
Ogółem				25 530 098	127 650

Liczba akcji składających się na zatwierdzony kapitał jest równa liczbie akcji wyemitowanych. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 5 złotych.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Jednostka Dominująca nie posiada akcji własnych. Jednostki zależne lub stowarzyszone nie posiadają akcji Jednostki Dominującej. Żadne akcje nie zostały zarezerwowane dla potrzeb emisji z tytułu realizacji opcji i umów sprzedaży.

Kwota zysku przeznaczonego do dystrybucji wynika ze sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej.

22. Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli

	2017	2016
Stan na początek okresu	4 443	3 918
– zmiana procentu akcji należących do udziałów niedających kontroli	(3 945)	-
– udział w zyskach/(stratach) w ciągu roku	269	563
– udział w korektach konsolidacyjnych	(82)	73
– korekta udziałów niedających kontroli	-	(111)
Stan na koniec okresu	685	4 443

Na dzień 31 grudnia 2016 roku udziały niedające kontroli stanowiły 7,69% udziału w kapitale zakładowym, jak i w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy spółki Elektromontaż Poznań SA.

W trakcie I kwartału 2017 roku Budimex SA skupił od udziałowców mniejszościowych 282 484 akcje, co równa się 5,22% w kapitale zakładowym i w głosach na WZA spółki Elektromontaż Poznań SA. Łączna cena za akcje zapłacona przez Budimex SA wyniosła 2 418 tysięcy złotych. Adekwatna do nabytych akcji wartość aktywów netto Elektromontaż Poznań SA wyniosła 3 080 tysięcy złotych. Różnicę między ceną a udziałem w aktywach netto w kwocie 662 tysiące złotych ujęto w zyskach zatrzymanych.

W dniu 10 lipca 2017 roku Budimex Budownictwo Sp. z o.o., spółka w 100% zależna od Budimex SA, nabyła od Skarbu Państwa 77 043 akcje spółki Elektromontaż Poznań SA, które łącznie stanowią udział 1,42% w kapitale zakładowym i w głosach na WZA spółki. Łączna cena za zakupione akcje wyniosła 822 tysiące złotych. Adekwatna do nabytych akcji wartość aktywów netto Elektromontaż Poznań SA wyniosła 865 tysięcy złotych. Różnicę między ceną zakupu a udziałem w aktywach netto w kwocie 43 tysiące złotych ujęto w zyskach zatrzymanych. W dniu 31 sierpnia 2017 roku Budimex SA odkupił te akcje od Budimex Budownictwo Sp. z o.o. za kwotę 831 tysięcy złotych – transakcja ta nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku udziały niedające kontroli posiadały 1,05% udziału w kapitale zakładowym, jak i w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy spółki Elektromontaż Poznań SA.

Wybrane dane finansowe Grupy Elektromontaż Poznań SA przedstawiały się w sposób następujący:

Grupa Elektromontaż Poznań SA	2017	2016
Sprawozdanie z sytuacji finansowej*		
Aktywa trwałe	34 269	37 903
Aktywa obrotowe	97 824	99 156
Zobowiązania długoterminowe	(8 414)	(8 184)
Zobowiązania krótkoterminowe	(57 154)	(71 489)
Rachunek całkowitych dochodów		
Przychody	153 980	162 583
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	9 052	7 175
Zysk (strata) z działalności zaniechanej po opodatkowaniu	-	-
Inne całkowite dochody	87	144
Całkowite dochody za okres	9 139	7 319
Otrzymane dywidendy od Grupy Elektromontaż Poznań SA	-	-

*część aktywów netto przypadająca na udziały niedające kontroli nie jest arytmetycznym iloczynem procentowego udziału ze względu na korekty konsolidacyjne wprowadzone zarówno w bieżącym, jak i poprzednich latach obrotowych

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

23. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Wartość bilansowa			
Długoterminowe				
Kredyty bankowe i pożyczki		29 888		30 858
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		62 198		31 475
		92 086		62 333
Krótkoterminowe				
Kredyty bankowe i pożyczki		9 663		10 185
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		20 657		10 086
Naliczone odsetki od kredytów i pożyczek krótkoterminowych		4		5
		30 324		20 276
Razem		122 410		82 609

Struktura umownych terminów wymagalności niezdyktowanych przepływów pieniężnych z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia się w sposób następujący:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Wartość bilansowa	Niezdyktowane umowne przepływy pieniężne*	Wartość bilansowa	Niezdyktowane umowne przepływy pieniężne*
– do 1 roku	9 667	10 659	10 190	11 255
– powyżej 1 roku do 3 lat	2 341	4 130	2 059	3 977
– powyżej 3 do 5 lat	2 918	4 526	2 696	4 460
– powyżej 5 lat	24 629	28 339	26 103	30 906
	39 555	47 654	41 048	50 598

*) obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek; na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote wg kursu NBP na koniec okresu, a płatności odsetek zostały skalkulowane w oparciu o stopę procentową obowiązującą w ostatnim okresie odsetkowym przed 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku.

Spółki Grupy mają możliwość dokonania wcześniejszej spłaty zaciągniętych pożyczek i kredytów. W umowach kredytowych, których stroną są spółki Grupy, nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę kredytów.

W okresie objętym sprawozdaniem nie wystąpiło niewywiązanie się ze spłaty kapitału, odsetek, postanowień powierniczego rachunku rozliczenia zobowiązania lub warunków wykupu tych zobowiązań z tytułu pożyczek.

Spółki Grupy nie naruszyły warunków umów ani nie renegocjowały warunków dotyczących zobowiązań z tytułu pożyczek przed dniem zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa długoterminowych kredytów i pożyczek zbliżona jest do ich wartości godziwej, ponieważ warunki oprocentowania kredytów w umowach oparte są o zmienną stopę procentową.

Kredyty i pożyczki w podziale na waluty oraz według stopy procentowej (w przeliczeniu na PLN):

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Kwota pozostała do spłaty	Kwota wg umowy	Kwota pozostała do spłaty	Kwota wg umowy
Część długoterminowa	29 888	32 598	30 858	32 542
PLN (WIBOR)	29 888	32 598	30 858	32 542
Część krótkoterminowa	9 667	9 663	10 190	10 185
PLN (WIBOR)	969	969	1 025	1 025
EUR (EURIBOR)	8 698	8 694	9 165	9 160
	39 555	42 261	41 048	42 727

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Efektywne stopy procentowe na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku były następujące:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	PLN	EUR	PLN	EUR
Kredyty bankowe i pożyczki	3,38%	0,56%	3,36%	0,67%
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3,12%	-	3,10%	-

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego**

Spółki Grupy umowy leasingu finansowego dotyczące finansowania głównie maszyn i urządzeń technicznych, a także środków transportu. Przedmioty leasingu zostały udostępnione na okresy 36 - 96 miesięcy. Po upływie tych terminów oraz wywiązaniu się ze zobowiązań spółki Grupy mają prawo nabyć niektóre przedmioty leasingu za cenę równą wartości końcowej przedmiotu leasingu. Zabezpieczeniem wykonania części zobowiązań wynikających z umowy jest weksel in blanco wystawiony przez Korzystającego wraz z pisemnym upoważnieniem do jego wypełnienia. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu powyższych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto na dzień 31 grudnia 2017 roku wynoszą:

	Minimalne opłaty leasingowe	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
– poniżej 1 roku	23 025	20 657
– od 1 do 5 lat	62 777	58 888
– powyżej 5 lat	3 444	3 310
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, razem	89 246	82 855
w tym przyszłe koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	(6 391)	-
Wartość bieżąca	82 855	82 855

W przypadku części umów spółki Grupy mają możliwość dokonania wcześniejszej spłaty pozostałych zobowiązań z tytułu leasingu finansowego. W umowach leasingowych nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę tych zobowiązań.

24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	513 916	515 197
Koszty niezafakturowane	685 863	560 431
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	9 237	8 247
Międzyokresowe rozliczenia kosztów	221 662	199 444
- z tytułu niewykorzystanych urlopów	43 005	39 726
- z tytułu premii pracowniczych	178 657	159 718
Zobowiązania z tytułu rozliczenia konsorcjów	1 707	10 561
Zobowiązania niefinansowe		
Zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	228 674	153 400
Międzyokresowe rozliczenia kosztów	23 492	22 908
- z tytułu kosztów zakończenia realizacji kontraktów budowlanych	21 579	22 603
- pozostałe	1 913	305
Inne zobowiązania	13 433	5 795
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ogółem	1 697 984	1 475 983
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ogółem	1 697 984	1 475 983

Wszystkie zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku ujęte zostały w ramach zobowiązań krótkoterminowych, gdyż zostaną rozliczone w trakcie normalnego cyklu operacyjnego Grupy.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***25. Podatek dochodowy**

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadające do realizacji po upływie 12 miesięcy	123 211	154 912
– przypadające do realizacji w ciągu 12 miesięcy	411 091	372 190
Ogółem	534 302	527 102
Kompensata	(129 094)	(82 127)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	405 208	444 975
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadająca do uregulowania po upływie 12 miesięcy	19 767	14 508
– przypadająca do uregulowania w ciągu 12 miesięcy	109 327	67 619
Ogółem	129 094	82 127
Kompensata	(129 094)	(82 127)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	-	-

Zmiany stanu netto odroczonego podatku dochodowego przedstawiają się w sposób następujący:

	2017	2016
Stan na początek roku	444 975	440 922
Uznanie / (obciążenie) wyniku finansowego	(40 289)	4 091
Uznanie / (obciążenie) pozostałych całkowitych dochodów	508	(26)
Inne	14	(12)
Stan na koniec roku	405 208	444 975

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w oparciu o stawkę 19% dla dodatnich i ujemnych różnic przejściowych dotyczących krajowych składników aktywów i zobowiązań, natomiast dla różnic przejściowych w przypadku pozycji bilansowych dotyczących jednostek działających za granicą – w oparciu o stawki podatkowe kraju będącego podstawowym środowiskiem gospodarczym, w którym działa jednostka oraz reguluje zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku ujemne różnice przejściowe oraz nierozliczone straty podatkowe, w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynoszą 69 tysięcy złotych (31 grudnia 2016 roku: wynosiły 6 858 tysięcy złotych) i wygasają: 39 tysięcy złotych w 2018 roku oraz 30 tysięcy złotych w 2019 roku. Przyczyną nieujęcia składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest małe prawdopodobieństwo uprawdopodobnienia nieściągalności wierzytelności zgodnie z polskim prawem podatkowym.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego według tytułów (przed uwzględnieniem ich kompensaty), przedstawia się w sposób następujący:

	Stan aktywów na 1 stycznia 2016 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez inne całkowite dochody	Zmiana składu Grupy	Inne zmiany	Stan aktywów na 31 grudnia 2016 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez inne całkowite dochody	Zmiana składu Grupy	Inne zmiany	Stan aktywów na 31 grudnia 2017 roku
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych oraz rezerwa na straty na kontraktach	235 589	21 412	-	-	-	257 001	(61 864)	-	-	-	195 137
Koszty kontraktów związane z rozliczeniami międzyokresowymi przychodów	25 710	18 821	-	-	-	44 531	38 172	-	-	-	82 703
Zobowiązania – koszty niezafakturowane	95 416	(44 523)	-	-	-	50 893	17 912	-	-	-	68 805
Strata podatkowa	5	4	-	-	-	9	68	-	-	-	77
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	41 738	9 770	-	-	-	51 508	9 894	-	-	-	61 402
Pozostałe rezerwy na zobowiązania	17 357	395	-	-	-	17 752	5 427	-	-	-	23 179
Należności – odpisy aktualizujące	25 896	(584)	-	-	-	25 312	(3 003)	-	-	-	22 309
Rozliczenia z tytułu premii pracowniczych	30 060	(273)	-	-	-	29 787	3 500	-	-	-	33 287
Rozliczenia z tytułu niewykorzystanych urlopów	6 466	676	-	-	-	7 142	658	-	-	-	7 800
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę	173	112	-	-	-	285	284	-	-	-	569
Wycena transakcji terminowych	858	(288)	-	-	-	570	1 149	-	-	-	1 719
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	1 711	93	(26)	-	-	1 778	112	508	-	-	2 398
Odpis aktualizujący długoterminowe aktywa finansowe	2 600	(1)	-	-	-	2 599	(1)	-	-	-	2 598
Pozostałe	8 370	29 577	-	-	(12)	37 935	(5 630)	-	-	14	32 319
Ogółem	491 949	35 191	(26)	-	(12)	527 102	6 678	508	-	14	534 302
Kompensata	(51 027)					(82 127)					(129 094)
Po kompensacie (wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	440 922					444 975					405 208

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zmiana rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego według tytułów (przed uwzględnieniem ich kompensaty), przedstawia się w sposób następujący:

	Stan rezerw na 1 stycznia 2016 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez inne całkowite dochody	Zmiana składu Grupy	Stan rezerw na 31 grudnia 2016 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez inne całkowite dochody	Zmiana składu Grupy	Stan rezerw na 31 grudnia 2017 roku
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	32 635	22 172	-	-	54 807	37 058	-	-	91 865
Wycena transakcji terminowych	243	257	-	-	500	1 807	-	-	2 307
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę	3 204	721	-	-	3 925	532	-	-	4 457
Należności – naliczone odsetki	825	(249)	-	-	576	246	-	-	822
Rezerwa na podatek na rynku niemieckim	447	(26)	-	-	421	(329)	-	-	92
Leasing	6 569	2 477	-	-	9 046	8 251	-	-	17 297
Inne	7 104	5 748	-	-	12 852	(598)	-	-	12 254
Ogółem	51 027	31 100	-	-	82 127	46 967	-	-	129 094
Kompensata	(51 027)				(82 127)				(129 094)
Po kompensacie (wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	-				-				-

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	2017	2016
Podatek bieżący	74 552	106 127
Podatek odroczony	40 289	(4 091)
Korekty bieżącego podatku dochodowego za poprzednie okresy	997	(1 107)
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego	115 838	100 929

Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem brutto Grupy różni się w następujący sposób od teoretycznej kwoty, którą by uzyskano stosując średnią ważoną stawkę podatku mającą zastosowanie do zysków konsolidowanych spółek:

	2017	2016
Zysk / (strata) brutto	580 432	511 405
Udział w (zyskach) / stratach jednostek wycenianych metodą praw własności	4 199	2 272
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	584 631	513 677
Podatek wyliczony według stawek krajowych	111 080	97 599
Różnice w opodatkowaniu dochodów zagranicznych	(671)	(638)
Korekty bieżącego podatku dochodowego za poprzednie okresy	997	(1 107)
Podatkowe skutki trwałych różnic pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania	1 640	2 325
Wykorzystanie uprzednio nierozpoznanych strat podatkowych lub ujemnej różnicy przejściowej poprzedniego okresu	(7)	(524)
Ujemne różnice przejściowe, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe, w związku z którymi nie rozpoznano w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	222	1 305
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego z tytułu podatku od działalności przemysłowej i handlowej w Niemczech	2 651	2 048
Inne	(74)	(79)
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego	115 838	100 929
<i>Efektywna stawka podatkowa</i>	<i>19,81%</i>	<i>19,65%</i>

26. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

Wszyscy pracownicy spółek Grupy Budimex na dzień 31 grudnia 2017 roku korzystają z 2 typów świadczeń pracowniczych:

- z odpraw emerytalno-rentowych
- z odpraw pośmiertnych (dotyczy tylko pracowników spółki Elektromontaż Poznań SA).

Odprawy emerytalno – rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru nagrody z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika, współczynnika.

Odprawy pośmiertne wypłacane są członkom rodziny pracownika w przypadku jego śmierci. Należna kwota świadczenia jest iloczynem podstawy wymiaru odprawy z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego współczynnika, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika. Zobowiązanie z tytułu odpraw pośmiertnych rozpoznawane jest tylko w spółce Elektromontaż Poznań SA, ponieważ w pozostałych spółkach Grupy Budimex zobowiązanie to nie jest ujmowane ze względu na objęcie pracowników ubezpieczeniem na życie.

Obowiązek wypłaty odpraw emerytalno-rentowych oraz odpraw pośmiertnych zwykle naraża Grupę na ryzyko aktuarialne obejmujące:

Ryzyko stopy procentowej – bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przy pomocy stopy dyskonta określonej przez odniesienie do poziomu rentowności dostępnych na rynku obligacji skarbowych, jako że w Polsce nie występują wysoce płynne obligacje komercyjne o niskim stopniu ryzyka. Spadek oprocentowania obligacji powoduje zwiększenie zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.

Ryzyko wynagrodzeń - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przez odniesienie do przyszłego poziomu wynagrodzeń pracowników spółek Grupy Budimex. Wobec tego wzrost wynagrodzeń pracowników spowoduje zwiększenie wartości zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.

Ryzyko długowieczności - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przez odniesienie do najlepszych szacunków śmiertelności pracowników w okresie zatrudnienia. Zwiększenie oczekiwanej długości trwania życia pracowników spowoduje wzrost wartości zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych, ale jednocześnie obniży wartość zobowiązań z tytułu odpraw pośmiertnych.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Ryzyko zmiany wieku emerytalnego – bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się w oparciu o obowiązujący w Polsce wiek emerytalny.

Ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Odprawy emerytalno – rentowe, w tym:	12 130	8 826
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	12 130	8 826
– zyski / (straty) aktuarialne nieujęte na dzień bilansowy	-	-
– koszty przeszłego zatrudnienia nieujęte na dzień bilansowy	-	-
Odprawy pośmiertne, w tym:	493	533
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	493	533
– zyski / (straty) aktuarialne nieujęte na dzień bilansowy	-	-
– koszty przeszłego zatrudnienia nieujęte na dzień bilansowy	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ogółem	12 623	9 359
w tym:		
– część długoterminowa	11 086	7 937
– część krótkoterminowa	1 537	1 422

Główne przyjęte założenia aktuarialne (w tabeli poniżej podano zakresy stóp przyjętych przez aktuarium; założenia różnią się pomiędzy spółkami Grupy oraz dla poszczególnych lat):

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Stopa dyskonta	1,81% – 2,98%	1,77% – 2,98%
Przewidywana inflacja	(0,9%) – 2,5%	1,3% – 2,5%
Przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	5,0% – 6,5%	1,7% – 5,0%

Założenia odnośnie śmiertelności zostały oparte o tablice trwania życia dla Polski za rok 2016 opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny (dla wyceny przeprowadzonej na 31 grudnia 2016 roku: trwania życia dla Polski za rok 2013).

Ostatnia wycena została wykonana przez niezależnego aktuarium na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Odprawy emerytalno – rentowe

Zmiany stanu zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno–rentowych ujęte zostały w poniższej tabeli.

	2017	2016
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	8 826	8 323
Koszty odsetek	214	158
Koszty zatrudnienia	871	841
Wypłacone świadczenia	(548)	(570)
(Zyski) / straty aktuarialne, w tym wynikające z:	2 767	74
- zmiany założeń	2 527	(537)
- doświadczenia w przypadku zobowiązań programu	240	611
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	12 130	8 826

Obciążenia rachunku wyników z tytułu odpraw emerytalno–rentowych przedstawiają się następująco:

	2017	2016
Koszty zatrudnienia	871	841
Koszty odsetek	214	158
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat (nota 33)	1 085	999
Straty aktuarialne do ujęcia w okresie	2 767	74
Koszty ujęte w innych całkowitych dochodach	2 767	74
w tym koszty świadczeń pracowniczych ujęte w rachunku zysków i strat w ramach:		
– kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów	886	139
– kosztów sprzedaży	22	(32)
– kosztów ogólnego zarządu	177	892

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***Odprawy pośmiertne**

Zmiany stanu zobowiązania z tytułu odpraw pośmiertnych ujęte zostały w poniższej tabeli.

	2017	2016
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	533	684
Koszty odsetek	14	14
Koszty zatrudnienia	38	48
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
(Zyski) aktuarialne, w tym wynikające z:	(92)	(213)
- zmiany założeń	(31)	(149)
- doświadczenia w przypadku zobowiązań programu	(61)	(64)
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	493	533

Obciążenia rachunku wyników z tytułu odpraw pośmiertnych przedstawiają się następująco:

	2017	2016
Koszty zatrudnienia	38	48
Koszty odsetek	14	14
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat (nota 33)	52	62
(Zyski)/straty aktuarialne do ujęcia w okresie	(92)	(213)
(Zyski)/Koszty ujęte w innych całkowitych dochodach	(92)	(213)
w tym koszty świadczeń pracowniczych ujęte w rachunku zysków i strat w ramach:		
- kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów	42	47
- kosztów sprzedaży	5	8
- kosztów ogólnego zarządu	5	7

Analiza wrażliwości

Znaczące założenia aktuarialne przyjęte przy obliczaniu zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych obejmują stopę dyskonta, prognozowany wzrost wynagrodzeń oraz rotację pracowników.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Wzrost założonej stopy dyskonta o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 265 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej stopy dyskonta o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 537 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na zmiany stopy wzrostu wynagrodzeń

Wzrost założonej stopy wzrostu wynagrodzeń o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 463 tysiące złotych, natomiast spadek założonej stopy wzrostu wynagrodzeń o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 235 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na zmiany rotacji pracowników

Wzrost założonej rotacji pracowników o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 388 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej rotacji pracowników o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 684 tysiące złotych.

Powyższa analiza wrażliwości nie musi być reprezentatywnym przedstawieniem faktycznych zmian wysokości zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych. Jest mało prawdopodobne, by zmiany poszczególnych założeń występowały w izolacji od innych, ponieważ niektóre założenia mogą być skorelowane.

Metody ani założenia wykorzystywane do przygotowania analizy wrażliwości nie zmieniły się istotnie w porównaniu do roku ubiegłego.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

27. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia

	Sprawy sądowe	Kary i inne sankcje	Naprawy gwarancyjne	Restrukturyzacja	Pozostałe	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2016 roku	27 826	60 752	239 158	369	18 349	346 454
Utworzenie dodatkowych rezerw	377 ¹	10 994 ²	103 871	-	15 600 ³	130 842
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	(2 765)	(6 189)	(27 059)	-	(1 448) ⁴	(37 461)
Wykorzystanie rezerw	(24)	(20)	(20 006)	(207)	(2 615)	(22 872)
Inne zmiany	(1)	-	64	-	(1)	62
Stan na 31 grudnia 2016 roku	25 413	65 537	296 028	162	29 885	417 025
Stan na 1 stycznia 2017 roku	25 413	65 537	296 028	162	29 885	417 025
Utworzenie dodatkowych rezerw	2 617	2 371 ⁵	91 898	-	23 042 ⁶	119 928
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	(3 391)	(12 387) ⁷	(11 554)	(29)	(114) ⁸	(27 475)
Wykorzystanie rezerw	-	-	(21 654)	(133)	(10 971)	(32 758)
Inne zmiany	(5)	-	(95)	-	-	(100)
Stan na 31 grudnia 2017 roku	24 634	55 521	354 623	-	41 842	476 620

¹ w tym 141 tysięcy złotych ujęto jako pomniejszenie pozostałych kosztów operacyjnych² w tym 576 tysięcy złotych ujęto w kosztach finansowych³ w tym 15 594 tysiące złotych ujęto w koszcie sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów, a 6 tysięcy złotych w kosztach finansowych⁴ w tym 1 448 tysięcy złotych ujęto jako pomniejszenie kosztu sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów⁵ w tym 565 tysięcy złotych ujęto w kosztach finansowych⁶ w tym 22 642 tysiące złotych ujęto w koszcie sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów⁷ w tym 24 tysiące złotych ujęto jako pomniejszenie kosztów finansowych⁸ w tym 114 tysięcy złotych ujęto jako pomniejszenie kosztu sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów

Utworzenie / (odwrócenie) rezerw na sprawy sądowe, kary i inne sankcje oraz rezerw na restrukturyzację zostało ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych (nota 34), natomiast utworzenie / (odwrócenie) rezerw na naprawy gwarancyjne – w kosztach operacyjnych.

Struktura łącznej kwoty rezerw:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Długoterminowe	305 858	247 481
Krótkoterminowe	170 762	169 544
	476 620	417 025

28. Długoterminowe kontrakty budowlane

Poniższe dane dotyczą kontraktów wycenianych przez spółki Grupy zgodnie z metodą zaawansowania realizacji umowy o usługę budowlaną.

Wybrane skonsolidowane dane – sprawozdanie z sytuacji finansowej

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Aktywa		
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	483 501	288 456
Zobowiązania		
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	783 209	944 184
Rezerwa na straty na kontraktach budowlanych	243 829	408 455
Otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty (nota 29)	677 391	407 788

Wartość godziwa wyceny długoterminowych kontraktów budowlanych jest zbliżona do ich wartości bilansowej.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

29. Przychody przyszłych okresów

Przychody przyszłych okresów obejmują:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Zaliczki na realizowane kontrakty (nota 28)	677 391	407 788
Wpłaty na lokale w spółkach deweloperskich	661 862	587 089
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	6 014	7 140
Ogółem	1 345 267	1 002 017

Wszystkie zaliczki otrzymane i rozliczenia międzyokresowe przychodów na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku ujęte zostały w ramach zobowiązań krótkoterminowych, gdyż zostaną rozliczone w trakcie normalnego cyklu operacyjnego Grupy.

30. Kaucje z tytułu umów o budowę

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	30 138	23 333
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	27 812	30 818
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	57 950	54 151
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	203 643	206 147
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	217 193	186 244
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	420 836	392 391

Kaucje z tytułu umów o budowę o okresie zapłaty powyżej jednego roku podlegają dyskontowaniu i są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości bieżącej. Poniższe zestawienie wskazuje skutki dyskontowania ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rachunkach zysków i strat Grupy za poszczególne okresy. Podane kwoty dyskonta obniżają odpowiednio wartość nominalną należności i zobowiązań z tytułu kaucji. Ponadto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej rozpoznany jest podatek odroczonej od podanych kwot wyliczony według obowiązującej w Polsce stawki podatkowej 19% oraz od efektu zmiany wartości dyskonta w rachunku zysków i strat.

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	2 996	1 502
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	23 463	20 662

Dyskonto ujęte w rachunku zysków i strat:

	2017	2016
Pomniejszenie przychodów ze sprzedaży	(2 018)	(1 083)
Pomniejszenie kosztu sprzedanych usług	11 905	10 648
Ogółem korekta marży brutto	9 887	9 565
Korekta przychodów / (kosztów) finansowych (nota 35)	(8 580)	(6 362)
Podatek odroczonej rozpoznany od powyższych korekt	(248)	(609)
Wpływ netto na rachunek zysków i strat	1 059	2 594

Wartość godziwa kaucji zatrzymanych zarówno przez odbiorców, jak i przez dostawców jest zbliżona do ich wartości bilansowej.

Struktura wiekowa przeterminowanych kaucji z tytułu umów o budowę (wartości nominalne przed dyskontowaniem)

Poniższa tabela prezentuje analizę wiekową kaucji z tytułu umów o budowę, należnych spółkom z Grupy, które są przeterminowane na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane, niespłacone w okresie:		
– do 1 miesiąca	991	1 352
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	3 382	1 120
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	50	-
– powyżej 6 miesięcy do 1 roku	6	1 385
– powyżej 1 roku	1 538	418
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę przeterminowane	5 967	4 275

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

31. Przychody z umów z klientami**31.1 Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale na kategorie****31.1.1 Przychody według rodzaju dobra lub usługi**

W 2017 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rodzaju dobra lub usługi wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Pozostała działalność	Wyłączenia	Skonsolidowane dane finansowe
Przychody ze sprzedaży robót budowlano-montażowych	5 982 645	346	143 028	(340 490)	5 785 529
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	34 258	4 054	8 120	(12 400)	34 032
Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych	48 943	494 251	2 608	-	545 802
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	3 831	-	115	-	3 946
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	6 069 677	498 651	153 871	(352 890)	6 369 309

W 2016 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rodzaju dobra lub usługi wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Pozostała działalność	Wyłączenia	Skonsolidowane dane finansowe
Przychody ze sprzedaży robót budowlano-montażowych	5 329 004	-	153 477	(322 034)	5 160 447
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	34 200	3 708	8 026	(9 730)	36 204
Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych	24 605	345 824	1 312	-	371 741
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	3 644	54	200	-	3 898
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	5 391 453	349 586	163 015	(331 764)	5 572 290

31.1.2 Przychody według rejonu geograficznego

W 2017 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rejonu geograficznego wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Pozostała działalność	Wyłączenia	Skonsolidowane dane finansowe
Polska	5 843 713	498 651	151 160	(352 890)	6 140 634
Niemcy	201 171	-	370	-	201 541
Inne kraje UE	23 889	-	-	-	23 889
Pozostałe kraje*	904	-	2 341	-	3 245
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	6 069 677	498 651	153 871	(352 890)	6 369 309

*pozostałe kraje to Ukraina i Rosja

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

W 2016 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rejonu geograficznego wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Pozostała działalność	Wyłączenia	Skonsolidowane dane finansowe
Polska	5 192 275	349 586	161 033	(331 764)	5 371 130
Niemcy	184 852	-	-		184 852
Inne kraje UE	5 375	-	120		5 495
Pozostałe kraje*	8 951	-	1 862		10 813
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	5 391 453	349 586	163 015	(331 764)	5 572 290

*pozostałe kraje to Ukraina i Rosja

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży odpowiada lokalizacji klientów i jest zgodny z wewnętrzną strukturą organizacyjną Grupy.

31.1.3 Przychody segmentu „Działalność budowlana” według rodzajów obiektów

Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów segmentu operacyjnego „działalność budowlana”, jako najbardziej istotnego w Grupie Budimex, zostały podzielone dodatkowo według rodzajów obiektów. Dane za lata 2017 oraz 2016 przedstawiają się następująco:

Rodzaj obiektów	Przychody ze sprzedaży za okres 12 miesięcy zakończony:	
	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Lądowo-inżynieryjne	2 966 701	3 015 746
Kolejowe	237 210	130 644
Kubaturowe, w tym:	2 865 766	2 245 063
- niemieszkaniove	2 057 748	1 564 355
- mieszkaniowe	808 018	680 708
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – segment „Działalność budowlana”	6 069 677	5 391 453

31.2 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami

Termin wypięnienia zobowiązań do wykonania świadczenia a stosowane terminy płatności

Długoterminowe kontrakty budowlane są rozliczane finansowo z inwestorami w następujący sposób:

- w trakcie realizacji prac - częściowo zgodnie z postępowaniem robót, najczęściej w okresach miesięcznych w oparciu o dokumenty rozliczeniowe, potwierdzające wykonanie określonych robót oraz innych zobowiązań umownych (przebiegowe świadectwa płatności, protokoły odbiorów częściowych, faktury częściowe), oraz
- po zakończeniu realizacji prac - na podstawie dokumentów końcowych (protokół odbioru końcowego, faktura końcowa), potwierdzających zakończenie realizacji prac oraz wypięnienie zobowiązań kontraktowych wymaganych do rozliczenia końcowego.

Terminy płatności za wykonane przez spółki Grupy usługi budowlane wynoszą najczęściej 30 dni, z tym zastrzeżeniem, że na niektórych kontraktach spółki Grupy uzyskują finansowanie przed rozpoczęciem prac w formie zaliczek, które są rozliczane sukcesywnie w fakturach częściowych oraz fakturze końcowej.

W przypadku przychodów realizowanych przez spółki deweloperskie klienci dokonują wpłat na mieszkania zgodnie z harmonogramami zawartymi w każdej z umów przedwstępnych. Ostateczne rozliczenie z klientem następuje przez podpisanie aktu notarialnego, kiedy to rozpoznawany jest przychód ze sprzedaży.

W trakcie 2017 roku nie wystąpiły przychody z tytułu umów z klientami, które zostałyby ujęte w danym roku obrotowym, a dla których zobowiązania do wykonania świadczenia zostały spełnione w poprzednim okresie sprawozdawczym.

W trakcie 2017 roku nie rozpoznano żadnych korekt przychodów, które miałyby wpływ na aktywa lub zobowiązania z tytułu umów z klientami, a które wynikałyby ze zmiany sposobu pomiaru stopnia zobowiązania lub ze zmiany umowy.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	31 grudnia 2016 roku	Zmiana wyceny kontraktów długotermini- nowych	Przychody ujęte w 2017 r. uwzględnione w saldzie zobowiązań na 31.12.2016	Zmiana okresu, w którym prawo do wynagrodzenia staje się bezwarunkowe	Otrzymane zaliczki na lokale	Inne	31 grudnia 2017 roku
Należności z tytułu umowy koncesyjnej	46 096	-	-	-	-	344	46 440
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	288 456	483 501	-	(288 456)	-	-	483 501
Aktywa z tytułu umów z klientami	334 552	483 501	-	(288 456)	-	344	529 941
Przychody przyszłych okresów - wpłaty na lokale w spółkach deweloperskich	587 089	-	(393 355)	-	468 128	-	661 862
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	944 184	139 437	(300 412)	-	-	-	783 209
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	1 531 273	139 437	(693 767)	-	468 128	-	1 445 071

31.3 Pozostałe do realizacji zobowiązania do wykonania świadczenia

	31.12.2017
Łączna kwota ceny transakcyjnej przypisanej do zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione na koniec okresu sprawozdawczego, do zrealizowania w ciągu:	11 071 866
- do 1 roku	6 987 593
- powyżej 1 roku	4 084 273
Razem	11 071 866

32. Koszty według rodzaju

	2017	2016
Amortyzacja, w tym:	37 478	25 923
– rzeczowych aktywów trwałych (nota 10)	32 193	23 048
– nieruchomości inwestycyjnych (nota 11)	118	334
– wartości niematerialnych (nota 12)	5 167	2 541
Koszty świadczeń pracowniczych (nota 33)	869 193	745 215
Zużycie materiałów i energii	1 939 688	1 566 901
Usługi obce	3 024 344	2 537 004
Podatki i opłaty	15 501	15 750
Koszty reklamy i wydatki reprezentacyjne	10 285	10 830
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	12 185	9 096
Zmiana stanu rezerwy na straty na kontraktach budowlanych (nota 28)	(164 626)	(221 234)
Inne koszty rodzajowe	134 425	490 730
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(34 016)	(32 671)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(216 627)	(198 766)
Zmiana stanu produktów i produkcji w toku	(69 876)	(131 602)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-	-
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	5 557 954	4 817 176
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1 531	3 849
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	5 559 485	4 821 025

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

33. Koszty świadczeń pracowniczych

	2017	2016
Koszty wynagrodzeń, w tym m.in.:	724 600	622 437
– koszty świadczeń emerytalno – rentowych (nota 26)	1 137	1 061
– koszty płatności w formie akcji (nota 40)	3 105	2 292
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	3 451	2 850
Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, w tym m.in.:	144 593	122 778
– koszty ubezpieczeń społecznych	111 418	94 038
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	511	538
Razem koszty świadczeń pracowniczych ujęte w kosztach rodzajowych (nota 32)	869 193	745 215

34. Pozostałe przychody i koszty operacyjne**Pozostałe przychody operacyjne**

	2017	2016
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i nieruchomości inwestycyjnych	3 301	760
Odwrócenie odpisów aktualizujących, w tym:	7 656	6 215
– należności (w wyniku spłaty należności przez dłużników) (nota 18)	4 405	4 257
– zapasy (w wyniku złomowania zapasów, sprzedaży oraz wzrostu wartości odzyskiwalnej) (nota 19)	3 251	1 958
Rozwiązanie rezerw, w tym:	15 783	8 954
– na sprawy sądowe i odszkodowania (nota 27)	3 391	2 765
– na kary i sankcje (nota 27)	12 363	6 189
– na restrukturyzację (nota 27)	29	-
Otrzymane kary / odszkodowania	24 828	23 579
Odpis przedawnionych zobowiązań	2 656	2 545
Zysk z pochodnych instrumentów finansowych (nota 16)	5 060	2 273
Pozostałe	1 786	2 125
Ogółem	61 070	46 451

Pozostałe koszty operacyjne

	2017	2016
Utworzenie odpisów aktualizujących, w tym:	5 940	20 382
– należności (nota 18)	2 870	14 524
– zapasy (nota 19)	3 070	4 067
– rzeczowe aktywa trwałe (nota 10)	-	1 791
Utworzenie rezerw, w tym:	4 823	10 654
– na sprawy sądowe (nota 27)	2 617	236
– na kary i odszkodowania (nota 27)	1 806	10 418
– pozostałe (nota 27)	400	-
Wyplacone odszkodowania i kary umowne	13 311	23 934
Oplaty sądowe i egzekucje, koszty postępowania sądowego	717	1 807
Strata z pochodnych instrumentów finansowych (nota 16)	1 169	2 600
Pozostałe	5 973	1 795
Ogółem	31 933	61 172

35. Przychody i koszty finansowe**Przychody finansowe**

	2017	2016
Przychody odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	27 585	29 014
– od lokat bankowych oraz środków na rachunkach bankowych	21 967	28 645
– od udzielonych pożyczek (nota 16)	2 264	369
– od obligacji wyemitowanych przez banki (nota 16)	3 354	-
Pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	5 280	9 023
– przychody odsetkowe z tytułu otrzymanych skont i za zwłokę	5 279	9 023
– inne	1	-
Dywidendy i udziały w zyskach	-	7
Wycena należności z tytułu umowy koncesyjnej (nota 17)	2 931	2 907
Odwrocenie dyskonta należności długoterminowych	820	355
Zysk z pochodnych instrumentów finansowych (nota 16)	401	1 230
Dodatnie różnice kursowe	-	690
Pozostałe	67	1
Ogółem	37 084	43 227

Koszty finansowe

	2017	2016
Koszty odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	2 865	2 031
– z tytułu otrzymanych pożyczek, kredytów i innych zewnętrznych źródeł finansowania	1 116	1 162
– z tytułu umów leasingowych	1 749	869
Pozostałe koszty odsetkowe, w tym:	2 702	1 617
– odsetki zapłacone dostawcom za zwłokę oraz z tytułu skont	1 887	789
– inne odsetki	815	828
Ujemne różnice kursowe	797	-
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę (nota 30)	8 580	6 362
Koszty prowizji i gwarancji bankowych	24 234	23 960
Strata z pochodnych instrumentów finansowych (nota 16)	643	652
Strata z przekształcenia jednostki współzależnej	-	23
Pozostałe	950	12
Ogółem	40 771	34 657

36. Zysk / (strata) na akcję**Podstawowy**

Podstawowy zysk / (strata) na akcję wyliczany jest jako iloraz zysku / (straty) przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku (nota 21).

	2017	2016
Zysk / (strata) przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	464 408	409 851
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	25 530 098	25 530 098
Podstawowy zysk / (strata) na akcję (w zł na jedną akcję)	18,19	16,05

Rozwodniony

Rozwodniony zysk / (strata) na akcję w obydwu okresach był równy podstawowemu zyskowi na akcję, ponieważ nie wystąpiły instrumenty powodujące rozwodnienie.

37. Dywidenda na akcję

W dniu 5 czerwca 2017 roku Budimex SA dokonał wypłaty dywidendy w kwocie 382 696 tysięcy złotych, tj. 14,99 złotych brutto na jedną akcję, na którą przeznaczono jednostkowy zysk netto za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz kapitał zapasowy utworzony z zysków lat ubiegłych.

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku Zarząd Budimex SA nie podjął uchwały w sprawie rekomendacji podziału zysku za 2017 rok.

38. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Pozostałe korekty w działalności operacyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych obejmują następujące pozycje:

	2017	2016
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych	(183)	100
Płatności w formie akcji – część ujęta w kapitale własnym (nota 40)	-	(178)
Rozliczenie premii opcyjnej	759	640
Pozostałe	63	(983)
Ogółem	639	(421)

Transakcje niepieniężne

W 2017 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych obejmowały wyłącznie nabycie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 54 245 tysięcy złotych w formie leasingu finansowego.

W 2016 roku transakcje niepieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych obejmowały wyłącznie nabycie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 30 695 tysięcy złotych w formie leasingu finansowego.

39. Aktywa Grupy zabezpieczające zobowiązania

Ustanowione zabezpieczenia kredytów oraz gwarancji bankowych obejmują:

	31 grudnia 2017 roku		31 grudnia 2016 roku	
	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	Wartość zabezpieczenia według umowy	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	Wartość zabezpieczenia według umowy
Rzeczowe aktywa trwałe	2 078	49 503	6 492*	49 504*
Nieruchomości inwestycyjne	-	-	19 468*	39 750*
Zapasy	-	-	40 563	2 550
Środki pieniężne (nota 20)	1 021**	1 021**	1 133	1 133
Razem	3 099	50 524	67 656	92 937

*zabezpieczenie zostało ustanowione łącznie na rzeczowych aktywach trwałych oraz na nieruchomościach inwestycyjnych

**na dzień 31 grudnia 2017 roku zabezpieczenia ustanowione na środkach pieniężnych są równoważone rat kapitałowo-odsetkowych kredytu inwestycyjnego spłacanego przez spółkę Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o. Na dzień 31 grudnia 2016 roku saldo obejmowało również 115 tysięcy złotych będących zabezpieczeniem gwarancji bankowych w spółce Elektromontaż Poznań SA.

40. Płatności w formie akcji

W 2010 roku Ferrovial SA ustanowił program przyznania bezpłatnych akcji, który jest klasyfikowany jako transakcja płatności w formie akcji rozliczana w instrumentach kapitałowych.

W ramach programu członkom Zarządu Budimex SA i wyższej kadry kierowniczej corocznie przyznawane są akcje Ferrovial SA, których ostateczne rozliczenie następuje po 3 latach od dnia przyznania i jest ograniczone poniższymi warunkami:

- pozostanie w spółce przez okres trzech lat począwszy od daty sformalizowania programu, z wyjątkiem określonych sytuacji nadzwyczajnych,
- osiągnięcie we wspomnianym okresie określonych wskaźników dotyczących przepływów z działalności oraz relacji między wynikiem operacyjnym brutto i aktywami produkcyjnymi netto,
- poziom wskaźników wymagany do otrzymania całkowitej lub proporcjonalnej liczby akcji ustalany jest corocznie.

Łączna wartość godziwa usług ujęta w pozostałych kapitałach rezerwowych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 7 171 tysięcy złotych. Łączna wartość godziwa ujęta w zobowiązaniach na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 8 687 tysięcy złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 5 582 tysiące złotych.

Na podstawie umowy zawartej z Grupą Ferrovial w 2014 roku, Budimex SA zobowiązał się pokrywać koszty programu w odniesieniu do transzy instrumentów przyznanych w roku 2014 i latach kolejnych. Tym samym wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników, związana z instrumentami przyznanymi w latach 2014 - 2017 została zaklasyfikowana jako zobowiązania (drugostronnie jako koszt).

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Szczegóły dotyczące przyznania akcji od początku istnienia programu przedstawia poniższa tabela:

Rok	Ilość początkowo przyznanych akcji	Dzień przyznania	Wartość godziwa 1 akcji na dzień przyznania	Osiągnięcie określonych wyników finansowych	Koszt przyznanych akcji*
2017	45 750	15-02-2017	74,00	100%	3 105
2016	44 020	15-02-2016	79,22	100%	2 292
2015	47 843	15-02-2015	76,93	100%	2 897
2014	50 200*****	11-02-2014	59,94	100%	2 194
2013	48 464*****	15-02-2013	51,84	100%	2 665
2012	55 650****	12-02-2012	38,84	100%	1 422
2011	50 900***	28-02-2011	33,98	100%	1 027
2010	41 800**	31-03-2010	24,47	100%	256
Razem	384 627	-	-	-	15 858

* koszt za poszczególne lata obrotowe został obliczony w następujący sposób:

- rok 2010 - 9/36 kosztu akcji przyznanych w 2010 roku,
- rok 2011 - 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2010 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2011 roku,
- rok 2012 - 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2010 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2011 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2012 roku,
- rok 2013 - 3/36 kosztu akcji przyznanych w 2010 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2011 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2012 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2013 roku,
- rok 2014 - 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2011 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2012 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2013 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2014 roku,
- rok 2015 - 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2012 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2013 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2014 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2015 roku.
- rok 2016 - 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2013 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2014 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2015 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2016 roku.
- rok 2017 - 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2014 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2015 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2016 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku.

**W marcu 2013 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2010 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie 59 800 akcji Ferrovial SA uprawnionym pracownikom z tej transzy. Ilość faktycznie przekazanych akcji różni się od ilości przyznanej pierwotnie ze względu na późniejsze korekty.

*** W lutym 2014 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2011 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie 59 800 akcji Ferrovial SA uprawnionym pracownikom z tej transzy. Ilość faktycznie przekazanych akcji różni się od ilości przyznanej pierwotnie ze względu na późniejsze korekty.

**** W lutym 2015 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2012 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie 49 650 akcji Ferrovial SA uprawnionym pracownikom z tej transzy. Ilość faktycznie przekazanych akcji różni się od ilości przyznanej pierwotnie ze względu na późniejsze korekty.

***** W lutym 2016 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2013 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie 33 436 akcji Ferrovial SA uprawnionym pracownikom z tej transzy. Ilość faktycznie przekazanych akcji różni się od ilości przyznanej pierwotnie ze względu na późniejsze korekty.

***** W lutym 2017 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2014 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie 41 050 akcji Ferrovial SA uprawnionym pracownikom z tej transzy. Ilość faktycznie przekazanych akcji różni się od ilości przyznanej pierwotnie ze względu na późniejsze korekty.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***41. Transakcje z podmiotami powiązаныmi**

Transakcje z podmiotami powiązаныmi zawarte w 2017 i 2016 roku oraz wysokość nierozliczonych sald należności i zobowiązań z tymi podmiotami na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku zostały zaprezentowane poniżej.

	Należności		Zobowiązania	
	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	20 679	20 472	73 553	95 843
Podmioty wspólnokontrolowane	13 820	8 890	744	665
Spółki stowarzyszone	304	357	1 635	1 537
Inne spółki powiązane – zależne niekonsolidowane*	26	-	387	623
Inne spółki powiązane – pozostałe*	11	7	-	-
Inne spółki powiązane – poprzez kluczowy personel*	-	-	5 091	552
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązаныmi	34 840	29 726	81 410	99 220

	Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz pozostałe przychody operacyjne		Zakup produktów i usług	
	2017	2016	2017	2016
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	856	7 462	45 522	39 275
Podmioty wspólnokontrolowane	58 116	6 462	234	4
Spółki stowarzyszone	1 090	860	7 728	7 296
Inne spółki powiązane – zależne niekonsolidowane*	266	266	(235)	(78)
Inne spółki powiązane – pozostałe*	-	-	-	-
Inne spółki powiązane – poprzez kluczowy personel*	-	-	7	15
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązаныmi	60 328	15 050	53 256	46 512

	Pożyczki udzielone / (otrzymane); nabyte / (wyemitowane) dłużne papiery wartościowe		Przychody / (koszty) finansowe	
	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku	2017	2016
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	(8 698)	(9 165)	(58)	(71)
Podmioty wspólnokontrolowane	-	-	-	-
Spółki stowarzyszone	62 451	9 163	2 264	369
Inne spółki powiązane – zależne niekonsolidowane*	-	-	-	-
Inne spółki powiązane – pozostałe*	-	-	-	-
Inne spółki powiązane – poprzez kluczowy personel*	-	-	-	-
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązаныmi	53 753	(2)	2 206	298

* Inne spółki powiązane to podmioty kontrolowane niekonsolidowane, wspólnokontrolowane lub podmioty, na które znacząco wpływa lub posiada w nich znaczącą ilość głosów członek kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej lub spółki zależnej Grupy Budimex albo jego bliski członek rodziny.

W powyższej tabeli w pozycji „Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)” zostały zaprezentowane dane liczbowe dotyczące transakcji ze spółkami z Grupy Ferrovial: Ferrovial Agroman SA, w tym również z Ferrovial Agroman SA Oddział w Polsce oraz innymi: Cintra Infraestructuras SA, Ferrovial Agroman (UK) Limited, Ferrovial Corporación SA, Ferrovial Servicios SA, Cadagua SA oraz Cadagua SA Oddział w Polsce.

Przychody ze sprzedaży / zakup produktów i usług

Przychody ze sprzedaży produktów i usług obejmują dotyczą głównie przychodów z tytułu kontraktów budowlanych realizowanych w konsorcjach ze spółkami z Grupy Ferrovial.

W roku 2010 Budimex SA zawarł z Ferrovial Agroman SA dwie umowy, na mocy których Ferrovial świadczy usługi na rzecz Spółki w zakresie utrzymania i rozwoju systemów informatycznych oraz oddelegowania personelu. W związku z realizacją tych umów Budimex SA w 2017 roku poniósł koszty w wysokości odpowiednio 3 702 tysiące złotych oraz 5 601 tysięcy złotych, natomiast w roku 2016 odpowiednio w wysokości 3 743 tysiące złotych i 5 586 tysięcy złotych.

W dniu 29 października 2012 roku Budimex SA zawarł z Ferrovial Agroman SA umowę warunkową na wsparcie w zakresie know – how operacyjnego, racjonalizacji procesów i procedur w kluczowych obszarach działalności budowlanej, inwestycyjnej i zarządczej. Wynagrodzenie z tytułu umowy zostało ustalone jako 0,5% wartości rocznych przychodów ze sprzedaży Grupy Budimex pomniejszonej o przychody ze sprzedaży spółki Budimex Nieruchomości Sp. z o.o., przy czym umowa określała, że do czasu

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

potwierdzenia prawidłowości wyceny ceny transakcyjnej przez władze fiskalne Polski i Hiszpanii, w postaci zatwierdzenia umowy BAPA, Budimex SA będzie uiszczal na rzecz Ferrovial Agroman SA opłatę pomniejszoną o 25%.

W roku 2017 na mocy Aneksu nr 1 do umowy z dnia 29 października 2012 dokonano spłaty zaległych 25% wynagrodzenia za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku w wysokości 28 796 tysięcy złotych, pomimo braku uzyskania zatwierdzenia umowy BAPA.

W dniu 28 marca 2017 roku podpisano nową umowę, która obowiązuje od 1 stycznia 2017 roku przez kolejne 5 lat. Zasady ustalania wynagrodzenia pozostały niezmienione, wynagrodzenie uiszczane jest w pełnej kwocie pomimo braku zatwierdzenia umowy BAPA. W związku z realizacją tych umów Budimex SA poniósł w roku 2017 koszty w wysokości 29 357 tysięcy złotych natomiast w roku 2016 koszty w łącznej wysokości 26 115 tysięcy złotych.

Pożyczki

Na podstawie umowy zawartej w dniu 1 grudnia 2004 roku Budimex SA otrzymał od spółki Ferrovial Infraestructuras SA (obecnym pożyczkodawcą jest Ferrovial SA, spółka dominująca najwyższego szczebla) pożyczkę w wysokości 1 500 tysięcy euro. Zgodnie z warunkami umowy, pożyczka została udzielona na okres 12 miesięcy od dnia ich zawarcia z możliwością przedłużenia tego terminu. W przypadku sprzedaży udziałów w spółce Inversora de Autopistas del Levante S.L. pożyczka stanie się natychmiast wymagalna. Po upływie terminu wymagalności, pożyczka zostanie zwrócona wraz z odsetkami, ustalonymi w oparciu o roczną stopę EURIBOR+0,75%. W dniu 1 grudnia 2017 roku termin spłaty pożyczki został przedłużony o kolejny rok, a wartość pożyczki została zwiększona o kwotę naliczonych na ten dzień odsetek.

Transakcje z podmiotami powiązanymi dokonywane są na warunkach rynkowych.

41.1 Wynagrodzenie kluczowych członków kadry kierowniczej

Zarząd

Łączna wartość wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Budimeksu SA w 2017 roku wyniosła 12 092 tysiące złotych (w tym 4 066 tysięcy złotych stanowiły premie za zrealizowane zadania z roku 2016), z czego kwota 10 781 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA. Pozostała kwota wynagrodzeń obciążała koszty spółek zależnych.

W 2016 roku łączna wartość wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Budimeksu SA wyniosła 11 843 tysiące złotych (w tym 3 768 tysięcy złotych stanowiły premie za zrealizowane zadania z roku 2015), z czego kwota 10 505 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA. Pozostała kwota wynagrodzeń obciążała koszty spółek zależnych.

Wynagrodzenia Członków Zarządu w roku 2017 kształtowały się następująco:

Dariusz Blocher	2 240 tysięcy złotych
Henryk Urbański	1 311 tysięcy złotych
Marcin Węglowski	1 212 tysięcy złotych
Jacek Daniewski	1 200 tysięcy złotych
Fernando Pascual Larragoiti	1 935 tysięcy złotych
Cezary Mączka	1 137 tysięcy złotych
Radosław Górski	1 195 tysięcy złotych
Artur Popko	1 862 tysiące złotych

Dodatkowo, oprócz kwot zaprezentowanych powyżej, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku oszacowane koszty płatności w formie akcji w związku z programami motywacyjnymi Ferrovial SA dotyczące Zarządu Spółki wyniosły 2 025 tysięcy złotych (z czego kwota 1 786 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA; pozostała kwota wynagrodzeń obciążała koszty spółek zależnych) i kształtowały się następująco:

Dariusz Blocher	759 tysięcy złotych
Henryk Urbański	239 tysięcy złotych
Marcin Węglowski	165 tysięcy złotych
Jacek Daniewski	165 tysięcy złotych
Fernando Pascual Larragoiti	227 tysięcy złotych
Cezary Mączka	122 tysiące złotych
Radosław Górski	157 tysięcy złotych
Artur Popko	191 tysięcy złotych

Powyższe koszty składają się z: 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2014 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2015 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2016 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

W marcu 2017 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2014 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie akcji Ferrovial SA. Ilość akcji faktycznie przyznanych członkom Zarządu Spółki kształtowała się następująco:

Dariusz Blocher	10 000 akcji
Henryk Urbański	3 950 akcji
Marcin Węglowski	3 200 akcji
Jacek Daniewski	3 200 akcji
Fernando Pascual Larragoiti	3 600 akcji
Radosław Górski	2 500 akcji
Artur Popko	2 700 akcji

Wartość rynkowa akcji Ferrovial SA w dniu faktycznego przekazania wynosiła 77,30 złotych.

Prokurenci

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych prokurentom Budimeksu SA w 2017 roku wyniosła 816 tysięcy złotych, natomiast w 2016 roku 350 tysięcy złotych.

Indywidualne wynagrodzenia prokurentów w roku 2017 kształtują się następująco:

Piotr Świecki	816 tysięcy złotych
---------------	---------------------

Dodatkowo, oprócz kwot zaprezentowanych powyżej, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku oszacowane koszty płatności w formie akcji w związku z programami motywacyjnymi Ferrovial SA dotyczące prokurenta Spółki – Piotra Świeckiego – wyniosły 93 tysiące złotych.

Rada Nadzorcza

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych w 2017 roku członkom Rady Nadzorczej wyniosła 1 284 tysiące złotych (1 225 tysięcy złotych w 2016 roku).

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Budimeksu SA w roku 2017 wyniosły:

Marek Michałowski	203 tysiące złotych
Igor Chalupiec	139 tysięcy złotych
Javier Galindo Hernandez	139 tysięcy złotych
Jose Carlos Garrido-Lestache Rodriguez	128 tysięcy złotych
Marzenna Anna Weresa	161 tysięcy złotych
Piotr Kamiński	139 tysięcy złotych
Alejandro de la Joya Ruiz de Velasco	139 tysięcy złotych
Janusz Dedo	118 tysięcy złotych
Ignacio Clopes Estela	118 tysięcy złotych

41.2 Zaliczki, kredyty, pożyczki, gwarancje, poręczenia i inne umowy zawarte z osobami zarządzającymi i nadzorującymi

Członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz ich współmałżonkowie, krewni i powinowaci do drugiego stopnia, przysposobieni lub przysposabiający oraz inne osoby, z którymi są one powiązane osobiście, zarówno na dzień 31 grudnia 2017, jak i na dzień 31 grudnia 2016 roku nie posiadali niespłaconych pożyczek, kredytów ani gwarancji udzielonych przez Budimex SA oraz jednostki od niego zależne, przez niego współkontrolowane i z nim stowarzyszone.

Członkowie zarządów spółek zależnych Grupy oraz członkowie rad nadzorczych na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie posiadali niespłaconych pożyczek, kredytów, gwarancji udzielonych przez te spółki, ani nie byli stroną innych umów zobowiązujących do świadczeń na rzecz spółek Grupy.

42. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne na niefinansowe aktywa trwałe poniesione w 2017 roku wyniosły 85 752 tysiące złotych. W 2016 roku nakłady inwestycyjne na niefinansowe aktywa trwałe wyniosły 70 898 tysięcy złotych.

W 2018 roku Grupa przewiduje poniesienie nakładów inwestycyjnych na niefinansowe aktywa trwałe w wysokości około 100 000 tysięcy złotych.

Spółki Grupy nie poniosły nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska naturalnego w 2017 roku i w 2016 roku, ani nie przewidują poniesienia nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska w kolejnych 12 miesiącach po dniu bilansowym.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***43. Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe)**

Na dzień 31 grudnia 2017 roku umowne zobowiązania inwestycyjne wyniosły 51 385 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku umowne zobowiązania inwestycyjne wyniosły 98 028 tysięcy złotych.

44. Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego

Zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego dotyczą głównie umów, których przedmiotem jest dzierżawa samochodów oraz wynajem pomieszczeń biurowych.

Łączne kwoty przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu niepodlegających rozwiązaniu (nieodwołalnych) umów leasingu operacyjnego wynoszą:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
– do 1 roku	41 069	32 273
– od 1 do 5 lat	32 791	42 481
– powyżej 5 lat	125	90
Ogółem	73 985	74 844

	2017	2016
Kwoty ujęte w kosztach opłat leasingowych	48 765	41 852

Ponadto Grupa wykorzystuje grunty, które otrzymała na podstawie decyzji administracyjnej do wieczystego użytkowania. Szacowane przyszłe opłaty z tytułu wieczystego użytkowania gruntów będą wynosiły:

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
– do 1 roku	607	648
– od 1 do 5 lat	2 428	2 592
– powyżej 5 lat	41 116	44 035
Ogółem	44 151	47 275

	2017	2016
Kwoty opłat za wieczyste użytkowanie ujęte w kosztach	641	648

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

45. Instrumenty finansowe

45.1 Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Poniższe tabele przedstawiają wartości w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Stan na 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	9 501	-	-	-	-	-	9 501
Kaucje z tytułu umów o budowę	-	-	-	57 950	-	(420 836)	(362 886)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności*	-	-	-	647 457	-	-	647 457
Należności z tytułu umowy koncesyjnej	-	-	-	46 440	-	-	46 440
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	-	-	-	483 501	-	-	483 501
Pozostałe aktywa/ (zobowiązania) finansowe	-	278 972	12 143	62 451	(9 046)	-	344 520
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	2 126 839	-	-	-	2 126 839
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	-	-	-	-	-	(122 410)	(122 410)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (nota 24)	-	-	-	-	-	(1 432 385)	(1 432 385)
Ogółem	9 501	278 972	2 138 982	1 297 799	(9 046)	(1 975 631)	1 740 577

Stan na 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	9 396	-	-	-	-	9 396
Kaucje z tytułu umów o budowę	-	-	54 151	-	(392 391)	(338 240)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności*	-	-	473 983	-	-	473 983
Należności z tytułu umowy koncesyjnej	-	-	46 096	-	-	46 096
Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych	-	-	288 456	-	-	288 456
Pozostałe aktywa/ (zobowiązania) finansowe	-	2 630	9 163	(3 002)	-	8 791
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	2 715 134	-	-	-	2 715 134
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	-	-	-	-	(82 609)	(82 609)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (nota 24)	-	-	-	-	(1 293 880)	(1 293 880)
Ogółem	9 396	2 717 764	871 849	(3 002)	(1 768 880)	1 827 127

*) z wyłączeniem należności z tytułu rozliczeń międzyokresowych, należności z tytułu podatków, dotacji, ceł i ubezpieczeń oraz z wyłączeniem zaliczek

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

45.2 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku

	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	-	3 354	21 967	1 702	-	1 089	28 112
Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	(2 776)	(603)	-	2 582	(797)
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	-	-	-	1 535	-	-	1 535
Odpis przedawnionych zobowiązań	-	-	-	-	-	2 656	2 656
Zyski /(straty) z tytułu wyceny	-	-	11 207	1 752	(5 746)	3 306	10 519
Zyski /(straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	-	-	1 221	-	(3 033)	-	(1 812)
Ogółem	-	3 354	31 619	4 386	(8 779)	9 633	40 213

Za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku

	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	-	28 645	5 413	-	1 159	35 217
Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(473)	2 315	-	(1 152)	690
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	-	-	(10 267)	-	-	(10 267)
Odpis przedawnionych zobowiązań	-	-	-	-	2 545	2 545
Dywidendy otrzymane	7	-	-	-	-	7
Zyski /(straty) z tytułu wyceny	-	2 393	2 670	1 110	3 795	9 968
Zyski /(straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	(23)	(3 340)	-	88	-	(3 275)
Ogółem	(16)	27 225	131	1 198	6 347	34 885

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***45.3 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej**

Poniższe tabele przedstawiają analizę aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, pogrupowanych w Poziomy 1-3 w zależności od stopnia obserwowalności danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny wartości godziwej (patrz nota 2.1).

31 grudnia 2017 roku				
Pomiar wartości godziwej				
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Pozostałe aktywa finansowe	-	12 143	-	12 143
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	2 126 839	-	2 126 839
Razem aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	2 138 982	-	2 138 982
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	9 046	-	9 046
Razem zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	9 046	-	9 046

31 grudnia 2016 roku				
Pomiar wartości godziwej				
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Pozostałe aktywa finansowe	-	2 630	-	2 630
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	2 715 134	-	2 715 134
Razem aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	2 717 764	-	2 717 764
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	3 002	-	3 002
Razem zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	3 002	-	3 002

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomem 1 i Poziomem 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej oraz nie nastąpiły przesunięcia z/do Poziomu 3.

46. Postępowania sądowe niezakończone na dzień 31 grudnia 2017 roku

W oparciu o posiadane informacje łączna wartość toczących się postępowań dotyczących zobowiązań Budimeksu SA i spółek zależnych według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 320 057 tysięcy złotych. Toczące się postępowania dotyczące Budimeksu SA i spółek zależnych związane są z działalnością operacyjną spółek Grupy.

Największa sprawa sądowa pod względem wartości przedmiotu sporu toczy się przed Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, w której stronami są Konsorcjanci Ferrovial Agroman SA – Budimex SA – Estudio Lamela LS (Konsorcjum FBL) oraz Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” (PPL). Spór jest następstwem złożenia przez PPL oświadczenia o odstąpieniu od Kontraktu na Rozbudowę Międzynarodowego Portu Lotniczego Warszawa - Okęcie – Budowa Terminala 2.

Początkowo postępowanie sądowe dotyczyło wyłącznie powództwa wniesionego w dniu 24 stycznia 2008 roku przez Konsorcjum FBL, w związku z bezpodstawnie zrealizowanymi przez PPL gwarancjami bankowymi udzielonymi jako zabezpieczenie dobrego wykonania umowy, na łączną kwotę 54 382 tysiące złotych. Sprawa ta została ostatecznie rozstrzygnięta wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2012 roku. Łączna wartość zasądzonych roszczeń oraz wartość odsetek ustawowych od nieterminowych płatności wyniosła 87 920 tysięcy złotych (przypadająca na Budimex SA kwota to 35 168 tysięcy złotych, z czego kwota 21 612 tysięcy złotych stanowiła zwrot gwarancji dobrego wykonania). Kwota ta została przekazana przez komornika sądowego na wskazany rachunek bankowy Budimex SA w dniu 28 września 2012 roku. Po oddaleniu przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej wniesionej przez PPL, przeprowadzona egzekucja stała się ostateczna i PPL nie może już domagać się od Konsorcjum FBL zwrotu kwot zasądzonych wyrokiem częściowym.

W toku sprawy przed Sądem Arbitrażowym PPL wniósł powództwo wzajemne na kwotę 135 719 tysięcy złotych, obejmującą naprawienie szkody, w tym utracone korzyści, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia oraz karę umowną. W dniach 31 lipca i 26 października 2009 roku PPL wniosło do Sądu Arbitrażowego kolejne pisma procesowe zawierające rozszerzenie powództwa wzajemnego, zmieniające kwotę pierwotnego powództwa wzajemnego ze 135 719 tysięcy złotych do kwoty 280 894 tysiące złotych. W toku dalszych działań procesowych w sierpniu 2012 roku roszczenie PPL zostało zwiększone do kwoty 298 892 tysiące złotych. Zgodnie z wysokością udziałów określoną w umowie konsorcjalnej ryzyko przypadające na Budimex SA nie przekracza łącznej kwoty 119 556 tysięcy złotych.

W ocenie Budimex SA wszystkie zawarte w pozwie wzajemnym roszczenia PPL są bezpodstawne, w związku z czym w dniu 21 października 2008 roku Konsorcjum FBL złożyło odpowiedź na pozew wzajemny, która zawierała wnioski o oddalenie powództwa w całości, a tym samym twierdzenia o bezpodstawności roszczeń PPL. Do chwili obecnej odbyło się kilkanaście rozpraw, w trakcie których byli słuchani świadkowie powoda i powoda wzajemnego na okoliczności zawarte w pozwie wzajemnym PPL. Ostatnim pozostałym do rozpoznania wnioskiem dowodowym w odniesieniu do tej części sporu jest dowód z opinii biegłego. Jednak dowód ten będzie można przeprowadzić dopiero wówczas, kiedy Sąd zakończy postępowanie dowodowe w sprawie roszczeń powoda. Ustalenia opinii biegłego dotyczącej roszczeń Konsorcjum FBL będą bowiem rzutować na zakres roszczeń PPL, a w konsekwencji na zakres przeprowadzenia dowodu na ich poparcie.

Niezależnie od powództwa wzajemnego PPL i zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami w dniu 27 lutego 2009 roku Konsorcjum FBL złożyło pismo procesowe zawierające rozszerzenie powództwa głównego o kwotę 216 458 tysięcy złotych, obejmującą: zapłatę za roboty wykonane, a niezapłacone przez inwestora, zapłatę za roboty dodatkowe, zwrot kwot zatrzymanych oraz odsetki za zwłokę. Zgodnie z umową konsorcjalną udział Budimex SA w tym roszczeniu wynosi 86 583 tysiące złotych.

W dniu 27 maja 2010 roku Sąd Arbitrażowy wydał postanowienie, którym dopuścił dowód z opinii biegłego w odniesieniu do oceny zasadności roszczeń PPL (z pominięciem na tym etapie wysokości dochodzonych kwot). Biegły wybrany przez Sąd Arbitrażowy - Grupa BS Consulting rozpoczął prace pod koniec 2010 roku. W trakcie prowadzenia przez biegłego prac odbyło się kilka spotkań pełnomocników stron z biegłym, a także przeprowadzona została w marcu 2011 roku z udziałem ww. eksperta wizja lokalna na obiektach lotniska. Efektem pracy biegłego była sporządzona przez niego opinia techniczna, którą pełnomocnicy stron otrzymali w dniu 29 lipca 2011 roku. Do sporządzonej opinii strony zgłosiły swoje komentarze, uwagi oraz pytania szczegółowe, po uwzględnieniu których biegły sporządził na koniec marca 2012 roku końcową opinię uzupełniającą. Wynikająca z opinii ocena była dla Konsorcjum FBL korzystna, gdyż potwierdzała m.in. to, że Konsorcjum FBL przysługiwało prawo przedłużenia czasu na ukończenie robót.

W związku z zakończeniem przez biegłego prac nad ekspertyzą oceniającą zasadność roszczeń PPL, sąd zobowiązał obie strony do ostatecznego obliczenia i wskazania wysokości swoich roszczeń, przy uwzględnieniu stanowiska biegłego wyrażonego w opinii. W efekcie PPL dokonało wspomnianego rozszerzenia powództwa do kwoty 298 892 tysiące złotych, natomiast wartość roszczenia Konsorcjum FBL pozostała bez zmian.

W oparciu o postanowienie Sądu Arbitrażowego z dnia 28 stycznia 2013 roku i przeprowadzoną w lipcu 2013 roku wizję lokalną biegły - Grupa BS Consulting miał do końca października 2013 roku opracować opinię na temat oceny wysokości roszczeń przedstawionych przez Konsorcjum FBL w rozszerzeniu powództwa. Z uwagi na fakt, iż biegły nie przygotował opinii w ustalonym terminie, Sąd Arbitrażowy na rozprawie w dniu 20 grudnia 2013 roku podjął decyzję o wyznaczeniu nowego biegłego. W 2015 roku ustalono ostateczny zakres opinii oraz skład nowego zespołu biegłych. W konsekwencji dopiero w październiku 2016 roku strony otrzymały opinię dotyczącą roszczeń Konsorcjum wykonaną przez nowy zespół biegłych. Z opinii tej wynika, że biegli uwzględnili, co do zasady wszystkie roszczenia Konsorcjum, które wartościowo stanowią zdecydowaną większość żądanej kwoty. Niemniej jednak w ocenie Konsorcjum uznana przez biegłych kwota jest jeszcze zaniżona, gdyż nie uwzględnia wszystkich

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

roszczeń, jakie zostały zgłoszone. Na początku sierpnia 2017 roku biegli przekazali Zespołowi Arbitrów oraz stronom kolejną już (trzecią) opinię uzupełniającą. W opinii tej biegli generalnie podtrzymali swoje dotychczasowe wnioski i konkluzje - opinia ta nie wpłynęła niekorzystnie na wysokość roszczenia dochodzonego przez Konsorcjum. W ramach podsumowania stanowisk stron, PPL złożył członkom Konsorcjum oświadczenie o potrąceniu oraz ewentualny zarzut potrącenia w procesie, co spowodowało zmianę decyzji Sądu Arbitrażowego, który w postanowieniu z dnia 6 marca 2018 roku zdecydował o odstąpieniu od wydania drugiego wyroku częściowego obejmującego roszczenia powoda i postanowił rozpoznać łącznie powództwo główne i powództwo wzajemne razem z ww. zarzutem potrącenia. W efekcie obecnie kontynuowane będzie postępowanie dowodowe obejmujące opinię biegłych w przedmiocie roszczeń PPL zgłoszonych w powództwie wzajemnym i prawdopodobnie etap ten nie skończy się wcześniej niż w pierwszej połowie 2019 roku.

Zdaniem Zarządu ostateczny wyrok Sądu Arbitrażowego w zakresie roszczeń będzie dla Konsorcjum FBL korzystny.

W dniu 24 lipca 2017 roku Muzeum Śląskie w Katowicach złożyło pozew przeciwko Budimex SA oraz Ferrovial Agroman SA tworzących konsorcjum w związku z realizacją kontraktu „Budowa nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach” zawartego w dniu 7 czerwca 2011 roku. Powód domaga się zasądzenia solidarnie od Pozwanych albo kwoty 122 758 tysięcy złotych z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z Kontraktu albo ewentualnie zasądzenia roszczenia o obniżenie ceny o kwotę 34 675 tysięcy złotych tytułem zwrotu niesłusznie – zdaniem Powoda - zapłaconej części wynagrodzenia. Jako podstawa dochodzenia żądania głównego został wskazany art. 471 k.c., zaś żądania ewentualnego – przepisy o rękojmi za wady.

Zdaniem Zarządu Budimex SA roszczenia objęte powództwem są bezzasadne. Nieprawidłowości stanowiące zdaniem Powoda podstawę faktyczną roszczeń – o ile występują - nie są konsekwencją działań lub zaniechań konsorcjum. Ponadto należyte wykonanie obiektu przez konsorcjum zostało potwierdzone przez Powoda wydanym Świadectwem Przejęcia i Świadectwem Wykonania dla obiektu Muzeum Śląskiego w Katowicach. Rezerwy utworzone wcześniej na naprawy gwarancyjne pokrywają w ocenie Zarządu ryzyka związane z realizacją Kontraktu. Odpowiedź Budimex SA na pozew została złożona 31 października 2017 roku, a następnie uzupełniono ją w styczniu 2018 roku. Jednocześnie sąd podjął próbę doręczenia odpisu pozwu do Ferrovial Agroman SA. Ze względu na nieprzetłumaczenie wszystkich dokumentów na język hiszpański Ferrovial Agroman SA odmówił przyjęcia przesyłki. Na dzień sporządzenia sprawozdania nie udało się skutecznie doręczyć odpisu pozwu do Ferrovial Agroman SA.

Kolejna co do wartości sprawa dotyczy pozwu złożonego w dniu 5 marca 2008 roku przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację w Bydgoszczy Sp. z o.o. o zasądzenie solidarne od konsorcjum, w skład którego wchodziły spółki Budimex SA i Budimex Dromex SA, łącznej kwoty 25 252 tysiące złotych. Roszczenie dotyczy kosztów wykonawstwa zastępczego poniesionych przez zamawiającego w związku z odstąpieniem przez konsorcjum od umowy. Udział spółek w konsorcjum wynosił 90%, w związku z czym wartość roszczenia przypadająca na obecnie na Budimex SA wynosi 22 727 tysięcy złotych. Sąd zakończył przesłuchiwanie świadków obu stron, następnie przesłuchał obie strony, zaś w dniu 6 lutego 2014 roku dopuścił dowód z opinii biegłego (ds. budownictwa) na okoliczność m.in.: oceny jakości i wartości prac wykonanych przez stronę pozwaną, zakresu i kompletności prac pozostałych do wykonania oraz wartości prac poprawkowych. Została sporządzona opinia biegłego i w ocenie pozwanego jest dla niego korzystna. Ocenę tą potwierdzają działania powoda, który w świetle treści opinii wniósł o powołanie nowego biegłego. Sąd nie uwzględnił wniosku powoda w tym zakresie, zezwalając jedynie na przekazanie do protokołu ustnej uzupełniającej opinii biegłego, która to została złożona na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2015 roku. Powód ponownie zawniósł o wyznaczenie nowego biegłego, wnioski ten został odrzucony przez sąd na rozprawie w grudniu 2015 roku. Jednocześnie sąd dopuścił sporządzenie opinii uzupełniającej, która została dostarczona stronom w czerwcu 2016 roku. Pozwany w odniesieniu do treści opinii uzupełniającej podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko przedstawione w stosunku do opinii głównej, którą ocenia dla siebie korzystnie. Powód wniósł natomiast o opinię kolejnego biegłego, która treścią pokryła się w całości z pierwszą opinią biegłego. W dniu 12 lipca 2017 roku sąd I instancji wydał wyrok, w którym zasądził od Budimex SA jedynie kwotę 22 tysięcy złotych (tytułem zwrotu kosztów ekspertyz przeprowadzonych przez powoda), zaś w całym pozostałym zakresie powództwo oddalił. Apelacja od wyroku została wniesiona zarówno przez powoda (co do całości orzeczenia), jak i pozwanego (co do części orzeczenia - tj. kwoty 22 tysięcy złotych). Obecnie Strony czekają na wyznaczenie terminu rozprawy przed sądem II instancji.

Na dzień sporządzenia sprawozdania nie są znane wyniki końcowe pozostałych postępowań.

Łączna wartość toczących się postępowań dotyczących roszczeń Budimeksu SA i spółek zależnych według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 133 493 tysiące złotych. Postępowania dotyczą głównie odzyskania przeterminowanych należności od kontrahentów oraz dodatkowych roszczeń z tytułu wykonanych prac budowlanych. Oprócz opisanej powyżej sprawy z powództwa Konsorcjum FBL przeciwko PPL, wartość żadnej z pozostałych spraw dotyczących roszczeń nie jest istotna. Na dzień sporządzenia sprawozdania nie są znane ich wyniki końcowe.

47. Zdarzenia po dniu bilansowym

W dniu 1 lutego 2018 roku sąd rejestrowy zarejestrował podział spółki Elektromontaż Poznań SA poprzez wydzielenie części związanej z zarządzaniem nieruchomościami do spółki Budimex Inwestycje Grunwald SA. W wyniku podziału obniżeniu uległ kapitał zakładowy Elektromontażu Poznań SA z 54 082 tysiące złotych do 18 388 tysięcy złotych (obniżenie wartości nominalnej akcji z 10,00 zł na 3,40 zł). Natomiast kapitał zakładowy Budimex Inwestycje Grunwald SA został podwyższony ze 100 tysięcy złotych na 35 794 tysiące złotych (emisja nowych akcji o wartości nominalnej 0,10 zł). Tym samym z dniem 1 lutego 2018 konsolidacją objęto spółkę Budimex Inwestycje Grunwald SA, która dotychczas nie posiadała żadnego istotnego majątku i była traktowana jako niematerialna z punktu widzenia Grupy Budimex. Wyżej opisany podział przez wydzielenie nie miał żadnego wpływu na

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

skonsolidowane sprawozdanie finansowe, oprócz zmiany w strukturze segmentów operacyjnych – dotychczas spółki Grupy Elektromontaż Poznań SA były w całości prezentowane w ramach pozostałej działalności. Po podziale część związana z zarządzaniem nieruchomościami przeniesiona do Budimex Inwestycje Grunwald SA została przypisana do segmentu działalności deweloperskiej i zarządzania nieruchomościami.

Poza tym do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne istotne zdarzenia, które powinny być ujawnione.

48. Zobowiązania i należności warunkowe

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
<u>Należności warunkowe</u>		
Od jednostek powiązanych		
– otrzymanych gwarancji i poręczeń	-	-
– otrzymanych weksli jako zabezpieczenie	-	-
Od jednostek powiązanych ogółem	-	-
Od pozostałych jednostek		
– otrzymanych gwarancji i poręczeń	589 062	475 101
– otrzymanych weksli jako zabezpieczenie	3 628	12 373
Od pozostałych jednostek ogółem	592 690	487 474
Pozostałe należności warunkowe	14 768	16 117
Należności warunkowe ogółem	607 458	503 591
<u>Zobowiązania warunkowe</u>		
Na rzecz jednostek powiązanych		
– udzielonych gwarancji i poręczeń	2 814	5 037
– wystawionych weksli jako zabezpieczenie	-	-
Na rzecz jednostek powiązanych ogółem	2 814	5 037
Na rzecz pozostałych jednostek		
– udzielonych gwarancji i poręczeń	3 821 829	3 028 156
– wystawionych weksli jako zabezpieczenie	16 141	2 695
Na rzecz pozostałych jednostek ogółem	3 837 970	3 030 851
Pozostałe zobowiązania warunkowe	134 381	133 554
Zobowiązania warunkowe ogółem	3 975 165	3 169 442
Pozycje warunkowe razem	(3 367 707)	(2 665 851)

Należności warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki lub inne podmioty na rzecz spółek Grupy Budimex gwarancje stanowiące zabezpieczenie roszczeń Grupy w stosunku do kontrahentów z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do spółek Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek Grupy. Gwarancje udzielane zleceniodawcom Grupy stanowią alternatywny, w odniesieniu do zatrzymywanych kaucji gwarancyjnych, sposób zabezpieczenia ewentualnych roszczeń zleceniodawców z tytułu realizacji kontraktów budowlanych. Jednocześnie ryzyko dotyczące napraw gwarancyjnych oszacowane przez Zarząd Grupy jako prawdopodobne zostało odpowiednio odzwierciedlone w rezerwie na naprawy gwarancyjne, co zostało opisane w nocie 6.1 oraz 27 sprawozdania.

Wystawione weksle własne stanowią zabezpieczenie spłaty zobowiązań wobec strategicznych dostawców spółek Grupy, natomiast otrzymane weksle ujęte w należnościach warunkowych stanowią zabezpieczenie zapłaty należności przez inwestorów / odbiorców spółek Grupy.

Dodatkowo Grupa posiada zobowiązania warunkowe z tytułu ustanowionych zabezpieczeń na aktywach Grupy, które wyszczególniono w nocie 39.

Pozostałe zobowiązania warunkowe obejmują między innymi dobrowolne poddanie się egzekucji, stanowiące zabezpieczenie płatności do kwoty 134 381 tysięcy złotych, wymagalne w przypadku nienależytego wykonania obowiązków przez Budimex SA, wynikających z umowy kupna udziałów spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***49. Zatrudnienie**

Wyszczególnienie	Liczba zatrudnionych osób na dzień 31 grudnia	
	2017 roku	2016 roku
Pracownicy fizyczni	2 660	2 249
Pracownicy umysłowi	3 879	3 459
Ogółem	6 539	5 708

50. Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Grupy

W dniu 23 stycznia 2010 roku Zarząd Budimex SA powziął wiadomość, że nie ziszczył się warunek, od którego uzależniona była budowa i eksploatacja autostrady A1 Stryków - Pyrzowice w systemie koncesyjnym zgodnie z umową podpisaną w dniu 22 stycznia 2009 roku pomiędzy Autostradą Południe SA a Skarbem Państwa. W konsekwencji powyższego nie weszła w życie II faza (dotycząca robót budowlanych) podpisanej w dniu 19 stycznia 2010 roku pomiędzy spółką Budimex SA Ferrovial Agroman SA Sp. J. (poprzednio Budimex Dromex SA Ferrovial Agroman SA Sp. J.), a Autostradą Południe SA umowy na zaprojektowanie i wybudowanie odcinka autostrady A1 Stryków - Pyrzowice. I faza obejmowała prace projektowe o wartości 180 000 tysięcy złotych, których rozpoczęcie nastąpiło w 2009 roku na podstawie umowy wstępnej zawartej pomiędzy Autostradą Południe SA, Budimeksem Dromeksem SA i Ferrovial Agroman SA w dniu 30 maja 2008 roku.

W marcu 2010 roku Zarząd Budimeksu SA powziął informację o braku akceptacji przez Ministerstwo Infrastruktury dokumentacji projektowej wykonywanej przez Spółkę Jawną na rzecz Autostrady Południe SA. W związku z tym faktem, istnieje ryzyko braku odzyskania przez tę spółkę (w której Budimex SA posiada 50% udziałów) pełnej kwoty kosztów realizowanego kontraktu od spółki Autostrada Południe SA, chyba że zostanie wykazane, iż brak płatności od Skarbu Państwa na rzecz Autostrady Południe SA nie wynika z wady dostarczonego przez Spółkę Jawną projektu lub też wady te są konsekwencją wymagań Autostrady Południe SA odmiennych od Skarbu Państwa jako inwestora.

W dniu 21 grudnia 2011 roku Autostrada Południe SA wniosła do sądu pozew przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, domagając się zapłaty kwoty 176 855 tysięcy złotych z tytułu wykonanych prac projektowych, których wykonawcą była Spółka Jawna. W roku 2012 i 2013 miało miejsce częściowe postępowanie dowodowe, słuchanie świadków, a także sporządzona została opinia biegłego sądowego. Autostrada Południe SA zgłosiła wniosek o przygotowanie opinii uzupełniającej, która została wykonana i przekazana stronom w październiku 2014 roku. Opinia wskazała, że wszystkie etapy prac projektowych, za które powód domaga się zapłaty zostały wykonane, a tym samym, że uwagi poprzedniego biegłego były nieuzasadnione. Następnie w październiku 2015 roku sąd zaakceptował wniosek pozwanego o dopuszczenie przesłuchania kolejnego świadka, w efekcie czego wynikła konieczność sporządzenia dodatkowej opinii biegłego. Opinia miała być wykonana do końca listopada 2017 roku., jednak biegli wskazali, że z uwagi na znaczny upływ czasu potrzebują więcej czasu - wówczas biegli są zobowiązani wskazać - w jakim czasie opinia zostanie złożona.

Przychody z tytułu realizowanych prac projektowych, rozpoznane w latach ubiegłych z uwzględnieniem przewidywanych ryzyk przez Spółkę Jawną, przypadające na Budimex SA wynosiły 72 505 tysięcy złotych. Spółka Jawna objęła odpisem aktualizującym wartość należności od spółki Autostrada Południe SA, z czego na Budimex SA przypadła kwota 39 850 tysięcy złotych oraz rozpoznała rezerwę stanowiącą zobowiązanie z tytułu odszkodowań dla Autostrady Południe SA, z czego na Budimex SA przypadła kwota 12 655 tysięcy złotych.

W nawiązaniu do postępowania sądowego opisanego w nocie 46 dotyczącego Kontraktu na Rozbudowę Międzynarodowego Portu Lotniczego Warszawa - Okęcie – Budowa Terminala 2, według najlepszych szacunków Zarządu na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego całkowita strata Budimeksu na kontrakcie (proporcjonalna do udziału Budimeksu w konsorcjum) z uwzględnieniem pozostałych kosztów/przychodów operacyjnych oraz kosztów/przychodów finansowych (w tym wyniku na transakcjach terminowych zawartych w celu zminimalizowania ryzyka kursowego) wynosiła 96 035 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2017 roku (na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 89 957 tysięcy złotych). Ze względu na toczące się postępowania sądowe oraz fakt, iż Konsorcjum nie zakończyło rozliczeń finansowych z Przedsiębiorstwem Państwowe Porty Lotnicze oraz swoimi podwykonawcami ostateczny wynik z realizacji kontraktu może ulec zmianie.

Dariusz Blocher	prezes Zarządu podpis	Henryk Urbański	członek Zarządu podpis
Fernando Luis Pascual Larragoiti	wiceprezes Zarządu podpis	Marcin Węglowski	członek Zarządu podpis
Jacek Daniewski	członek Zarządu podpis	Artur Popko	członek Zarządu podpis
Cezary Mączka	członek Zarządu podpis	Grzegorz Fąfara	główny księgowy podpis
Radosław Górski	członek Zarządu podpis	Warszawa, 19 marca 2018 roku		